فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ (45-6)

(مفهوم) الله جي حديثن ۽ آيتن کي ڇڏي پوءِ ڪهڙين حديثن ۽ آيتن تي ايمان آڻيندا؟

فتنه انڪار قرآن

ڪيئن ۽ ڪڏهن

محمد جمن ڪنير ۽ ان جي همنوائن طرفان منهنجي طرفان هدايت لاءِ قرآن کي وحدهٗ لاشريڪ ڪتاب مڃڻ خلاف لکيل ڪتاب جو جواب

۽

حج جا مسئلا قرآن جي روشني ۾

تصنيف

عزيزالله ٻوهيو

سنڌ ساگر اڪيڊمي

پوسٽ آفيس ڳوٺ خير محمد ٻوهيو براستہ نوشهروفيروز سنڌ

ارپنا

آئون پنهنجو هي پورهيو ارپيان ٿو الله جي نازل ڪيل الڪتاب قرآن شريف جي طرف جيڪو چوڏهن سؤ سالن کان دشمنن جي مقابلي ۾ اونچي ڳاٽ سان اچي ڪوئي مقابلي ۾ جي للڪار سان اهل باطل کي چئلينج ڪندو رهي ٿو-

عزيزالله ٻوهيو

رب پاڪ انسان ذات جي هدايت لاءِ هڪڙو ئي ڪتاب قرآن حڪيم نازل ڪيو آهي. دنيا جا غير مسلم ماڻهو بہ اسلام جي نصاب تعليم جو ڪتاب صرف اڪيلي قرآن کي قبول ڪن ٿا.

قرآن شريف انسانيت جي ڀلائي لاءِ رهنما ڪتاب آهي.
ٻڌمت مذهب جي روحاني پيشوا دلائي لاما حضرت محمد عليه السلام جي شخصيت کي بهترين قرار ڏنو.

ٻڌمت جي روحاني پيشوا دلائي لاما چيو آهي تہ حضرت محمد مصطفیٰ عليہ السلام جي ڏسيل واٽ تي هلي ڪري چوٽڪارو حاصل ڪري سگهجي ٿو. ڀارتي شهر ميسور ۾ هزارين پيروڪارن کي خطاب ڪندي دلائي لاما حضرت محمد عليہ السلام جي شخصيت کي بهترين قرار ڏيندي چيو تہ دنيا مان دهشتگردي جي خاتمي لاءِ پيغبر اسلام جي ٻڌايل رستي تي هلڻو پوندو هن چيو تہ حضرت محمد عليہ السلام جي تعليمات ئي چوٽڪارو حاصل ڪرڻ جو واحد ذريعو آهي. قرآن شريف انسانيت جي ڀلائي لاءِ بهترين رهنما ڪتاب آهي. دنيا مان انتها پسندي جي خاتمي لاءِ پيغمبر اسلام جي تعليمات کي مشعل راهہ ٻڌائڻو پوندو دلائي لاما وڌيڪ چيو تہ حضرت محمد عليہ السلام جي زندگي مبارڪ انسانن لاءِ مشعل راهہ آهي. (روزنامہ اخبار ڪوشش جي شڪريہ سان.)

الله تعالیٰ جي ذميواري؟

رب پاڪ انسان ذات جي هدايت لاءِ پنهنجي ڪتاب قرآن کي مڪمل تفصيل سان کولي کولي بيان ڪيو آهي (11-1) ۽

اهڙي طرح تہ سمجهايو اٿس جو قرآن فهميءَ لاءِ ڪنهن بہ غير قرآني علمي ذريعن جي محتاجي نہ رهي حوالي لاءِ پڙهندا. (75-16-17-18-19) (20-114) (3-118). (57-17).

نبي عليه السلام جي ذميواري؟

رب تعالىٰ نبي عليہ السلام کي پابند بنايو آهي تہ فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَن يَخَافُ وَعِيدِ(45-50) يعني نصيحتون ۽ قانون صرف قرآن منجهان پيش ڪر انهن کي جيڪي الله جي وارننگ کان ڊڄندا هجن ۽ پنهنجي طرفان قرآن کان سواءِ ڪا بہ حديث ناهي ماڻهن کي نہ ٻڌا (46-45-44-69) انڪري جو جناب رسول عليہ السلام جون ڪل بشير ۽ نذير طريقي مطابق بہ عدد ڊيوٽيون آهن هڪڙي وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ(54-24) يعني رسول عليہ السلام جي ذمي هڪ تہ قرآن مبين پهچائڻ آهي ٻي ذميواري آهي تہ إِنَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللّهُ وَلاَ تَكُن لِّلْخَآئِنِينَ خَصِيمًا(105-4) خلاصو اي نبي! عليڪ السلام اسان تو مٿان حق وارو ڪتاب نازل ڪيو آهي هن لاءِ تہ تون حڪومت ڪرين ماڻهن ۾ قرآني بصيرت سان جيئن تہ دنيا وارن تي ثابت ٿئي تہ قرآن جا قانون عمل ۾ اچڻ جوڳا آهن مشڪل ۽ ناممڪن العمل ناهن (105-4)

انسانن جي ذميواري؟

سڀ جن ۽ انسان هن واسطي پيدا ڪيا ويا آهن تہ هو الله جا ٻانها ۽ نوڪر ٿي رهن (56-5) الله جي ٻانهپ جا قانون قرآن منجهان سکڻ لاءِ سيمينار ۽ مذاڪراتي اجلاس قائم ڪن (39-27) جن ۾ قرآني استدلال تي غور فڪر ۽ تدبر ڪن (47-24) (2-219) (2-226) اهڙن ميڙاڪن ۾ جيڪو ڪيڙي سو ڪائي (39-53) جنهن سان معاشي ۽ سماجي برابري جو فلسفو سمجهہ اچي ۽ قائم ٿئي (10-41).

چور ته گهر ۾ ويٺا آهن ٻاهر پيرا ڇو ٿا ڳوليو؟

بدنام زمانہ ڪتاب "رنگيلا رسول" ۽ "سٽينڪ ورسز" ڪافي عرصي کان انٽرنيٽ تي اچي چڪا آهن، دوستن نيٽ تان پرنٽ ڪڍي مونکي اهي پڙهڻ لاءِ ڏنا هئا جن ۾ جناب

رسول عليہ السلام جي شان ۾ گستاخين ۽ گارين جون جيڪي بہ انهن ۾ ڳالهيون هئيون انهن جا ڪتاب "رنگيلا رسول" ۾ تہ باقائده بخاري ۽ مسلم حديث جي ڪتابن جا حوالا لکيل هوا تہ هيءَ حديث بخاريءَ جي آهي هيءَ مسلم جي. جن حديثن ۾ نبي سائين جن کي يارهن زالون پرڻايون اٿن. اهڙي طرح سٽينڪ ورسز ڪتاب جي ڳالهين ۾ حوالا لکيل تہ ڪونہ هئا پر آئون پڙهڻ دوران ڄاڻندو ويس پئي تہ هيءَ ڪتاب بخاريءَ ۾ حديث موجود آهي ۽ هي ڪتاب مسلم وغيره جي حديث آهي عجب ڳالهہ آهي جو مذهبي پيشوائن نبي سائين جي شان ۾ اهڙين حديثن جي ڪتاب نالي رنگيلا رسول لکڻ ڪري ان جي پبلشر راجپال کي واجب القتل قرار ڏيئي قتل ڪرايو سلمان رشديءَ جي خلاف مسلمانن جلوس ڪڍيا پتلا ساڙيا ۽ امام خميني قتل جي فتوىٰ بہ ڏني ۽ قاتلن کي لندن موڪلي اتي رشدي کي قتل ڪرڻ جو حڪم بہ ڏنو آئون حيران آهيان تہ گستاخين ۽ گارين وارن ڪتابن منجهان حديثون نقل ڪرڻ جيڪڏهن ڏوهہ آهي تہ اهڙن ڪتابن کي عربي مدرسن جي مذهبي نصاب تعليم ۾ شامل ڪري ادب سان پڙهڻ سبب آخرت جي نجات جو بہ عقيدو رکڻ اهو ڪيئن ثواب جو ڪم ٿي ويو؟ انهن حديثن جي عبارت ۽ متن ۾ گستاخين ۽ گارين وارو مواد مڪمل طرح سان موجود آهي حديثن گهڙيندڙ امامن ڄاڻي ٻجهي پنهنجي پوءِ ايندڙ يهودين مجوسين ۽ عيسائين بلڪہ مسلمانن کي بہ هٿ وٺي نبي سائين جن جو گستاخ بنائڻ جي سازش ڪئي آهي.

مهاڳ

فتنه انڪار قرآن

الحمدلله وحده والصلوة والسلام علي من لانبي بعده

دين جي قانونن لاءِ علم حديث ڪهڙو آهي؟

فرمان ربي آهي ته اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاء وَمَن يُضْلِلْ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ (39-23) **مفهوم: الله نهايت سين ڪان وڏيڪ سهڻين حديثن وارو ڪتاب قرآن نازل ڪيو آهي جنهن جون حديثون پاڻ ۾ ملندڙ جلندڙ آهن جن جي پڙهڻ سان رب پاڪ جو خوف رکڻ وارن ماڻهن جا لڳ ڪاندارجي وڃن ٿا جنهن سان انهن جو بدن ۽ دليون نرم ٿيو پون عمل ڪرڻ لاءِ الله جي قانون** (45-29) **طرف اها الله جي هدايت آهي ان لاءِ جنهن کي ان جو قانون مشيت لائق سمجهي ۽ جنهن کي ان جو قانون مشيت گمراهه قرار ڏئي ته ان کي ڪوئي هدايت ڏيڻ وارو ناهي.**

محترم پڙهندڙ پيائرو! هن آيت ڪريمه نهايت ڪولي سمجهائي ڏنو ته دنيا ۾ ڪيترن ئي شخصيتن جون ڳالهيون هونديون حديثون هونديون پر هي حقيقت ياد رهي ته الله جون به حديثون آهن قرآن جي آيتن جي صورت ۾ (45-6) **جيڪي احسن الحديث يعني سين ڪان وڏيڪ سهڻيون حديثون آهن جيڪڏهن اوهان پنهنجا معاشي ۽ معاشرتي قانون قرآني حديثن مطابق نه هلايا ته ياد رکجو** اللّهُ لا إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لاَ رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللّهِ حَدِيثًا (87-4) **(مفهوم) الله جي هستيءَ کان مٿي دنيا ۾ ڪابه اهڙي طاقتور اٿارٽي**

ناهي اهو ضرور اوهانکي ميڙي چوندي گڏ ڪندو قيامت ڏينهن تائين، جنهن ۾ ڪوبہ شڪ ناهي پوءِ خبرون پونديون تہ الله جي سهڻين ۽ سچين حديثن جي مقابلي ۾ ڪير وڌيڪ سچو آهي حديثون پيش ڪرڻ ۾.

جناب خاتم الانبياءَ عليہ السلام مٿان پنهنجي طرفان دين جي حوالي سان حديثون جاري ڪرڻ تي بندش

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِن قَبْلِ أَن يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُل رَّبِّ زِدْنِي عِلْمًا (20-114) **مفهوم:** پوءِ **بلند آهي** الله جيڪو حق وارو باد شاهه آهي. تون (اي محمد سلام عليڪ) تڪڙ نہ ڪر (مسئلي بڌائڻ ۾) قرآن جي مقابلي ۾ اڳ ۾ ان ڪان جو (سوال ڪيل معاملي ۾) ان جي جواب بابت وحي پورو نہ ڪيو وڃي (جيڪڏهن الله طرفان آجا وحي وارو جواب نہ مليو هجي تہ تون مطالبو ڪر) تہ اي رب منهنجا وڌاءِ تون منهنجي علم ڪي.

محترم قارئين! اميد تہ جناب رسول عليہ السلام جن مٿان معاملات دين ۾ پنهنجي طرفان حديثون بيان ڪرڻ تي الله جي طرفان لاڳو ڪيل بندش جي حڪم ڪي سمجهي ويا هوندا پر جي اجا بہ تسلي نہ ٿي هجي تہ قرآن حڪيم وڌيڪ بندش جو ٻيو بہ حڪم ڏنو آهي ان تي غور فرمائيندا.

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ. لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ. ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ (69-44-45-46) **مفهوم:** جيڪڏهن هي رسول پنهنجي طرفان ناهي اسان جي معاملي ۾ ڪابہ حديث (ياگفتگو) تہ وننداسين ان کي طاقت سان پوءِ ان جي ساهه ڪٽڻ جي رڳ ئي ڪاٽي ڇڏينداسين (يعني غير قرآني حديث بڌائڻ سبب ان جو ساهه ئي ڪڍي ڇڏينداسين منهنجو يقين آهي تہ جناب خاتم الانبياء عليہ السلام جن رب تعالىٰ طرفان اهڙي حڪم ڪانپوءِ پنهنجي طرفان حديثون ناهي بڌائڻ تي بندش واري حڪم جي پوري پوري اطاعت ڪئي آهي ۽ جيڪڏهن (بقول امامي علوم وارن روايت پرستن جي) نبي سائين جن هزارين يا لکين هنن واريون حديثون بيان ڪيون هجن ها تہ

پڪ سان رب تعالىٰ پنهنجي وارننگ (46-45-44-69) تي ضرور عمل ڪري ها ۽ جناب رسول جي وفات جو سبب ساه جي رڳ ڪٽجي وڃڻ ٿئي ها جيڪا اهڙي نوبت الله جي فضل سان ڪانہ آئي ۽ جناب نبي عليہ السلام جن الله جي طرفان حديثن جاري ڪرڻ واري بندش تي پورو پورو عمل ڪندي پنهنجي طرفان هڪ بہ حديث ماڻهن ڪي پنهنجي اصحابي ساٿين ڪي ڪانہ ٻڌائي آهي ان ڪري جناب خاتم الانبياء عليہ السلام جي حوالي سان حديثن وارا سڀ دفتر انهيءَ آيت ڪريمہ جي حوالي سان ڪوڙا ثابت ٿيا. جناب رسول عليہ السلام جي باري ۾ عام ماڻهن جي اندر اهو مشهور ڪرڻ تہ ان الله عزوجل طرفان حديثن ٻڌائڻ تي بندش باوجود بہ حديثون ٻڌايون آهن انهن لاءِ رب پاڪ جو اعلان آهي ۽ پنهنجي پياري نبي سلام عليہ ڪي هيءَ تسلي ڏنل آهي تہ فَذَرْنِي وَمَن يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ (44-68) مفهوم يعني (اي محمد عليڪ السلام) يا اي مخاطب قرآن تون ڇڏ مون ڪي ۽ انهن ڪي جيڪي (هن قرآني) علم حديث ڪي ڪوڙو ٿا سمجهن اسان انهن ڪي ائين تہ ڏاڪي ٻڏاڪي درجي بدرجي پڪڙينداسين جو خبر ئي نہ پوندن.

منهنجي خيال ۾ الله جي اهڙي استدراج تي شيخ سعديءَ جو هي بيت پورو ٿو اچي تہ:

تومشو مغرور برحلم خدا
دير گير دسخت گيرد مرترا

اتحاد ثلاثه وارن جي اصل سازش؟

انهيءَ تناظر ۾ دنيا جي فرعونن قارونن مترفين هامانن جي باقيات طرفان اسلامي انقلاب خلاف قديمي ۽ عالمي مذهبي پيشوائيت جي علمي مدد سان هانوڏاريندڙ سازشن جي بہ پنهنجي پڙهندڙن ڪي ڄاڻ ڏيان تہ اها حقيقت موضوع مطابق ٿيندي تہ جيڪا حڪومت جناب رسالت مآب

خاتم الانبياءَ عليہ السلام طرفان مدينة المنوره ۾ هجرت ڪري پهچڻ سان شروع ٿي ۽ سن 133 هجري تائين پنهنجي آب وتاب سان مڪمل قرآن حڪيم جي سمجهايل آئين ۽ قانون مطابق روان دوان رهي تہ ان ڪي سبو تاج ۽ برباد ڪرڻ لاءِ اهل ڪتاب جي ٿنڪ ٽينڪ وارن ٿوروئي جلد فتح ٿيندڙ روم ۽ فارس جي مفتوح دانشورن سان گڏ جي اسڪيم ٺاهي تہ اسلامي انقلاب جو اصل ۽ بنياد جيڪو امت مسلمہ جي ڪاميابي جو سبب آهي اها فتح انهن ڪي مليل ڪتاب قرآن جي تعليم منجهان ملي آهي ۽ اهو ڪتاب جيئن تہ سڌو سنئون اللّٰه جي حفاظت ۾ محفوظ بہ آهي جنهن جي متن سان هٿ چراند ڪرڻ ڏاڍي ڏکي ڳالهہ آهي ۽ محال بہ آهي انڪري مسلم امت ڪي ختم ڪرڻ لاءِ ڪئي سارا حيلا ڪرڻا پوندا جن سڀن حيلن جو پهريون بنياد دنيا وارن ڪان بالعموم ۽ مسلم امت وارن ڪان بالخصوص ڪتاب قرآن ڪسڻ ۾ ئي ٿي سگهندو ۽ انهيءَ ڪسڻ جي هڪ ڪامياب چال هي آهي تہ قرآن جي انقلابي ۽ انسان دوست اصلاحي اصطلاحي لفظن جون معناؤن ۽ مفهوم بگاڙي ڇڏجن جنهن لاءِ اسلام جي باني اڳواڻ جي نالي تي هڪ علم ٺاهجي ان علم ڪي احاديث رسول جو نالو ڏجي ۽ ان علم وارين حديثن ذريعي قرآني اصطلاحن جي انقلابي معنائن ۽ مفهومن ڪي بگاڙي ڇڏجي جنهن لاءِ لاڳاپيل آيتن جي نازل ٿيڻ لاءِ سبب ۽ پس منظر ٺاهڻ لاءِ شان نزول جي نالي سان هٿ ٺوڪيا قصا ۽ ڪهاڻيون ٺاهجن پوءِ جعلي حديثن ذريعي قرآن جي لفظن ۽ انهن جي معنائن ڪي سمجهڻ لاءِ انهن من گهڙت شان نزول وارين ڪهاڻين جي تابع بڻائي ڇڏجي. جيئن انهيءَ حرفت سان قرآن جي عمومي مفهوم ۽ رينج ڪي شان نزول جي قصن ۾ بند

رڪي ڇڏجي، آئون بار بار هت علم حديث جي روايتن ۽ قصن ڪي جعلي ۽ من گهڙت جي لفظن سان ان ڪري پيو لکان تو جو جناب خاتم الانبياءَ عليہ السلام ڪي تہ رب پاڪ پنهنجي طرفان دين جي قانونن ٻڌائڻ لاءِ حديثون بيان ڪرڻ ۽ ٻڌائڻ مٿان بندش وجهي ڇڏي آهي تہ جيڪڏهن ماڻهن جي سوال پڇڻ ڪانپوءِ بہ قرآن ۾ ان سوال جو جواب نہ هجي تہ قرآن بدران تون پنهنجي طرفان جواب نہ ٻڌائجانءِ بلڪ مون الله ڪان مطالبو ڪجان تہ آئون تنهنجي علم وڌائڻ لاءِ گهربل جواب تنهنجي طرف وحي ڪيان پوءِ تون ماڻهن ڪي ان مان جواب ڏجانءِ (20-114) (45-50) جيڪڏهن تو قرآن بدران پنهنجي طرفان ڪابہ حديث ٺاهي ماڻهن ڪي ٻڌائي تہ اسان توکي طاقت سان پڪڙي تنهنجي ساهہ ڪٽڻ واري تنهنجي رڳ ٺي ڪاٽي ڇڏينداسون، پڙهي ڏسندا سورت الحاقہ 69 آيت نمبر (45-46) عالمي سامراج ۽ انهنجي پاڙيتو مذهبي پيشوائيت پوءِ جيڪو قرآن ۾ معنوي تحريفن جي وٺ پڇان ڪئي آهي انتي تمام وڏو ڪتاب جڙي سگهي ٿو، پوءِ انهن جڙتو علم حديث ذريعي پڙهندڙن مٿان هي اثر وجهڻ جا حيلا ڪيا تہ رسول جا ساٿي سڀ پاڻ ۾ وڙهيل هوا جنهن ڪري اهڙن پاڻ ۾ وڙهيل ساٿين سان نبي ايڏو وڏو انقلاب نٿو برپا ڪري سگهي ان لاءِ انهن پنهنجي من گهڙت علم حديث ۾ مشاجرات صحابہ جي نالي سان وڏا وڏا باب ٺاهيا آهن وفات نبي ڪان پوءِ علي ۽ عائشہ جي پاڻ ۾ جنگ ڪرڻ جون روايتون ٺاهيائون جيڪا عائشہ ڄائي بہ ڪانہ هئي اهو هڪ فرضي نالو آهي ان جي نالي سان جوڙيل سڀ واقعات ۽ حديثون بہ جعلي آهن، انهيءَ دعوي جو ثبوت هي آهي تہ امام بخاريءَ نبي سائينءَ جو مڱڻو عائشہ سان ان جي ڇهن سالن جي عمر ۾ لکيو آهي ۽ پرڻو نون

سالن جي عمر ۾ لکيو آهي جيڪو اهڙو عمل نڪاح لاءِ سراسر حڪم قرآن جي خلاف آهي جيڪو نبي عليہ السلام هر گز نٿا ڪري سگهن. (6-4) (6-152) ۽ انهيءَ ڪوڙ گهڙڻ جو پسمنظر بہ هيءُ ٿو نظر اچي تہ عائشہ نالي شاديءَ جون اهڙيون حديثون ناهي انهن جي آڙ ۾ فاطمہ جي علي سان ڪيل شادي ان جي نون سالن واري عمر ڪي ماٺهن کان مڃائي سگهون وري علي ۽ معاويي جي جنگ بہ علم حديث ناهڻ وارن وڏي تفصيل سان لکي آهي سو اها ماجرا بہ سموري جا سموري جڙتو ۽ جعلي ثابت ٿئي ٿي اها هن دليل سان تہ معاويي نالي ڪو ماڻهو ڄائو ئي ڪونهي ڇو تہ دنيا جي ڪنهن بہ قوم ۽ مذهب وارو ماڻهو پنهنجي نئين ڄاول پٽ تي معاويي جي معنىٰ ۽ مفهوم وارو نالو نٿو رکي سگهي ڇو تہ معاويي جي معنىٰ آهي ڀونڪندڙ ۽ ڪتي جي ڀونڪ ۽ جڏهن تہ قرآن حڪيم بہ اسلام جي اچي وڃڻ کان پوءِ بہ اهڙين برين معنائن وارن نالن رکڻ جي مٿان بندش وڌي آهي ۽ جيڪڏهن ڪنهن رکيا بہ هجن تہ انهن نالن کي بدلائڻ جو بہ حڪم ڏنو آهي پڙهي ڏسندا سورت الحجرات (11-49).

اجا بہ اڳتي سبائي تحريڪ ۽ ان جي معاون مجوسين ۽ نصارن هي بہ سوچيو تہ قرآن جي معنائن بدلائڻ کانپوءِ علم روايات کي بگاڙيل توريت ۽ انجيل يعني بائيبل جي فلسفي جي تابع بنائجي پوءِ ان کي امت مسلمہ ۾ رائج ڪرڻ ۽ انهن کان مڃرائڻ لاءِ ضروري آهي تہ اهڙي بگاڙيل تعليم کي، اسلام جي بنهي مرڪزي شهرن مڪة المڪرمه ۽ مدينة المنوره منجهان جاري رکڻ ۽ عام ڪرڻ گهرجي جن مٿان نبي آخرالزمان عليہ السلام جي جاءِ نشين خليفن جو قبضو آهي يعني مڪي ۽ مديني جو قرآن کان سياسي قبضو کسي هنن

واري جوڙيل علم حديث ڪي ڏياريو وڃي سو هنن اتحاد ثلاثہ وارن جي دانشورن ڪي ان منصوبي ڪي ڪامياب ڪرڻ لاءِ هي خيال آيو تہ سورت احزاب جي آيت نمبر چاليهہ ۾ جيڪو رب تعالىٰ فرمايو آهي تہ آئون محمد سلام عليہ ڪي ڪنهن بہ نرينہ اولاد جو ابو نہ بڻايو آهي اهو هن ڪري تہ ان ڪي آل ڏيڻ سان ختم نبوت جي تحريڪ ۽ مشن ڪي آل رسول سان منسلڪ ماٺهو زوريءَ انهن جي نالن طرف علم وحي جون جڙتو نسبتون گهڙي قرآن جي فڪر ۾ ملاوٽون وجهي ڇڏيندا جنهن سان نبوت جو مقصد ۽ ڪارج ملياميٽ ڪري ڇڏيندا سو ان آيت ڪريمہ جي نبي عليہ السلام ڪي آل نہ ڏيڻ جي سمجهايل فلسفي منجهان سبائي تحريڪ وارن آل علي ڪي آل رسول جو درجو ڏيئي اهو پنهنجي ڪتاب ۾ لکي ڇڏيو آهي تہ امامن وٽ ملائڪ ايندا رهندا آهن ۽ مصحف فاطمہ ورثي بورثي فاطمہ ڪان ٻارهين امام تائين پهتو جيڪو ان وٽ غار ۾ موجود آهي. حوالي لاءِ پڙهي ڏسندا ڪتاب اصول ڪافي جا ميلاد ائمہ وارا باب پوءِ مشاجرات صحابہ نالي حديثن ۾ هنن جيڪي بہ جنگيون لکيون آهن سي سڀ هڪڙي عليءَ سان ٻين اصحابن جون ڇاڻايون اٿن انهن سڀن جنگين جي قرآن حڪيم جي سورت الفتح جي آيت نمبر 29 انڪاري آهي تہ محمد عليہ السلام جا ساٿي هڪ ٻئي سان وڙهي نٿا سگهن تڏهن بہ اتحاد ثلاثہ وارن پاڻ منجهان هڪ ٻئي ڪي آل رسول سڏائي جناب رسول عليہ السلام جي جاءِ نشين حڪمران خليفن جو جڙتو من گهڙت گار وارو ڪوڙو نالو بنواميہ ڪري پنهنجي تاريخن ۾ مشهور ڪيو جنهن جي معنىٰ آهي تہ اهي سڀ خليفا پنهنجي پيءُ منجهان جاول ئي ڪونہ آهن ۽ انهن ڪي اقتدار ڪان هٽائڻ وارن جا جيڪي بہ ٽولا هوا انهن پنهنجا

۾ عدد نسب مشهور ڪرايا هڪڙا پاڻ کي هاشمي پيا سڏائين پيا عباسي هونئن ته هنن جي بڌايل شجري مطابق عباسي به هاشمي هوا پر انهن حديثن ٺاهڻ وارن عبدالله بن عباس جي پيءُ عباس کي نبي عليہ السلام جو چاچو قرار ڏنو ۽ ان جي اسلام قبول ڪرڻ جون به حديثون لکيون ۽ عليءَ جو پيءُ ابوطالب نالي حديثن منجهہ لکيائون ته اهو جناب نبي عليہ السلام جو چاچو هو ۽ ان لاءِ هي به لکيائون ته ان اسلام قبول ڪونہ ڪيو ۽ پاڻ کي عباسي سڏائڻ وارا چوندا هئا تہ جيئن علي نبي جي چاچي ابوطالب جو پٽ هئڻ ڪري آل رسول آهي اهڙي طرح اسان بہ نبيءَ جي چاچي عباس جي اولاد منجهان هجڻ ڪري آل رسول آهيون پوءِ آل رسول جي دعويدار عباسين ۽ علوين نبي عليہ السلام جي اصل جاءِ نشينن جيڪي سڀ اصل ۾ قريشي هئا انهن خليفن کي گار واري نالي سان بنواميہ مشهور ڪري ڇڏيو ۽ رعيت ۾ جاءِ نشيني ۽ خلافت جي حقداريءَ لاءِ آل ۽ قرابت رسول جي استحقاق جي بنياد تي وڏي پئماني تي پنهنجي حقداريءَ لاءِ مهمون ۽ تحريڪون هلايون جيڪي سال هڪ سؤ ٽيٽيهہ هجري ۾ رتوچاڻ واري جنگ ذريعي ڪاميابي کي پهتيون ۽ ان جنگ ۾ دار الخلافہ دمشق ۽ بغداد تہ عباسي آل رسول جي قبضي ۾ آيا پر مڪو ۽ مدينو بہ عباسين جي قبضي ۾ اچي ويو جتان هنن جي اسڪيم مطابق خلاف قرآن علم حديث جي تعليم جو سلسلو شروع ٿيو جيڪو اڄ تائين جاري آهي عباسين جي ساٿ ۾ آل رسول بنيل بنو اميہ خلاف جنگ لڙندڙ بي ٽيم، جيڪا علوي آل رسول نالي شريڪ جنگ هئي عباسين انهن کي پنهنجي قبضي ۾آندل اقتدار ۾ شريڪ ڪونہ ڪيو. پوءِ انهن پنهنجي لاءِ امامت جي نالي سان باطني

اقتدار تي گذارو ڪيو بهرحال 133 هجري سال کان اڄ تائين يعني چوڏهن سؤ ستٽيهه هجري تائين اسلام جو اصل مرڪز مڪو ۽ مدينو قرآن حڪيم جي علم کان ڪسجي يهودين جي بائيبل ۽ عيسائين جي عهد نامہ جديد انجيل منجهان ڪاپي ڪري ناهيل حديثن جي علم جو مرڪز بڻيل آهي علم حديث ناهيندڙ اتحاد ثلاثہ جي امامي دانشورن حديثن جي علم منجهان جنهن علم تاريخ کي جنم ڏنو سو خود انهن جي تاريخ ۾ لکيل آهي تہ بنو اميہ وارن بنو عباس ۽ بنو هاشم يعني آل رسول نالي هلايل تحريڪ وارن هٿان شڪست کائي وڃي اسپين جي اندر پنهنجي خلافت تي گذارو ڪيو ۽ اتي وڃي آل رسول سڏائيندڙ عباسي وڏيڪ هنن سان ڪونہ وڙهيا جو انهن کي هنن کان مڪو مدينو ڪسڻو هئو جنهن سان هنن جي اسڪيم پوري ٿي وڃي پئي، پوءِ جيڪا خلافت قريشن جناب رسول عليہ السلام جي حڪمراني واري زماني کان پوءِ سال هڪ سؤٽيتيهہ تائين قرآن حڪيم جي سيڪاريل فلسفي تي هلائي هئي اها وڃي انهن ساڳين قريش وارن جن کي سبائي تحريڪ وارن ۽ فارس جي امامي دانشورن نفرت وچان بنو اميہ نالو رکي تبرا ڪئي انهن پنهنجي ماضيءِ سان سلسلو ملائيندي قرآني نصاب تعليم کي اسپين وارن عيسائين ۽ مسلمانن جي نون نسلن ۾ پڙهائڻ کي جاري رکيو جتي هو هڪ هزار سال هجري تائين پنهنجي خلافت واري حڪومت کي اتي قائم ڪيون هليا يعني عباسي خلافت جي خاتمي کان پوءِ بہ اهل قريش خليفن اسپين ۾ چار سئو سالن کان وڏيڪ اتي پنهنجي حڪومت هلائي ۽ علم جي جيڪا روشني ڦهلائي ان لاءِ دنيا مڃي چڪي آهي تہ سائنس جا منهڙيا استاد انهن جي دور جا هوا مطلب تہ انهن قريشن اتي

جيڪي تعليمي ادارا ۽ يونيورسٽيون قرطبہ غرناطہ اشبيلیہ قائم ڪيا ۽ ملڪي انتظام لاءِ الحمراء نالي پارليمنٽ قائم ڪئي اتاهون انهن جي اسپيني شاگردن مسلم استادن کان مليل تعليم جي اثر سبب يورپ ۾ آڪسفورڊ ۽ ڪئمرج جهڙا تعليمي ادارا قائم ڪيا ۽ دارالعوام نالي پنهنجي پارليمنٽ ناهي سو بنا ڏڙڪ جي هي حقيقت ٻڌائي سگهجي ٿي تہ سبائي تحريڪ جي اتحاد ثلاثہ طرفان قائم ڪيل تحريڪ وارن مسلم امت کان مکو مدينو کسي انهن مرڪزن تان پنهنجي بگڙيل تحريف ٿيل توريت ۽ انجيل منجهان تيار ڪيل علم حديث هلايو ۽ جاري ڪيو ۽ مسلم امت جي منهڙين حڪمرانن جن کي حديثون ناهيندڙن گار جي طور بنو اميہ سڏيو هو انهن جي دور ۾ انهن جي تاريخ ۾ ڄاڻايل يونيورسٽين وارن قرآني فلسفي جي روشنيءَ ۾ جيڪي سائنسي علم ايجاد ڪيا هئا اهي انهن اسپينش قوم جي نسلن کي پڙهايا جنهن جو نتيجو هي نڪتو تہ قرآني فلسفي ۽ سائنس جي شهداءِ علي الناس سيٽلائيٽ موبائيل ڪميونيڪيشن ۽ تسخير ڪائنات واري تعليم (2-143) (7-81) (12-16) (20-31) 38-18) (45-12) يورپ کي ملي وئي ۽ مسلمانن کي اسپين جي اسلامي حڪومت جي زوال ڪانپوءِ عباسي خلافت جي دور واري علم روايات ذريعي پادرين پنڊتن جي تعويذن ۽ ايصال ثواب لاءِ ورد وظيفن وارا درود ۽ ڦيٽا وجي ڦٻيا جن روايتن جي تعليم سان صلوة، زڪوة، حج، عمره، مسجد، طير، جبال، صبر ۽ شڪر يعني قرآن جي سين انقلابي اصطلاحن جون معنائن بدلائڻ سان مسلمانن جو بنيوئي ٻئي پاسي ڪري ڇڏيائون هاڻي وينا ٻارين ٻچين درگاهن تي مرشدن اڳيان گيسيون ڪري سرجهڪايون.

آئون مهيني جون 2014ع ۾ فيصل آباد شهر هڪ قرآن ڪانفرنس ۾ وڃي شريڪ ٿيو هئس اتي هڪ مقامي ماڻهوءَ پنهنجي تقرير ۾ ڳالهه ڪئي ته سندس ڄاڻ سڃاڻ واري هڪ نوجوان امريڪا جي شڪاگو شهر جي هڪ يونيورسٽيءَ ۾ پهرئين نمبر ۾ پاس ٿي پوزيشن ڪنئي ۽ اتي ان يونيورسٽيءَ وارن جو هڪ قانون پاس ڪيل آهي ته هو پهرئين نمبر تي ايندڙ شاگرد کي انعام ۾ آفر ڪندا آهن ته هو نوڪري گهري يا دنيا جو سير ڪرڻ گهري يا ڪو ڪار بنگلو وغيره گهري ته اهڙو ان جو مطالبو پورو ڪندا آهن سو هن همراهه کي به اهو آفر ڪيو ويو ته هن انهن کي جواب ۾ چيو ته مون کي به انعام ۾ ڪا شيء گهربل آهي پر اها اجا به ڪابي شيءِ آهي تنهن تي انتظاميه وارن چيس ته اها به ٻڌاءِ اسان توکي ڏينداسون شاگرد وراڻيو ته مون کي هت پڙهڻ جي عرصي ۾ يونيورسٽي اندر هڪ انڊر گرائونڊ فئڪلٽي جي معلومات ملي آهي جنهن ۾ هر روز ڪجهه مقرر ۽ مخصوص ماڻهو صبح جو وڃن ٿا ۽ شام جو ڊيوٽيون پوري ڪري پنهنجي جاين تي موٽن ٿا انهن مخصوص ماڻهن کان سواءِ ان فئڪلٽي ۾ اندر ٻئي ڪنهن به ماڻهوءِ کي اندر وڃڻ جي اجازت ناهي سو منهنجو مطالبو آهي ته مونکي انعام ۾ ان فيڪلٽيءَ ۾ اندر وڃي معلومات وٺڻ ڏني وڃي ته اتي ڇا ٿو پڙهيو پڙهايو وڃي ان تي انهن وڏي مجبوري سمجهي به مونکي اجازت ڏني ۽ مون ٻئي صبح اتي اندر داخل ٿي ڏٺو ته اتي دنيا جهان جا ملڪي حڪومتي انتظامي معاشي معاشرتي مسئلا سوالن جي شڪل ۾ ڪجهه چارٽن تي لکيل هجن پيا ۽ اتي ريسرچ وارن اسڪالرن کي هڪ ٽيم ورڪ جي شڪل ۾ ويهي انهن جاحل ۽ جواب مسلمانن جي ڪتاب قرآن

منجهان تلاش ڪري اهي پنهنجي حڪومت ڪي عمل ۾ آڻڻ لاءِ ڏيٺا پون پيا، سو امريڪا برطانيہ يا يورپي نسلن جا ماڻهو قرآني تعليم جي رهنمائي ۾ سائنس جا پارڪو ملڪ جيڪي نيٺ ڪميونيڪيشن ميڊيائي اوزارن سان گهروينـي وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ (81-7) جي تهہ ڪي ڳولي شُهَدَاء عَلَى النَّاسِ (78-22) جي ٽارگيٽ تي پڄي دنيا ڪي گلوبل وليج گلوبل هال بنايو وينا آهن پر اسان انهن جي پيٽ ۾ اجا حديثن جي علم سان طهارت ڪرڻ جي مسئلن مان فارغ ٿي نہ سگهيا آهيون ۽ قرآن جي آيتن ڪي تعويذن جي علم جو موضوع بنايون وينا آهيون. اها ئي حقيقت مسلم ملڪن جي ڪيترن ئي اسڪالرماڻهن جيڪي يورپي ملڪن جو دورو ڪري آيا آهن انهن ٻڌايو آهي تہ اسان جيڪو اسلام قرآن منجهان پڙهيو ۽ سمجهيو آهي اهو اسان يورپ ۾ ڏسي آيا آهيو سو اتي اسلام آهي پر مسلمان ڪونہ آهن ۽ اسان جي مسلم ملڪن ۾ مسلمان تہ جام آهن پر اسلام ڪونهي ڪو. غلام جيلاني برق هڪ هنڌ لکيو آهي تہ انگريزن جي حاڪميت واري دور ۾ وائسراءِ هند پشاور شهر جي اندر پختون جرگي جي سردارن ۾ تقرير ڪئي تقرير ڪانپوءِ رسيپشن دوران هڪ وڏي ڦڳڙ واري سردار وائسراءِ ڪي چيو تہ تون ماڻهو ڏاڍو هوشيار ۽ ڀلو آهين پر تو ۾ هڪڙي خرابي آهي وائسراءِ پريشان ٿي پڇيس تہ مون ۾ اها ڪهڙي خرابي آهي سردار صاحب چيس تہ ٻيو تہ ڪونہ پر تون ڪافر آهين اڳئين جهان ۾ تون دوزخ ۾ ويندين سو جيڪڏهن تون ڪلمو پڙهين تہ ڏاڍو ڀلو ان تي وئسراءِ سياڻو ماڻهو هو سمجهي ويو ۽ جواب ۾ چيائينس تہ سردار صاحب واقعي آئون ڪافر آهيان ڪلمي نہ پڙهڻ جي ڪري اڳئين جهان ۾ آئون دوزخ ۾ ويندس ۽

تون مسلمان آهين ڪلمو پڙهين ٿو تون اتي بهشت ۾ ويندين پر اسان هتي اهڙو علم پڙهيو آهي جو جڏهن الله اسانکي دوزخ ۾ وجهندو تہ اسان ان کي چنبڙي ڦوڪي صاف ڪري بهشت بنائي ڇڏينداسون ۽ توهان اهڙو علم اجا ڪونہ سکي سگهيا آهيو سو الله پاڪ جڏهن اوهان کي ڪلمي پڙهڻ جي ڪري بهشت ۾ موڪليندو تہ اوهان ان ۾ نسوارون ڪائي جڳهہ جڳهہ تي ٿڪي انکي دوزخ بنائي ڇڏيندا، سو ڪجهہ علم پرايو ۽ دنيا آخرت ٻنهي کي بهشت بنايو.

قرآن واري دين ۽ حديث واري دين جو فرق

قرآن حڪيم مطابق دين دنيا کي سمجهن لاءِ عقل کان ڪم وٺو آهي

بائيبل تان نقل ڪيل علم حديث ۾ دين دنيا جي مسئلن ۾ پنهنجو عقل استعمال ڪرڻ تي بندش آهي.

قرآن حڪيم ۾ دنيا جهان جي معاملن ۾ عقل کان ڪم وٺڻ ۽ دين جي معاملات تي غور ۽ فڪر ڪرڻ بلڪ خود قرآن جي قانونن تي بہ غور فڪر تدبر يعني سوچ ويچار ڪرڻ (47-24) جو ذڪر قرآن حڪيم ۾ سؤ ٻيرن کان بہ وڌيڪ تعداد ۾ آيو آهي ايتري تائين جو قرآن حڪيم فرمايو تہ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا (73-25) يعني مؤمنن جو شان هي آهي تہ جڏهن انهن کي رب تعالىٰ جي قرآني آيتن سان بہ نصيحت ڪئي وڃي ۽ قانون ٻڌايا وڃن تہ اهي انهن تي ٻوڙا ۽ انڌا ٿي ڪونہ ڪرندا، جڏهن تہ بائيبل کان ورتل علم حديث ۽ ان منجهان ناهيل امامي فقهن ۾ جيڪڏهن ڪنهن ماڻهوءَ کان وضو ڪرڻ ڪانپوءِ پيٽ منجهان واءُ نڪري ٿو تہ وضو ٽٽي پوي ٿو پر سڄي قرآن ۾ وضو ٽٽڻ جو ڪنهن بہ هنڌ تي ذڪر ئي ڪونهي سو ان منجهان هيءَ ڳالهہ ثابت ٿي تہ قرآن وارو وضو صفائيءَ جي مقصد لاءِ آهي ۽ حديثن وارو وضو ثوابن ڪمائڻ لاءِ پاٽي وجائڻو آهي، پر

علم حديث جي ئي نظريي تي جيڪڏهن پيٽ جي واءَ کي ئي وضو جو دشمن قرار ڏيڻو آهي تہ وات طرفان جيڪو اوڳرائي جي صورت ۾ واءُ نڪري ٿو علم حديث واري فقہ ۾ ان سان وضو نٿو ٽٽي پر جيڪڏهن ڪوئي علم حديث جو پرستار جواب ڏئي تہ پيٽ وارو واءُ هينان اچڻ سبب بدبو ڪري ٿو تڏهن وضو ٽٽي ٿو پوي تہ اهو قائدو بہ دائمي ۽ ڪلي ڪونهي ان ڪري جو ڪيترائي هينان ايندڙ واءَ بغير بدبو جي هوندا آهن ۽ ڪيئي مٿان وات ڪان ايندڙ اوڳرايون بہ بدبودار هونديون آهن. ٻيو تہ قرآن حڪيم جنهن حالت ۾ يعني جماع جي صورت ۾ يا خواب ۽ ننڊ ۾ تڙ پوڻ جي ٻنهي صورتن ۾ جيڪي بہ جدا جدا لفظ آيا آهن هڪڙو تغتسلو، ٻيو فاطهروا تہ هتي ٻيو لفظ طهارت وارو پهريين حڪم تغتسلو جي معنىٰ کي متعين ڪري ٿو اهو هيئن تہ ملوث ۽ مخصوص عضون کي ڌوئي ڇڏيو ڇو تہ طهارت جو لفظ مقابل آهي نجاست جو سو جماع ۽ تڙ پوڻ مهل نجاست خاص جاءِ تي هوندي آهي سڄي جسم تي نہ هوندي آهي انڪري پاڪائي ۽ طهارت بہ خاص جاءِ جي ٿيندي سڄي جسم جي نہ ٿيندي. بائيبل منجهان ناهيل علم حديث جو حڪم تہ ڦوس سان وضو پڄي پوي ٿو يا زالن سان ويجهڙائيءَ جي صورت ۾ بجاءِ خاص مقام کي ڌوئي پاڪ ڪرڻ بدران سڄي جسم کي وهنجارڻ واري مصيبت کي قرآن حڪيم حرج سڏيو آهي تنهن لاءِ رب پاڪ فرمايو تہ مَا يُرِيدُ اللّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُم مِّنْ حَرَجٍ وَلَـكِن يُرِيدُ لِيُطَهَّـرَكُمْ وَلِيُـتِمَّ نِعْمَتَـهُ عَلَـيْكُمْ لَعَلَّكُـمْ تَشْـكُرُونَ (5-6) يعني الله اوهان کي ڪنهن حرج ۾ وجهڻ جو ارادو نٿو رکي پر الله جو ارادو صرف هي آهي تہ اوهان کي پاڪ رکي ۽ پنهنجيون نعمتون مڪمل ڪري هن لاءِ تہ توهان شڪرگذار رهو (الله جا جنهن توهان کي حرج کان آجو قرآن وارو دين ڏنو) سو عقل جي دشمن مروج علم حديث ۽ هنن امامي فقهن کي مذهب تہ سڏي سگهجي ٿو جنهن جو سڄي قرآن ۾ ڪٿي بہ ذڪر ڪونهي ڪو پر دين نٿو سڏي سگهجي پر ڪير سوال ڪري تہ قرآن ۾

مشرڪن ۽ ڪافرن جي غلط خيالن واري مذهب کي بہ دين سڏيو ويو آهي جيئن فرمايو ويو تہ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ (109-6) اتي هن ڳالهہ کي سمجهڻ گهرجي تہ قرآن حڪيم پنهنجي مخاطبن سان جهيڙي ۽ ضد واري طريقي سان بحث نہ ڪندو آهي يا ائين ڪٽي چئجي تہ قرآن جو انداز گفتگو ڪج بحثي وارو نہ هوندو آهي سو ڪافرن ۽ مشرڪن جي جيڪا دعوىٰ هئي ۽ آهي تہ جيئن توهان بہ هڪڙو دين پيش ڪيو ٿا اهڙي نموني اسان بہ هڪڙي دين جا علمبردار آهيون تہ الله بہ خواهہ مخواهہ قسم جي دعوىٰ بازيءَ واري بحث ۾ پوڻ بدران انهن جي دعوىٰ کي لفظن جي حد تائين مذهب کي دين سڏيو آهي نہ تہ حقيقت ۾ مذهب جدا شيءِ آهي ۽ دين جدا شيءِ آهي الله جو اهو طريقو رب پاڪ پاڻ ٻڌايو آهي تہ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنطِقُونَ (51-23) يعني الله جي حقانيت برحق آهي اوهان جيئن چئو اسان اوهان سان ڪج بحثي نہ ٿا ڪيون اسان بہ توهان جي مذهب کي دين سڏيون ٿا پر ان ۾ دين وانگر ڪو منطق اصول ۽ قانون تہ ڪونهي ڪو. سو عام ماڻهن جي غلط اصطلاحن کي ڪٽي غلط العوام ئي سمجهجي باقي جيڪڏهن جاهل مشرڪ ڪافر پنهنجي مذهبن کي ڪٽي ڇا بہ سڏين پر اهي آهن تہ عقل جا دشمن سو دنيا جهان جا انسانو! ٻڌي ڇڏيو تہ الله پنهنجي رسول کي هن مشن سان دنيا ۾ موڪليو آهي تہ هو ڪيس ڏنل رسالت واري پئڪيج علم عقل دانش جي علمبردار ڪتاب قرآن جي طاقت سان وجي دنيا جي سين مذهبن کي ڊاهي پٽ ڪري ڇڏي (33-9) (61-9) (48-28).

قرآن سائنس ۽ فلسفو

آئون هن عنوان هيٺ جيڪو بہ تفصيل لکندس تہ ڪوئي بہ پڙهندڙ اها اميد نہ رکي تہ هن موضوع جا سمورا تفصيل هتي آڻي سگهندس آئون صرف ۽ صرف هتي اتحاد ثلاثہ وارن طرفان امت مسلمہ کي مٿي ۾ هنيل مروج علم

حديث جي مشهور ڪيل هن غوغاءِ ۽ واويلا جو رد ڪندس جيڪو هو چون ٿا تہ دين اسلام ۾ عقل نہ هلايو. بس فقط انهن جي ان شور ڪي جواب ڏيڻ جي حد تائين ڪجهہ لکندس ۽ قرآن حڪيم ۾ جناب نوح عليہ السلام کي حڪم آهي تہ وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا وَلاَ تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُواْ إِنَّهُم مُّغْرَقُونَ (11-37) **يعني بحري جهاز ٺاهڻ ۾ ڪاريگري ڏيکار اسان جي سامهون اسان جي نگراني ۽ وحي جي رهنمائيءَ سان.. بئي هنڌ فرمايائين تہ** وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الأَنْهَارَ (14-32) **يعني تابع ڪيائين توهانجي لاءِ بيڙي کي بحري جهاز کي تہ جيئن هلي درياءَ ۾ انجي قانون سان.. هاڻي هتي غور فرمايو وجي تہ آبي جهاز سازي دنيا جي تمام وڏين صنعتن ڪاريگرين ۽ هنرن منجهان آهي جنهن ۾ تجرباتي سائنسي ايجادن جو وڏو حصو آهي جنهنکي قرآن فرمائي ٿو تہ رب تعالىٰ پنهنجي نگرانيءَ ۾ نوح عليہ السلام کي وحي واري تعليم سان سيکاريو هتي هن قرآني اعلان جي مقابلي ۾ بائيبل ڇاپ علم حديث جاپرستار ٻڌائي سگهندا تہ جهاز سازي جي صنعت ۽ سائنس عقل ڪانسواءِ وجود ۾ اچي سگهندي؟ جنگين ۽ لڙاين جو هڪڙو مجيل قانون آهي تہ لڙائي دوران دشمن کي مارڻ ڪان وڌيڪ پنهنجي بچاءَ جو وڌيڪ خيال ڪجي انهيءَ لاءِ بہ رب پاڪ پنهنجي عظيم نبي رسول ۽ بادشاه جناب داؤد عليہ السلام لاءِ فرمايو تہ** وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِتُحْصِنَكُم مِّن بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنتُمْ شَاكِرُونَ (21-80) **يعني اسان داؤد عليہ السلام کي شاڪ پروف جيڪيٽ ۽ زرهن ٺاهڻ جو هنر دشمن جي تيرتلوار ۽ گولين ڪان بچاءَ لاءِ سيکاريو ۽ ان سکيا ۽ تعليم دوران داؤد عليہ السلام ۽ قيامت تائين پيدا ٿيندڙ زرهہ ساز ڪاريگرن جي لاءِ هڪ خاص ڳالهہ جي رهنمائي ڏني تہ** أَنِ اعْمَلْ سَابِغَاتٍ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (34-11) **يعني زرهون موڪريون هجڻ گهرجن پر انهن جو ڪڙيون ننڍيون**

وڏيون نہ هجڻ گهرجن هن علم وحي جي تعليم ۾ قيامت تائين جي جڙندڙ جديد مهلڪ اوزارن کي سامهون رکندي داؤد عليہ السلام معرفت اسلحہ سازي جي ڪاريگرن کي هدايت ڏني وئي آهي تہ زرهہ جون ڪڙيون ننڍيون وڏيون هونديون تہ تلوار جي ڌڪ کي تہ روڪي سگهنديون پر تير گوليءَ ۽ بندوق جي ڇرن کي جسم تائين پهچڻ کان امڪاني طور روڪي نہ سگهنديون قرآن حڪيم جي زره سازيءَ جي هنر ۾ هيءَ هدايت تہ ان اعمل سابغات يعني زرهون اهڙيون ناهيو جيڪي موڪريون هجن تنگ نہ هجن ڇو تہ اهي جسم جي عضون کي چرپر ۾ تڪليف ڏينديون ۽ چادر واريون زرهون پيٽ ڇاتي ۽ پنيءَ جي ڍال تہ بنجي سگهنديون پر ڪلهن ۽ ٻانهن لاءِ ڪپڙي وانگر ڪڙين ۽ تارن سان ناهيل زرهون ۽ مٿي لاءِ خود نالي ڪور تنگ ۽ سوڙها ناهڻ بدران دفاع لاءِ موڪرا زياده ڪارائتا ثابت ٿيندا. جيڪي عضون جي چرپر ۾ رڪاوٽ نہ بڻبا. قرآن پاڪ هن سچي صنعت لاءِ آيت ڪريمہ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ مِنَّا فَضْلًا يَا جِبَالُ أَوِّبِي مَعَهُ وَالطَّيْرَ وَأَلَنَّا لَهُ الْحَدِيدَ (34-10) جي اندر ڇئن ڳالهين جو ذڪر فرمايو آهي جيڪي هر مضبوط حڪومت لاءِ داخلي ۽ خارجي استحڪام حاصل ڪرڻ ۽ ميسر ڪرڻ خاطر نهايت ضروري آهن هڪ وسيلا ٻيو قبائلي اڳواڻن کي اعتماد ۾ وني انهن جو تعاون حاصل ڪرڻ ٽيون اعلىٰ قسم جي جنگي ٽريننگ سان دستا قائم ڪرڻ جنهن جو اصطلاحي نالو قرآن طير رکيو آهي جنهن جي ٽريننگ ۾ جنگ وڙهڻ سان گڏوگڏ غلامي کان نفرت آزاديءَ جي قدرو قيمت بہ شامل هجي (27-16) (2-260) (3-49) (5-110) چوٿون اسلح سازيءَ جا ڪارخانا قائم ڪرڻ.

هن سچي تربيت ۾ رب پاڪ اڳلي آيت ۾ دفاعي اوزار زرهون وغيره ناهڻ دوران هي بہ فرمايو تہ خبردار اوهان جو جنگيون لڙايون عمل صالح جي فلسفي ۽ نقطہ نظر جي مطابق هجڻ گهرجن ۽ اوهان جي جنگي مقصدن مٿان منهنجي وڏي نگراني رهندي (يعني مفت ۾ ماڻهو مارڻا ناهن)

پڑهندڙ پائرو! غور ڪندا هلجو تہ قرآن حڪيم ڪيئن تہ اسلح سازي دوران جنگين ۾ لڙاين جي تربيتي هدايتن دوران جنگ براءِ اصلاح جي ڳالهہ ڪري ويو يعني جنگي مقصد ملڪ گيري نہ هجي ڪنهن جي ڌرتي ۾ ان جا وسيلا ڦٻائڻ مقصد ۾ نہ هجڻ گهرجي قرآن جي هن تربيتي ليڪچر ۾ سوچيو وجي تہ جن هٿيارن ناهڻ جي قرآن ٽريننگ ڏني آهي يعني ڍال ۽ زره جي تہ اهي بہ دفاع خاطر ڪم ايندڙ آهن قرآن حڪيم ۾ تلوار سازيءَ جي ڳالهہ ڪنهن هڪ هنڌ بہ ڪانہ ڪئي وئي آهي تيرن جو ذڪر صرف هڪ هنڌ، پڪين ۽ شڪار جي جانورن جي حوالي سان ڪيل آهي (5-49) هتي هيءَ ڳالهہ ڪرڻ منجهان منهنجو مقصد آهي تہ قرآن ۾ دفاعي جنگين جو ذڪر آهي اقدامي جنگ جي حوالي سان برطانيہ جو آنجهاني جارج پنجون ۽ بين مخالف قرآن ماڻهن جا اعتراض آيت ڪريمہ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ انفِرُواْ فِي سَبِيلِ اللّهِ اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الأَرْضِ (9-38) بابت يعني توهان کي ڇا ٿي ويو آهي جو جڏهن اوهان کي چيو وڃي تہ ماڻهن جي حقن لاءِ لڙائي ڪيو تہ اوهان زمين کي چنبڙي ويهي ٿا رهو. آيت ڪريمہ (89-4) بابت سوالن جا جواب آئون جڏهن قرآن حڪيم جي ترجمي تفسير لکڻ مهل انهن آيتن تي پهچندس تہ تفصيل سان سڀن جي سوالن جا جواب لکندس منهنجو مقصد هت صرف قرآن حڪيم يعني علم وحي جي فڪري عقلي سائنسي رهنماين کي نهايت اختصار سان آڻيو آهي تہ جيئن بائيبل جي پيداوار علم حديث جي پرستارن جي هن خرافات جو رد ڪري سگهان جيڪو هو چون ٿا تہ دين ۾ عقل جو استعمال جائز ناهي. بلڪہ دين ۾ عقل جو استعمال نهايت ضروري آهي جنهن اهڙي پڌرائي سان پڙهندڙن کي ڄاڻ ملي تہ دين ڇاهي سو جيڪو رب تعالىٰ جناب سليمان عليہ السلام جي حوالي سان فرمايو آهي تہ وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ (34-12) يعني اسان سليمان

عليہ السلام جي لاءِ هوا کي تابع ڪيو سون جنهن جي سفر جي رفتار صبح جو خواه شام جو هڪ هڪ مهيني جي پنڌ برابر هوندي هئي هن جاءِ تي فلڪ يعني ٻيڙي يا بحري جهاز جو ذڪر آيت ڪريمہ ۾ ڪونهي ڪو ۽ (36-38) تہ عين ممڪن آهي جو هتي ريح بمعني هوا منجهان هوائي جهاز مراد هجي جيڪو ڪن مترجمن ۽ مفسرن بحري جهاز جي جيڪا معنىٰ ورتي آهي اها هن دليل سان غلط ٿي ثابت ٿئي جو هن مشيني دور ۾ بحري جهاز ايترو تيز رفتاريءَ سان سفر ڪونہ ٿا ڪري سگهن جو هڪ مهيني جي مسافت جيترو ٽن چئن ڪلاڪن ۾ هلي سگهن جيڪا مسافت گهٽ ۾ گهٽ بہ هزار ميلن برابر چئبي منهنجي هن توجيهہ جو ثبوت آيت ڪريمہ هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنتُمْ فِي الْفُلْكِ وَجَرَيْنَ بِهِم بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُواْ بِهَا (22-10) هن آيت ڪريمہ ۾ بري ۽ بحري سفرن جو ذڪر ڪيو ويو آهي تہ جيڪو آيت ڪريمہ (12-34) ۾ صبح يا شام جي چند ڪلاڪن ۾ مهينن جي سفر جي ڳالهہ ڪئي وئي آهي تہ انهن ٻنهي آيتن کي ملائي سوچجي ٿو تہ جناب سليمان عليہ السلام جي دور ۾ هوائي جهازن جي ايجاد بہ ثابت ٿي وڃي ٿي سو علم وحي جي عقلي سائنسي ڪمالات جون ڳالهيون تمام اڻ ڪٿ آهن پر امت مسلمہ مٿان جيڪو جمود ڇانيل آهي ان مٿان امت جو ڪوبہ ادارو تحقيق ڪونہ ٿو ڪري تہ صدين کان امت مسلمہ جا مرڪز مڪة المڪرمہ ۽ مدينة المنوره اسان کان اتحاد ثلاثہ جا سامراجي قري اتاهون وينا سڄي دنيا وارن يهودين مجوسين جي خلاف قرآن علمن منجهان جوڙيل علم حديث کي اسانجي خاتم الانبياءَ عليہ السلام جي نالي مبارڪ طرف منسوب ڪري هي ڳالهہ چوندا رهن ٿا تہ انهن جو فرمان آهي تہ دين ۾ پنهنجو عقل استعمال نہ ڪيو وري دنيا جي باخبر ماڻهن کي تہ اها بہ خبر آهي تہ اڄ جو عالمي سامراج سعودي حڪومت مٿان هر وقت مهربان آهي. دنيا جي تاريخ جو مطالع رکندڙن کي چاڻ هوندي بلڪ مون خود مصر جي مرحوم صدر جمال عبدالناصر جي ڪتاب

“انقلاب جو فلسفو” جي حوالي سان ٻڌائي ٿو ته هو پنهنجي ڪتاب ۾ لکي ٿو ته آئون حج ڪرڻ لاءِ مڪي شهر ويس ته اتي حج جون اهڙيون ته رسمون ڏٺم جيڪي مونکي قرآني فلسفي جي پيٽ ۾ ڏاڍيون اوپريون لڳيون انتي مون ان وقت جي بادشاهه شاه سعود کي چيو ته هي توهان حج جي نالي کهڙيون رسمون پيا ملهايو؟ مونکي جواب ۾ بادشاهه چيو ته اهو مذهبي پيشوائيت جو معاملو اهي اسان جي ۽ تنهنجي بادشاهيءَ جو بچاءُ انهيءَ ۾ آهي ته اسان ملن مولوين جي ڪم ۾ دخل نه ڏيون جيڪڏهن ائين ڪيوسون ته اسانجو اقتدار ختم!!! شاه سعود جي جواب منجهان سوچيو وجي ته مسلم ملڪن جي مذهبي قيادتن جو براهه راست غير ملڪي عالمي سامراج جي طاقتن سان ڪهڙو ته تعلق آهي جيڪو ملڪ جي ظاهري حڪمرانن کي به ملن کي ڏسي ڦرڪٽي وٺيو وجي (هيءَ موضوع ڪنهن ٻئي هنڌ بيان ڪرڻ جو آهي جيڪو اهڙي ڪتاب ۾ ذڪر ڪندس) سڀ بائيبل ڇاپ علم حديث ۽ ان منجهان ٺاهيل فقهن جي جيڪا امت وارن مٿان وٺ پڇان آهي ته خبردار دين ۾ اجهتاد بند آهي اجتهاد ٻين صديءَ ۾ جيڪي امام سڳورا ڪري ويا هاڻي اهو اڳتي لاءِ بند آهي ۽ دين کي عقل سان سمجهڻ بدران امامن جي علمن کي سدائين اڳتي لاءِ نقل ڪندا هلو ٻيو سڀ خير. اهوئي ته سبب آهي جو احرام مصر جيڪي بلڊنگس جي سائنس جو وڏو سائنسي شاهڪار آهن اهي جناب سليمان عليه السلام جي علم وحي جي رهنمائيءَ جو ٻي مثال يادگار آهن يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاء مِن مَّحَارِيبَ وَتَمَاثِيلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَّاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ (34-13) يعني سليمان عليه السلام جي چاهت مطابق انجا انجنئر ڪاريگر وڏا وڏا قلعا اهرام مجسما سوئمنگ پول حوض مثل ٺاهيندا هئا. دنيا جا تاريخون لکندڙ ۽ لکرائيندڙ ايڏا ته اندر جاپليت آهن جو اهرام مصر جون بيمثال شاهڪار يادگارون سڌو سنئون جناب سليمان عليه السلام جي دور جون ۽ مٿين آيت مطابق سندس

ئي نهرايل آهن پر جيئن تہ اهي عقل ۽ سائنس جون وڏيون علامتون آهن ان ڪري انهن کي ڄاڻي واڻي ساڙ سبب اهل حديثن وانگر صرف هڪ نبيءَ جي علم وحي جي يادگار هجڻ ڪري ۽ مابعد تاريخ هجڻ باوجود ڄاڻي ٻجهي ان کي ماقبل تاريخ جي نامعلوم نسبتن طرف اچلائي ڇڏيو اٿن اهو بہ صرف ۽ صرف هن ڪري تہ ترقي ۽ فلاح لاءِ انسانن جا پويان نسل سين نبين جي تعليم جي ليٽسٽ ايڊيشن علم وحي جي ترجمان ڪتاب قرآن طرف نہ متوجہ ٿي وڃن جنهن جي حفاظت جو ذمو رب تعالیٰ پنهنجي مٿان کڻي ڇڏيو آهي پوءِ ڀلا ايگري ڪلچرل سائنس وران يوريا جا جزا آيت ڪريمہ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنزِلُ مِنَ السَّمَاء وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ (2-34) منجهان خلائن ۾ لهندڙ چڙهندڙ گيسن هائيڊروجن نائٽروجن ۽ آڪسيجن جو فامولو نہ ورتو هوندو؟ ۽ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالْنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالْنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (12-16) يعني رات ڏينهن سج چنڊ ۽ ستارن کي رب تعالیٰ توهان جي ڊيوٽين ۾ لڳائي ڇڏيو آهي انهن ڊيوٽين جي ڄاڻ لاڳاپيل ليبارٽرين جي ايڪسپرٽ واسطيدار ماهرن کان وڃي ڪير پڇي ڏسي ڇو تہ سائنس دانن انهن جي تسخير لاءِ بجلي ناهي انمان ايئر ڪنڊيشنر ناهيا گاڏيون ناهيون سردي گرمي اولهہ اوپر اتر ڏکڻ وارين طرفن جي معلومات جا ميٽر ناهيا آئون هن بحث کي تہ قرآن علم عقل شعور فڪر ۽ دانش جي استعمال جي هر وقت وڏي پارت ۽ سفارش ڪئي آهي اپيل ڪئي آهي، عالمي سامراج وارن قرآن جي انهن حڪمن کي ڏسي ان جي مقابلي ۾ مسلم امت ۾ جيڪو غير عقلي علم حديث بنو عباس جي دور ۾ لاڳو ڪيو پوءِ وري ديني مدرسن جي نصاب تعليم درس نظامي جي نالي ۾ جيڪو ڪورس اورنگ زيب جي زماني ۾ علامہ نظام الدين سهالويءَ ايجاد ڪيو هئو ان ۾ دينيات صرف امامي فقهن تائين محدود هئي ان ۾ انگريزن جي دور ۾ انهن جي حڪم تي پهريائين مدرسہ دارالعلوم

ديوبند جي معرفت علم حديث جي ڪتابن بخاري، مسلم، ابوداؤد، ترمذي نسائي ابن ماجہ طحاوي وغيره ڪي درس نظامي ۾ شامل ڪيو ويو ۽ پاڪستان نهڻ کان پوءِ غالباً ضياءُ الحق جي دور ۾ حنفي ڇاپ حديثن جو ڪتاب ڪتاب الآثار جيڪو امام ابو حنيفي جي روايتن تي مشتمل آهي جنهن کي ان جي شاگرد امام محمد ابن الشيبانيءَ لکيو آهي اهو بہ درس نظاميءَ ۾ شامل ڪيو آهي جنهن ۾ اڳين امامن بخاري مسلم ترمذيءَ جيڪي جناب رسول عليہ السلام قرآن ۽ اصحاب رسول جي شان ۾ گستاخيون ڪيون هيون انهن کان بہ گوءِ ڪڍندي حنفي امام ابو حنيفي جي روايت حديث درج ٿيل آهي تہ جناب رسول پنهنجي زوجہ بي بي عائشہ (جيڪا ڇاول ئي ڪانهي) کي روزي سان وات ۾ جماع ڪندا هئا. نعوذبالله (لعنت هجي اهڙين ڳارين وارين حديثن ناهڻ وارن مٿان.

فتنه انڪار قرآن

جمن ڪنڀر جي ڪتاب فتنہ انڪار حديث جي جواب ۾

محترم محمد جمن ڪنڀر صاحب منهنجي خلاف هڪ ڪتاب لکيو آهي "فتنہ انڪار حديث" جي نالي سان ٽائيٽل تي ان نالي هيٺان لکيو آهي، عزيزالله بوهيو پنهنجي عقائد نظريات ۽ تصانيف جي آئيني ۾" مون ان ڪتاب متعلق پنهنجي هڪ اهڙي دوست سان مشورو ڪيو جنهن سرسري طور هي ڪتاب پڙهي ڇڏيو هئو منهنجي ان سان مشوري جو مقصد هئيو تہ هن ڪتاب جو جواب لکجي يا نہ لکجي تہ ان دوست جواب لکڻ کان مونکي منع ڪئي تہ جمن تنهنجي ڪتابن جي رد ۾ پنهنجو ڪتاب آڻي تنهنجي مٿان تہ وڏو احسان ڪيو آهي جو هو ماڻهن کي تنهنجي باري ۾ صرف اهوئي ٻڌائي سگهيو آهي تہ عزيزالله جن بہ حديثن کي خلاف قرآن سڏي پنهنجي ڪتابن ۾ آڻي انهن تي تنقيد ڪري ٿو ۽ هو امام بخاري ۽ امام مسلم کي مجوسي سڏي ۽ انهن جي راوي استادن کي بہ پنهنجي تنقيدن جو نشانو بنائي ٿو تہ جمن

صاحب ڪتي بہ تنهنجي نقل ڪيل حديثن ڪي غلط ۽ ڪوڙو تہ ڪونہ ٿو سڏي هو جواب ۾ اجا بہ انهن حديثن جي آڻيندڙ وڏيڪ ٻين امامن جي هڪ ڊگهي لسٽ ڪٽي ٿو پيش ڪري تہ اها حديث صرف امام بخاريءَ ۽ امام مسلم ڪانہ آندي آهي پر ٻين هيٺرن سارن بزرگن بہ اهي حديثون لکيون آهن سو ايترا سارا بزرگ ڪيئن ڪوڙ ڳالهائيندا تہ اهڙي ماڻهوءَ جي ذهنيت يا تہ توجہ لائق ناهي يا اهو ماڻهو ڪنهن قرآن دشمن مافيا جو خريد ٿيل ماڻهو چئبو جيڪو پنهنجي سوچ بدران نوڪري بچائڻ جي لاءِ نوڪري ڏيندڙن جي سوچ تي ڪم ٿو ڪري، اها ڳالهہ ڪرڻ واري محترم دوست مون کي هي بہ چيو تہ علم حديث ايجاد ڪندڙن جي تاريخ جيڪا تو پاڻ لکي آهي تہ روم ۽ فارس جي فتح کان پوءِ مفتوح يهودين عيسائين ۽ مجوسين گڏ جي مشورو ڪيو ۽ عربن جي فتح تي ۽ پنهنجي شڪست تي پنهنجي دانشورن جي ٿنڪ ٽئنڪ کان ريسرچ ڪرائي رپورٽون نهرايون، جن سڀن جو شڪست بابت قدر مشترڪ تبصرو هي هئو تہ هي فتح عربن جي نہ چئبي بلڪ هي عربن کي مليل ڪتاب قرآن جي فتح آهي هي قرآن جي فڪر ۽ فلسفي، روم فارس ۽ عالمي صيهونيت جي فڪر ۽ فلسفي کي شڪست ڏني آهي. هاڻي متن قرآن کي دنيا منجهان ختم ڪرڻ انڪري ڏکيو آهي جو ان جي حفاظت جو ذمو الله ڪنيو آهي سو مستقبل ۾ انهيءَ شڪست جو بدلو هن صورت ۾ ٿي سگهندو جو انهن مسلم امت وارن کي اسان پنهنجي بائيبل عهدنامہ عتيق ۽ جديد يعني توريت ۽ انجيل جي نالن سان اسان جيڪو پنهنجو ٻيڙو ٻوڙيو آهي انهن اسان وارن ڪتابن جي فڪر ۽ فلسفي کي، هنن جي نبيءَ جي نالي جاري ڪيل ۽ فرمايل علم حديث سڏيون پوءِ انهن جي نسلن کي اسان پاڻ ظاهر ۾ مسلمان بنجي هنن جي اولاد جا استاد بنجي وڃي انهن کي بہ اسان پاڻ پڙهايون ۽ علم جي لحاظ سان هنن کي پاڻ جهڙو بنايون ۽ هنن جي نبيءَ کي مليل ڪتاب قرآن منجهان هنن وانگر پاڻ کي سڏاريون ۽

مسلم امت وارن کي ڪتاب قرآن جا صرف مرڻ کان پوءِ ايصال ثواب وارا ختما پڙهي مئلن جي روح کي ثواب پهچائڻ وارو ڪتاب قرار ڏئي ڇڏيون ۽ دنيا جي علم لاءِ مسلمانن واسطي پاڻ واري بگاڙيل تحريف ڪيل بائيبل منجهان ناهيل حديثن جي علم کي هنن جي لاءِ دنيا ۽ آخرت جي فلاح جو مدار ڪري پيش ڪيون.

دوست سان گفتگو دوران ان مون کي جمن صاحب جي ڪتاب ۾ تازو پڙهيل حديث بہ ٻڌائي جيڪا ان پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 830 تي ابن ماجہ مصنف ابن ابي شيبہ. مسند احمد ۽ مجمع الزوائد جي حوالن سان لکي آهي تہ ڪنهن ماڻهوءَ جو بهشت ۾ درجو وڌايو وڃي ٿو تہ اهو پڇي ٿو مون کي هي اعزاز ڇا جي ڪري مليو آهي؟ پوءِ ان کي چيو ويندو تہ تنهنجو پٽ دنيا ۾ تولاءِ بخشش جي دعا پڙهندو هو ان ڪري توکي هي تعظيم ملي آهي يعني ڪمائي هڪڙو تہ کائي ٻيو.

دوست جي صلاح تہ جمن جي ڪتاب جو جواب نہ لک نهايت معقول هئي پر ٻي سنگت جواب جي ضرورت کي دليلن سان وڌيڪ اهم ڪري مون کي ڪجهہ لکڻ لاءِ آماده ڪيو پر لکڻ وقت جمن صاحب ۽ ٻي سنڌي پڙهندڙ عوام کي علم حديث جي لکين حديثن جي ڪوڙي هجڻ لاءِ اڳتي ڪتاب ۾ جيڪي ثبوت پيش ڪندس اهي تہ اوهين بلڪل پڙهندا، پر مون جيڪا هن وقت ڳالهہ لکي آهي تہ روم فارس ۽ يهودي دانشورن پنهنجي بائيبل جي فلاسفي کي حديثن جي شڪل ۾ مسلم امت وارن کي نبي سائين جن جي حديثن جي نالي سان مثل القرآن ۽ قرآن ثاني ۽ وحي خفي وغيره قرار ڏئي، اصل قرآن ڪسي ورتو آهي جيڪو بخاري کي ٽيهہ سيپارا ناهڻ سان قرآن ثاني ڪري اهو علم اسان جي مٿي ۾ هنيو آهي. انهيءَ حقيقت جي تائيد ۾ آئون محترم محمد جمن صاحب جي ڪتاب جو ئي حوالو پيش ڪيان تہ مناسب ٿيندو جيڪو هن پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 520 تي ڪتاب

مسلم جي هڪ روايت ۾ عبدالله بن مسعود ﷛ عنہ جو قول نقل ڪيو آهي تہ ان الشيطان ليتمثل في صورت الرجل فيا تي القوم فيحدثهم بالحديث من الكذب فيتفرقون فيقول الرجل منهم سمعت رجلا اعرف وجهہ ولا ادري ما اسمہ يحدث.

ترجمو: **شيطان هڪ ماڻهوءَ جي صورت ۾ ماڻهن وٽ اچي ٿو پوءِ انهن کي ڪوڙين حديثن جون ڳالهيون ٻڌائي ٿو پوءِ ماڻهو (انهن حديثن جي ڪري) فرقا فرقا ٿي وڃن ٿا پوءِ انهن منجهان ڪوئي شخص چوي ٿو تہ مون هڪ شخص کان ٻڌو جنهن جي شڪل تہ سڃاڻان ٿو پر نالي جي خبر ناهي اهو حديث پيو بيان ڪري.**

محترم جمن صاحب! پڪ سان اوهان قرآن جي حوالي سان ضرور پڙهيو هوندو تہ جن انس شيطان ابليس اهي سڀ ماڻهن جون ڪوالٽيون آهن هنن آيتن جي ثابتيءَ سان (6-72) (18-50) (55-33). **محترم محمد جمن صاحب جي ڪتاب جي منڍ ۾ ٻہ عدد مقدمہ هڪ عدد تقريظ ۽ هڪ عدد تقديم جي نالن سان منهنجي متعلق مضمون لکيا ويا آهن انهن منجهان هڪ شخص علامہ شبير احمد جمالي صاحب جي نالي سان هڪ تقديم لکيل آهي اهي پنهنجي ان مضمون ۾ صفحي نمبر** 70 **تي لکڻ فرمائن ٿا تہ:** الله تعالیٰ کے اس فرمان وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوَى. إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى (3-4-53) کے اندر جو ہے کہ نبی ﷺ الله کی وحی سے ہی بات کرتے ہیں اب کا مریڈ عزیزالله اور انکے ہم مشرب ہی بتائیں کہ کیا نبوت کے 23 سالہ دور میں نبی ﷺ کی زبان مبارک سے صرف قرآن ہی نکلاہے۔ اور اس طویل دورانیے میں نبی ﷺ نے اپنی زبان سے قرآن حکیم کے علاوہ کوئی کلام ہی نہیں کیا ہے؟ اگر ایسا نہیں ہے۔ اور واقعتا ہے بھی نہیں۔ تو اب یہ لوگ ہی بتائیں کہ نبی ﷺ نے قرآن حکیم کے سوا جو گفتگو فرمائی تھی وہ کہاں ہے؟؟؟ جبکہ وہ تھی بھی وحی الاہی کے ساتھ!!! کما قال الله تبارک وتعالیٰ اسی ایک سوال ہی سے اس کا مریڈی کلچر کی پوری حقیقت منکشف ہوجاتی ہے۔ جو لوگ احادیث نبوی ﷺ کے منکر بن بیٹھے ہیں

يہ آيت انکی اس حقيقت کو بھی عيان کر ديتی ہے کہ وہ محض منکر حديث نہيں بلکہ منکر قرآن بھی ہيں۔ **هيتري تائين جمالي صاحب جي اقتباس جي عبارت پوري ڪجي ٿي. هن جي سموري ڳالهہ جو مقصد هي آهي تہ آيتن (4-3-53) جي دليل سان نبي عليہ السلام جن سموري حياتي ۾ قرآن سان گڏ بيون بہ جيڪي ۽ جيتريون ڳالهيون ڪيون آهن اهي سڀ جو سڀ وحي واريون ڳالهيون آهن اهي هنن جي مروج متداول ڪتابن ۾ موجود آهن. مونسان سنڌ يونيورسٽيءَ جي پرووائيس چانسلر مرحوم غلام رباني آگري يورپ جي ڪنهن علمي اداري جي حوالي سان ڳالهہ ڪئي تہ انهن علم حديث جي موجود ذخيري کي ڪمپيوٽر ۾ وجهي انهن ۾ بيان ڪيل ڳالهين واقعن لڙاين فيصلن سفرن وغيره جو انهي منجهان ٽائيم ۽ وقت معلوم ڪرڻ چاهيو تہ ايترا سڀ ڪم ڪرڻ واري ماڻهوءَ کي عمر جو ڪيترو عرصو درڪار هوندو ۽ انهن ڳالهين ڪمن ڪارنامن کي ڪوئي ماڻهو ڪيتري وقت ۾ نباهي ۽ سرانجام ڏيئي سگهندو تہ ڪمپيوٽر منجهان جواب مليو تہ سوا ست سو سال انهن سين حديثن بيان ڪيل ڪمن ۽ قصن ۾ ڄاڻايل واري جي لاءِ عمر درڪار آهي. جيڪا ماجرا هنن حديثون گڏ ڪرڻ وارن نبوت جي ٽيويهن سالن منجهان هٿ ڪري حديثن اندر آندي آهي پر ڪٽي ڪمپيوٽر بہ متان عزيزالله بوهيي وانگر منڪر حديث هجي پر اصل ڳالهہ اهل حديثن جي خدمت ۾ ۽ خاص ڪري فضيلة الشيخ شبير احمد جمالي جي خدمت ۾ هيءَ عرض ڪرڻي آهي تہ اوهان جيڪو نبي سائين عليہ السلام جي هر ڳالهہ کي الله جو وحي قرار ڏيو ٿا تہ پوءِ هن ئي ڪتاب جي صفحي 996 جي حوالي سان لکي آهي تہ رسول الله ﷺ فرمايو تہ** اذافسا احدكم في الصلاة فلينصرف فليتوضاً وليعد الصلوة. **يعني جڏهن اوهان منجهان ڪوئي هڪڙو ڦوس ڏئي نماز دوران تہ اهو (نماز ڇڏي) هليو وڃي پوءِ بيهر وضوڪري ۽ موٽائي پڙهي نمازکي.**

اڳتي ساڳئي صفحي تي محمد جمن صاحب وري ٻي حديث آندي آهي بخاري، مسلم، ترمذي، ابوداؤد، نسائي، ابن ماجہ جي حوالن سان تہ نبي ﷺ جن فرمايو تہ لاينصرف حتي يسمع صوتا، اويجدريحا. (يعني نماز ۾ ڦوس ڏيڻ وارو شخص) ايتري تائين نہ موٽي جيتري تائين (هوا خارج ٿيڻ جو) آواز نہ ٻڌي (يعني ڦوس بدران ٺٺ مهل موٽي) يا جيڪڏهن ٺٺ ڦوس جي بہ خبر نہ پئي اتس تہ ڌپ اچڻ جي صورت ۾ نماز ڇڏي وڃي وضو ڪري هاڻي پڙهندڙ پائر سوچين تہ هي لازم تہ ناهي جو هر وقت هر ٺٺ ڦوس ۾ بدبو بہ هجي ڪئي صورتن ۾ ٺٺ ڦوس جي اندر ڪا بہ بدبو ڪانہ بہ ٿيندي آهي. پر محترم بشير احمد جمالي صاحب! ۽ محمد جمن ڪنير صاحب! هنن ٻن حديثن جي نقل ڪيل الفاظن ۾ تضاد بينو آهي تہ پهرين حديث ٻڌائي ٿي تہ ڦوس ڏيڻ مهل نماز ڇڏ ٻيهر وڃي وضو ڪري ۽ ٻيهر نماز موٽائي پڙهي ٻي حديث ۾ آهي تہ (ڦوس بدران) ٺٺ هٽي يا جيڪڏهن ٺٺ بہ نہ ٻڌي سگهيو آهي تہ ڌپ اچڻ جي بنياد تي نماز ختم ڪري پوءِ ٻيهر وضو ڪري ٻيهر نماز پڙهي. جمن صاحب لکيو آهي تہ اها پوئين حديث واري ڳالهہ ان ماڻهوءَ لاءِ آهي جيڪو وهم ۽ شڪ جو مريض هجي يعني پوئين حديث اهڙن وهمي مريضن لاءِ آهي جنکي پنهنجي بہ ٺٺ ڦوس جي خبر نہ پوي سو انهيءَ توجيهہ تي جمن صاحب جي خدمت ۾ عرض آهي تہ جنهن وهمي ماڻهوءَ کي پنهنجي ٺٺ ڦوس جي صورت ۾ هوا خارج ٿيڻ جو احساس ناهي ان لاءِ اوهان جي حديث بدبوءِ اچڻ جي نشاني کي نماز ٽوڙڻ ۽ ٻيهر وضو ڪرڻ لاءِ حديث ۾ حڪم ڏنو آهي سو جيڪڏهن اهڙي وهمي ماڻهوءَ کي دوران نماز پاڙي جي ڪنهن اتي مسجد ۾ بغير نماز جي وينل ماڻهوءَ جي ٺٺ ڦوس جي بدبو اچي وڃي تہ ان صورت ۾ ان ائين وينل ماڻهوءَ کي تہ اتي وڃي ٻيهر وضو ڪرڻو ڪونهي پوءِ انجي ٺٺ ڦوس جي ڌپ تي ڇا هي نماز ۾ بيٺل وهمي ماڻهو پرائي بدبودار ڦوس کي پنهنجي ڦوس سمجهي نماز ڀڃي

وجي ٻيهر وضو ڪري؟ ڇو تہ اوهان جي بقول هن ڪي ڏپ تہ ضرور آئي آهي يا توهان جو خيال آهي تہ پر ۾ ان وينل ماڻهوءَ کان نماز پڇي پوءِ پڇي تہ مون ڪي ڏپ آئي آهي اها ڦوس توهنئين الائي مون هنئين، اتي جمن صاحب! اهو بہ ڏسيندا تہ اهو وهمي ماڻهو پر ۾ وينل ماڻهوءَ کان ڏپ اچڻ کري نماز پڇي ترت ئي پڇي يا نماز پوري ڪري پوءِ پڇي تہ اها ڏپ واري ٺٺ ڦوس توڏني الائي مون ڏني؟ جمن صاحب! ۽ جناب شبير احمد جمالي صاحب! ڇا هي بهتر نہ ٿيندو تہ اهڙو وهمي ماڻهو دوران نماز ڏپ اچڻ مهل جلدي نماز پڇي پر ۾ وينل ماڻهوءَ کان پڇي تہ اها فوس يا ٺٺ تنهنجو آهي الائي منهنجو؟ اها جلدي هن ڪري تہ اهو پروارو شخص هن جي نماز پوري ڪرڻ کان ڪٿي اٿيئي اٿي هليو نہ وڃي هاڻي اوهان اهلحديثن جي عقيدي مطابق نبيءَ سائين جن کي جڻ تہ بہ قسم وحي آيو آهي هڪڙو قرآن وارو ٻيو حديثن وارو وحي خفي. سو هن صورت ۾ سڄي قرآن اندر وحي جليءَ جي هڪڙي بہ آيت ڪانهي جنهن ۾ وضو ٽٽڻ جي ڪا ڳالهہ هجي ۽ علم حديث جي وحي خفي بابت اوهان جو نظريو آهي تہ اهو قرآن جي مختصر مسئلن کي کولي ٿو سو اوهان واري وضوءَ جو بہ ذڪر تہ سڄي قرآن ۾ نالي سميت تفصيل ڪونهي هاڻي اهڙي نامعلوم معدوم شيءِ کي جيڪو اوهان جي حديثن کوليو آهي ڇا ٻڌائي سگهندا جو هتي تہ اوهان واري ان وحي خفي جي اندر بہ ابهام ۽ اختصار آهي جنهن جو ڪوئي تفصيل ڪونهي. پوءِ تہ بقول توهان جي جهڙو مبهم ۽ مختصر قرآن وارو وحي تهڙو توهان جي امامن جي ٺاهيل حديثن وارو وحي خفي.

الٹا چور کوتوال کو ڈانٹے

محمد جمن صاحب! توهان پنهنجي ڪتاب ۾ بار بار مونکي بي ادب گستاخ ۽ الائي ڇا ڇا سڏيو آهي اها تہ توهان جي نهايت اک جي پڪائي آهي جو اوهان پنهنجيون گستاخيون جيڪي نبي عليہ السلام جن کي حديثن ۾ اوهان

جي امامن جون ڏنل ڪچيون گاريون آهن انهن کي لڪائڻ لاءِ اها اوهان جي چالبازي آهي.

محترم ڪنير صاحب! آئون عزيزالله بوهيو ناموس رسالت، ناموس اصحاب رسول ناموس ازواج مطهرات جو محافظ آهيان چوڪيدار آهيان مون اوهانجي اصحاب رسول جي دشمن مجوسي امام امام ترمذي کي امت جي اڳيان پڌرو ڪري ثابت ڪيو آهي ته هن پنهنجي حديث ۾ شهر مديني ۾ جناب رسول جي پويان نماز پڙهڻ دوران بعض اصحاب رسول لاءِ لکيو آهي ته مسجد ۾ هڪ سهڻي عورت نماز پڙهڻ ايندي هئي پوءِ کي صحابي ڄاڻي واڻي آخري صف ۾ نماز دوران بيهندا هوا ته جيئن رکوع ڪرڻ دوران عورتن جي آخري صف ۾ بيٺل ان عورت کي بغلن کان جهاتيون پائي ڏسي سگهن، ڪنير صاحب! اها حديث توهان واري مجوسي امام ترمذي اصحاب رسول جي شان ۾ گستاخي ڪندي آيت ڪريمه وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ (24-15) جي تفسير ۾ لکي آهي توهان پنهنجي اهڙي علم حديث کي قرآن جو تفسير ڪرڻ واريون حديثون سڏيندي لکو ٿا ته انهي علم حديث کان سواءِ قرآن سمجهه ۾ ڪونه ايندو! شرم شرم. شرم وارن لاءِ. ٻڌي مرو اصحاب رسول جي شان خلاف گستاخي واريون اهڙيون حديثون آٿڻ تي، ٻڌي مرو انهيءَ حديث کي آيت ڪريمه (24-15) جو تفسير ۽ تشريح ڪرڻ واري حديث سڏڻ مهل.

قديم فارس ازبڪستان جي رهواسي اوهان جي ڀروپئي امام بخاريءَ جناب رسول عليه السلام مٿان هڪ آيت ڪريمه (5-117) کي بطور تائيد پيش ڪندي پنهنجي ڪوڙين حديثن ۾ اصحاب رسول تي تبرا ڪرائي آهي ته وانه يجاء برجال من امتي فيؤخذ بهم ذات الشمال فاقول کماقال العبدالصالح وکنت عليهم شهيدا مادمت فيهم فلما توفيتني کنت انت الرقيب عليهم فيقال ان هٰؤلاءِ لم يزالوا مرتدين علی اعقابهم منذفارقتهم (بخاري ڪتاب التفسير ۾ سورت مائده جي مٿين

آيت جي حوالي سان) يعني قيامت جي ڏينهن ڪجهہ ماڻهو منهنجي امت منجهان آندا ويندا پوءِ ورتو ويندو انهن کي دوزخي ماڻهن جي ڪابي طريقي سان پوءِ آئون چوندس تہ اي منهنجا رب هي ويچارا تہ منهنجا اصحابي آهن پوءِ مونکي چيو ويندو تہ (آهن تہ تنهنجا اصحابي پر) اهي تنهنجي جدا ٿيڻ کانپوءِ هميشہ لاءِ مرتد ٿي رهيا هئا. پنهنجي پونين پيرن پر (حديث ختم) ڪنير صاحب! ههڙي خرافات پري ڪوڙي حديث ۾ تو واري امام جي تبراءِ وڏي شرم جهڙي ڳالهہ آهي شرم حياء رکندڙ ماڻهن لاءِ. هن حديث ۾ اصحاب رسول تي تبرا ڪرڻ لاءِ حديث ناهڻ وارن هڪ طرف جناب رسول عليہ السلام جي توسط سان اصحاب رسول کي نعوذبالله مرتد سڏيو آهي ٻئي نمبر تي هن تبرا لاءِ آيت ڪريمہ ۾ وَكُنتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنتَ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ (5-117) هڪ طرح سان جناب رسول عليہ السلام طرفان اصحاب ڪرام جي مرتد بنجي وڃڻ تي معذرت ڏيکاري وئي آهي ۽ انهن حديث ناهيندڙ ٻهروپين امامن کي اصحاب رسول عليہ السلام کي مرتد قرار ڏيڻ لاءِ جناب رسول ۽ آيت قرآن (5-117) جي سهاري وٺڻ مهل ڪوبہ شرم نہ آيو هن باوجود جو رب تعالىٰ پنهنجي نبي عليہ السلام سان گڏ رهڻ وارن سين ساٿين لاءِ پڌري پٽ هي بہ اعلان ڪري ڇڏيو آهي تہ وَالسَّابِقُونَ الأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالأَنصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُم بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللّهُ عَنْهُمْ وَرَضُواْ عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ (9-100) يعني جناب رسول عليہ السلام جا منهڙيا ۽ پهريان ساٿي مهاجر توڙي انصار ۽ جن انهن جي بہ سهڻي نموني تابعداري ڪئي انهن سين ڪان الله راضي ۽ اهي سڀ الله ڪان راضي انهن لاءِ رب تعالىٰ باغات نهرن پريا تيار ڪيا آهن، جن ۾ اهي هميشہ رهندا، اها انهن جي وڏي ڪاميابي آهي.

سو قرآن حڪيم جي جناب رسول عليہ السلام جي ساٿين لاءِ جنتي هجڻ جي اهڙي وڏي ڪليل شاهديءَ ڪانپوءِ

ازبڪستان جي ٻهروپئي امام بخاريءَ جي اصحاب رسول متعلق مرتد ٿي وڃڻ جي شاهدي اها امام بخاري جي اندر جي پليتيءَ جو وڏو ثبوت آهي ۽ جمن ڪنير صاحب ٻه جيڪڏهن اهڙي دشمن اصحاب رسول، ازبڪ امام جي تبرا وارين حديثن کي قرآن جو تفسير قرار ڏيئي ٿو ته اهو مهرباني ڪري ايمان جون دعائون پڙهي، هي حياتي تمام ٿوري آهي رهيو معاملو فرعوني هاماني قاروني نظرين جي حامي امامن جو سو انهن لاءِ ته رب تعالىٰ اعلان ڪري ڇڏيو آهي ته وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ (41-28) يعني اسان جي قانون، مخالف قرآن گينگ جي ماڻهن کي دوزخ طرف سڏيندڙن جو امام بنائي ڇڏيو آهي جو فيصلي واري ڏينهن انهن جي ڪابه مدد ڪانه ڪئي ويندي.

اوهان حديث پرست سنين شيعن اهل حديثن مجوسي امامن جي جوڙيل علم حديث کي جيڪو الله جي طرفان وحي خفي ۽ غير متلو جي لقبن سان، قرآن ثاني ڪري پيش ڪيو آهي پوءِ جڏهن الله عزوجل پنهنجي ڪلام جي لاءِ فرمايو آهي ته إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ (15-9) اسان هن ذڪر واري ڪتاب کي نازل ڪيو آهي ۽ اسان ئي هن جي حفاظت ڪرڻ وارا آهيون ته پوءِ اوهان جي ڪوڙين حديثن جو ڪاٿو هڪڙو ته ٿلهي ليکي قرآن ٻڌايو آهي ته اهي سڀ ڪوڙيون آهن انهن سين منجهان هڪڙي ٻه حديث جناب خاتم الانبياء عليہ السلام جي ناهي هن آيت ڪريمہ جي ثبوت سان (46-45-69).

ٻيو جيڪڏهن سنهين ليکي امامي حديثن جي ڪوڙي هجڻ جو وچور پيش ڪيون ته انجي ڇپرائڻ جو حرج خرچ جمن پائي ڪٽي ته هڪ ضخيم ڪتاب لکڻ لاءِ ٻه حاضر آهيون ان لاءِ هي ٻه سمجهي ڇڏيو توهان وارن امامن جي حديثن جي پرک صرف قرآن ذريعي ڪئي ويندي ۽ اهڙي ايندڙ ڪتاب ۾ حديثن جي ڪوڙيون هجڻ جي ڪسوٽي صرف قرآن هوندو پلي جمن صاحب سمپل ٻه چيڪ ڪري وٺي مثال طور علم

حديث جي سين ڪتابن جي سين ڪتاب الفتن ۽ ڪتاب علامات قيامت جون سڀ حديثون گڏ ڪبيون ته اهي هزارن جي تعداد ۾ ٿي وينديون جن سڀن جي ڪوڙين هجڻ لاءِ قرآن حڪيم جي صرف هڪڙي ننڍڙي آيت ئي ڪافي آهي ته فَيَأْتِيَهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ (26-202) يعني انهن بائيبل منجهان ناهيل هزارين اسرائيلي حديثن بابت قرآن فرمايو ته قيامت واري پڪڙ اوچتو ٿيندي جو اڳواٽ قيامت جي اچڻ جي انهن کي لکا ئي نه پوندي. هاڻي ٻڌاءِ جمن صاحب! تو واريون علامات قيامت جون هزارين حديثون ته هڪ ئي ڏڪ سان ڏڦ ٿي ويون جمن صاحب! چا اوچتو اچڻ واري شي سابه اهڙي نموني جنهن جي پرک ئي نه پوي ته ان جون نشانيون ٻڌائڻ واريون حديثون ته گويا الله جي قرآن جو تفسير ڪرڻ بدران چڻ ته ان کي ڪوڙو پيون قرار ڏين ته نه نه قيامت اوچتو ڪا نه ايندي وڏن دهلن دمامن سان يعني علامات ۽ نشانين ڪانپوءِ ايندي چا جمن خان حديثن جو تفسير ڪوڙو ثابت ڪونه ٿيو؟ محترم شبير جمالي صاحب جنهن کي پنهنجي اسم گرامي شبير لفظ جي معنىٰ به معلوم ڪانهي اهو به جمن صاحب سان سر ۾ سر ملائي سوال ٿو ڪري ته وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوَى. إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى (4-3-53) جي جڏهن معنىٰ آهي ته نبي سائين جن جي سموري گفتگو وحي واري آهي ته پوءِ چا پاڻ ڪريمن پنهنجي پوري حياتي ۾ صرف ۽ صرف قرآن ٻڌايو آهي ٻيون ڪي به ڳالهيون ڪونه فرمايون آهن؟ محترم شبير جمالي صاحب ۽ محمد جمن ڪنير صاحب! شال رب پاڪ اوهان کي پنهنجي ڪتاب قرآن تي ريسرچ ڪرڻ لاءِ وقت ڏيڻ جي توفيق عطا فرمائي قرآن حڪيم مٿي ڄاڻايل آيتن ۾ فن تقابل جي حوالي سان به لفظ هوي ۽ وحي يوحي آمهون سامهون آڻي خاص ڪري منڪرين قرآن کي سمجهائڻ گهريو آهي ته جڏهن وحي واري ڪلام تي جهڳڙو ناهي ۽ ان جي معنىٰ تي اتفاق آهي ته اهو الله جي پاران آهي ته ڳالهه ظاهر ٿي پئي ته ان جي مقابل لفظ هوي جي معنىٰ ثابت ٿي ته بجاءِ وحي جي پنهنجي دليئن

ڳالهيون ڪرڻ اها معنىٰ به ٻئي مقام تي قرآن پاڻ ڏسي آهي مهرباني فرمائي امت وارن تي احسان ڪندي قرآن جي اها ٻڌايل معنىٰ سورت ابراهيم جي آيت نمبر ستٽيهه ۾ پڙهي ڏسنداء سو اوهان جيڪا دعوىٰ ڪئي آهي ته قرآن ڪانسواءِ به نبي عليه السلام جن جي گفتگو إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى (53-4) ۾ شامل آهي يعني اها به مثل قرآن ۽ خود قرآن ثاني آهي ته پوءِ گهٽ ۾ گهٽ جناب نبي عليه السلام جي شان مبارڪ ۾ جڏهن جو هو مدينة المنوره ۾ پنهنجي عمر جي ٽيونجاهه سال کي پهچڻ مهل هجرت ڪري آيا آهن ته اوهان جي امامن سندن توهين ڪندي هيءَ حديث ٺاهي آهي ته ڪين ان عمر تائين اها به خبر ڪانه پئي هئي ته ڪجين جا وڻ نرائڻ ڪان پوءِ ڦرڏيندا آهن بغير نر جي فصل نه لهندو آهي ۽ پاڻ ڪريمن شهر مديني جي ماڻهن کي بقول توهان جي وحي خفي ذريعي ڪجين کي نرائڻ ڪان روڪي ڇڏيو ته الله بغيران پراسيس جي پاڻيهي فصل ڏيندوء ماڻهن ان توهان واري وحي خفي قسم جي حديث رسول تي عمل ڪندي ڪجين ۾ نر ڪونه وڌو ۽ وفت اچڻ تي فصل لٿو ئي ڪونه هتي ته وحي خفي ۽ غير متلو ۽ مثل قرآن علم ته ڪوڙو نڪري پيو ۽ پوءِ اڳتي لاءِ نبي سائين جن ماڻهن کي پنهنجن تجربن تي هلڻ لاءِ حڪم ڏنائون. جمالي صاحب فرمائي ٿو نبي سائين جي هر ڳالهه وحي مطابق هوندي آهي ۽ وحي ته الله موڪليندو آهي پوءِ ڇا الله کي به خبر ڪانه پئي ته ان پاڻ وحي جليءَ ۾ نباتات لاءِ به جوڙي جو قانون ٺاهيو آهي (53-20) پوءِ ڇا الله ڪان پنهنجو به جوڙيل قانون وحي خفي موڪلڻ مهل وسري ويو. يعني نعوذبالله رسول سان ڳڏ الله تي به ڪوڙ.

پڙهندڙ يائرو! حقيقت هيءَ آهي ته هيءَ حديث منڊائون ئي هترادو ۽ ڪوڙي آهي هن حوالي سان ته جناب نبي عليه السلام جن ٽيونجاهه سالن جي عمر ته ڇا پر نبوت ملڻ واري عمر چاليهه سالن ڪان به اڳي مڪمل دنياوي معاملن ۽ تجربن ڪان به باخبر ۽ آگاهه هواء نبوت ته ملندي ئي هن لاءِ آهي ته هر

نبي انقلاب آڻن کان پوءِ حڪمران به ٿيو آهي سو ڇا رب تعاليٰ ايڏي وڏي ڪم لاءِ جنهن جو انتخاب ڪندو ان ڪي ٽيونجاهه سالن تائين اها به خبر ڪانه هوندي ته ڪجهه جو وڻ فصل ئي تڏهن ڏيندو آهي جڏهن جو ان ۾ نر وڌو وڃي. مطلب ته نبوت ملندي ئي اهڙي ڪامل ۽ مڪمل انسان کي آهي جيڪو معيشت ۽ معاشرت جي سڀن تقاضائن کان آگاهه هجي، جناب رسول عليه السلام جن جنهن قبيلي قريش منجهان آهن قرآن فرمائي ٿو ته سياري اونهاري انهن جي واپار جا قافلا جاڏي تاڏي سدائين سفر ۾ هوندا هئا (2-106) ته ڇا هو ان تجارتي سياحت ذريعي ڪجين جي ڦرڏيڻ لاءِ انهن ۾ نر وجهڻ جي ضرورت کان نبوت ملڻ کان ٽيرنهن سال پوءِ به بي خبر رهيا هوندا!!! افسوس جو حديثن ٺاهڻ وارن جناب رسول ڪريم جن کي ڪيترو ته هلڪو ڪري پيش ڪيو آهي جو ڪين ڪنهن حديث ۾ فرضي رولو رنن کان پيا ٿا ڳاريون ڏيارن ۽ ڪاٿي وري امام مسلم جي حديث ۾ اهو لکڻ ته ابو حذيفه جي زال نبي سائين کي چيو ته مون وٽ سالم ايندو آهي جيڪو هن وقت هو وڏي عمر وارو آهي ۽ ان جي مون وٽ اچڻ تي آئون پنهنجي مڙس ابو حذيفه کي غصو ڪندي محسوس ڪندي آهيان ته جواب ۾ حديث ٺاهڻ واري امام مسلم لکيو آهي ته نبي سائينءَ ان عورت کي چيو ته تون سالم کي ٿڃ پياري ڇڏ پوءِ پلي پيو تو وٽ هو اچي وڃي. يعني هي حديثون ٺاهيندڙ امام قانون جي لتاڙ به جناب نبي عليه السلام کان پيا ٿا پنهنجي روايتن ۾ ڪرائن. بهرحال مون کي محترم شبير جمالي ۽ محمد جمن ڪنير جي سوال ته نبي عليه السلام جن سواءِ قرآن جي جيڪي به ڪجهه ڳالهيندا هئا، اهو ڪاڏي ويو ان جو هڪڙو جواب ته نبي سائين جن جون سواءِ قرآن جي ٻيون سچيون حديثون به الله جي حفاظت واري وحي هيٺ (9-15) نه هجڻ ڪري بقول قرآن جي ته اهي قرآني وحي واري علم جون به نه هئيون ان ڪري انهن جي حفاظت جو به ذمو الله ڪو نه ڪنيو ان ڪري

محفوظ نہ رهي سگهيون. ٽئين نمبر تي رب پاڪ اهل حديثن ۽ جملي حديث پرست ماڻهن کان سوال ٿو ڪري تہ توهان کي جيڪي احسن الحديث يعني دنيا جهان جي سڀن حديثن کان وڌيڪ سهڻيون حديثون ڪتاب قرآن جي شڪل ۾ ڏنيون ويون آهن (23-39) أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (29-51) ڇا انهن کي اهي الڪتاب واريون وحي متلو واريون حديثون ڪافي نہ آهن؟ جن ۾ رحمت ۽ نصيحت آهي مومن قوم لاءِ. يعني ڪتاب قرآن ڪافي آهي جڏهن اوهان کي ڪافي علم ڪافي ڪتاب ملي ويو ان هوندي بہ جيڪڏهن ڪا ٻي شيءِ گهرو ٿا تہ هي ثابت ٿي ويو تہ اوهان کي قرآن جي ڪافي هجڻ مٿان ايمان ڪونهي ڪو.

هڪ ضروري وضاحت

عربي ٻوليءَ ۾ حديث جي معنيٰ آهي "ڳالھہ" پوءِ اها ڳالھہ ڪنهن جي بہ هجي ڪير بہ چوي، الله عزوجل قرآن حڪيم ۾ پنهنجي آيتن کي بہ حديث سڏيو آهي (23-39) (6-45) ۽ يهودين جي گفتگو ۽ ڳالهين کي بہ حديث سڏيو آهي (76-2) نبي عليہ السلام جن جي پنهنجي گهر وارين سان ڳالھہ ٻولھہ کي بہ قرآن حديث سڏيو ويو آهي (3-66). پر ان لغوي ۽ اصلي معنيٰ کان علاوه هڪ اصطلاح جي طور ماڻهن علم الحديث جي نالي سان قرآن جي تفسير جي نالي سان دين اسلام جي قانون جي نالي سان جناب خاتم الانبياء عليہ السلام جي طرف منسوب ڪيل آهن اهي سڀ ڳالهيون ۽ حديثون قرآن جي مطابق نبيءَ سائين جن جون آهن ئي ڪونہ (45-69) پوءِ اهڙين فرضي ڳالهين ۽ فرمودن کي بہ باقاعدي هڪڙي فن ۽ موضوع جي شڪل ڏيڻ وارن جي سڌوسنئون جنگ قرآن سان ثابت پئي ٿئي.

جنهن لاءِ محترم جمن ڪنڀر صاحب مون خلاف لکيل ڪتاب "فتنہ انڪار حديث جي صفحي نمبر 75 ۽ 76 تي لکي ٿو تہ اسين انهن ماڻهن کان پڇون ٿا، جيڪي صرف ۽ صرف

قرآن مجيد جي ڳالھ ڪن ٿا تہ نبي صلي الله عليہ وسلم جن الله تعالیٰ جي سمجهايل احڪامن ڪي جڏهن پنهنجن لفظن ۾ سمجهايو تہ اها سمجهاڻي ڪيڏانهن وئي ۽ انڪي ڪهڙو نانءُ ڏبو؟ (يعني جمن صاحب ۽ انجي اسلاف ان ڪي علم حديث جو نالو ڏنو آهي نالي ڏيڻ جي مٿان اسان ڪي ڪو بہ اعتراض ڪونهي پر اسان صرف ۽ صرف هيتري گذارش ڪنداسين تہ نبي سائين جن جي طرف نسبت ڪيل ڳالهين جي گارنٽي ڪهڙي آهي تہ اهي ڳالهيون جناب رسالتمآب عليہ السلام جون آهن.

محترم جمن ڪنڀر صاحب! مون وٽ تہ گارنٽيءَ جو ڪتاب قرآن آهي جنهن ڪي تنهنجي سلف وارو امام اوزاعي گارنٽي طور مڃي ئي نٿو ۽ چوي ٿو تہ السنة قاض علي ڪتاب الله يعني علم السنة (علم الحديث) اهو الله جي ڪاب قرآن مٿان جج ۽ حاڪم آهي. انهيءَ جاهل ۽ قرآن دشمن امام اوزاعي ڪان ڪير پڇي ٻڌائي تہ سنت جو لفظ سڄي قرآن ۾ ڪنهن هڪ بہ هنڌ تي جناب رسول ڪريم جن سان گڏ استعمال ٿيو آهي؟ جڏهن تہ اندازاً پندرنهن ڀيرا سنت جو لفظ قرآن حڪيم ۾ ورجايو بہ ويو آهي پوءِ ٻڌايو وڃي تہ هنن سنت رسول، سنت رسول جي جيڪا وارو وارو لائي ڏني آهي ان جو شجرو قرآن منجهان تہ ثابت ڪري ڏيکاريو. باقي جيڪو مون جمن صاحب جو سوال ذڪر ڪيو (نبي ﷺ جن الله تعالیٰ جي سمجهايل احڪامن ڪي جڏهن پنهنجي لفظن ۾ سمجهايو تہ اها سمجهاڻي ڪيڏانهن ويئي) محترم جمن صاحب اوهان پنهنجي سوال ۾ جيڪو جملو نبي عليہ السلام جن لاءِ چيو تہ (پنهنجي لفظن ۾ سمجهايو) اهو جملو اوهان جي پنهنجي گهڙاوت آهي اوهان جي حديث ساز سلف وانگر قرآن حڪيم ڪي اوهان غور سان پڙهڻ لاءِ وقت ئي ڪونہ ٿا ڏيو ان ڪري تہ جناب رسول عليہ السلام جن ڪي رب تعالیٰ پابند بنائي ڇڏيو آهي تہ فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَن يَخَافُ وَعِيدِ (50-45) يعني (اي نبي) قرآن سان ئي نصيحت ڪر خوف خدا رکڻ

وارن ڪي آيت ڪريمہ جي هنن لفظن توهان وارن "پنهنجي لفظن واري سمجهاڻي" ڪي رد ڪري ڇڏيو آهي ۽ محترم محمد جمن ڪنير صاحب دنيا جي حياتي ٿورڙي آهي ڄاڻ موت جو سڏ آيو. توهان ساڳئي حوالي سان لکو ٿا تہ (الله تعاليٰ پيغمبر ﷺ جن ڪي حڪم پيو ڪري تہ توهان منهنجن احڪامن ڪي جيڪي بظاهر مختصر آهن انهن ڪي کولي بيان ڪريو اهو تڏهن ممڪن ٿي سگهي ٿو جڏهن انهن احڪامن ڪي سلوڻي انداز ۾ بيان ڪيو وڃي) محترم جمن صاحب اوهان پنهنجي هنن لفظن ۾ قرآن حڪيم جي ٻولي ۽ انداز جي مٿان بہ الزام هنيا آهن هڪ تہ اوهان قرآن ڪي مختصر سڏيو آهي، پر قرآن حڪيم اوهان ۽ اوهان جي سين همنوائن ڪي ٻڌائڻ گهري ٿو تہ أَفَغَيْرَ اللهِ أَبْتَغِي حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلاً(6-114) محمد جمن صاحب توهان سمجهي سگهيا هن آيت ڪي؟ فرمان آهي تہ غير الله ڪي حاڪم نہ مڃو هي اعلان توهان واري امام اوزاعي ۽ ان جي پوئلڳن لاءِ آهي تہ الله حڪم ۽ حاڪم آهي الله جو ڪتاب الله جو ڪلام حڪم ۽ حاڪم ۽ تفصيل ڪيل آهي سو بہ مِن لَّدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ (11-1) يعني قرآن جو تفسير الله حڪيم ۽ خبير پاڻ ڪيو آهي. هن آيت ڪريمہ ۾ رب پاڪ محمد جمن ۽ ان جي همنوائن ڪي بہ ڄاڻائڻ گهريو آهي تہ مون اوهان جي طرف مفصل تفصيل ڪيل ڪتاب نازل ڪيو آهي (7-52) (11-1) وڌيڪ توهان لکيو آهي تہ (بظاهر مختصر آهي) انهيءَ بظاهر لفظ ملائڻ ۾ جڻ تہ اوهان قرآن اندر باطنيت ڪي آڻڻ گهرو ٿا جيڪا باطنيت خود اوهان واري علم حديث جي پئداوار آهي؟ ان لاءِ توهان ڪي باطني فرقي وارن جون حديثون معلوم هونديون. ۽ ٻيو الزام تہ توهان جي خيال ۾ قرآن جي ٻولي سلوڻي ناهي سو ماڻهن سان ڪوڙ نہ ڳالهايو تہ قرآن پنهنجي انداز ۾ سمجهڻ ۾ سلوڻو ناهي ۽ ڏکيو آهي آسان ۽ سلوڻو ناهي رب پاڪ قرآن ڪي سمجهڻ لاءِ آسان ۽ سلوڻو ڪري نازل فرمائڻ جو چهہ ڀيرا اعلان فرمايو آهي تہ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ (17-

54) (62-54) (40-54) (97-19) (59-44) **جمن صاحب!** اوهان جيڪو ماڻهن جو مٿو ڪائي ويا آهيو ۽ هل هلايو آهي تہ علم حديث قرآن جو تفسير ڪري ٿو تشريح ڪري ٿو تفصيل ڪري ٿو سو اوهان ڪي ۽ اوهان جي سلف واري جملہ گينگ کي چئلنج آهي تہ لڪين حديثن منجهان ڪا بہ هڪڙي اهڙي حديث ڏيکاريو جنهن ۾ نبي سائين جن جيڪي نهايت اعلىٰ درجي جا معلم القرآن استاد هوا (29-2) انهن پنهنجي ڪنهن بہ هڪڙي حديث ۾ ڪا هڪڙي سورت قرآن منجهان تلاوت فرمائي پوءِ ان جو درس ۽ تفسير يا تشريح پنهنجي حديث ۾ بيان ڪئي هجي ڪابہ سورت پلا نہ سهي ڪي بہ ٽي آيتون يا هلو ڪٽي بہ ٻہ ئي آيتون نہ سهي ڪا هڪڙي بہ آيت نبي سائين جن تلاوت فرمائي هجي پوءِ انجو تفسير ۽ تفصيل پنهنجي درس قرآن ۾ بطور حديث سيکاريو هجي اوهان ۽ اوهان جي سڀن امامن کي چئلنج آهي تہ ڪا هڪڙي بہ اهڙي حديث آڻي ڏيکاريو؟ جيڪڏهن اهڙي حديث پيش نہ ڪري سگهو تہ اوهان لاءِ منهنجو مشورو آهي تہ ايمان جون دعائون پڙهي قرآن ڏي اچو، محترم محمد جمن ڪنير جيڪا آيت ڪريمہ هاڻ مون اوهان جي خدمت ۾ پيش ڪئي تہ أَفَغَيْرَ اللّٰهِ أَبْتَغِي حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنَزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلاً (6-114) **جمن صاحب!** شايد اوهان ڄاڻندا هوندا تہ رب پاڪ جيڪو پنهنجي سڀن نبين لاءِ فرمايو آهي تہ وَكُلًّا آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا (21-79) يعني الله جا سڀ نبي پنهنجي زماني ۾ انقلاب آڻڻ ڪان پوءِ حڪمران بڻيا آهن ۽ حڪمرانيءَ لاءِ منشوري علم بہ الله وٽان ڪين وحي وارو مليو آهي جيڪو توهان آيت ڪريمہ (21-79) ۾ ملاحظہ فرمايو ۽ ان آيت ڪريمہ هي بہ سمجهايو تہ الله ڪان سواءِ ڪوئي حڪم نٿو ٿي سگهي الله جي حڪم بنجڻ جي معنىٰ بہ توهان چڱي طرح سمجهو ٿا تہ الله جو موڪليل ڪتاب ئي حڪم آهي. قاضي آهي. جج آهي. منشور آهي سو هن آيت ڪريمہ توهان وارن ازبڪ تاجڪ بخارا نيشاپور ۽ خراساني امامن جي حديثن واري علم جو رستو مڪمل طرح سان بند ڪري ڇڏيو

إِنِ الْحُكْمُ إِلاَّ لِلّهِ (12-40) بادشاهي صرف الله جي هلندي وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا (18-26) الله جي حاڪميت وارو علم صرف قرآن آهي ان ۾ رب پاڪ ڪنهن ٻه ٻئي علم کي شريڪ نہ ڪندو.

جمن ڪنير صاحب مون خلاف هڪ هزار صفحن کان وڌيڪ تعداد ۾ فتنہ انڪار حديث نالي سان ڪتاب لکيو آهي ان ايڏي وڏي ڪتاب ۾ مثال لاءِ نبي سائين جن جي هڪڙي بہ اهڙي حديث ڪانہ لکي اتس جنهن ۾ نبي سائين جن پهريائين ڪا آيت قرآن منجهان پڙهي پوءِ ان جو تفسير بيان ڪيو هجي. الٽو پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 506 تي فرمائي ٿو تہ (لڳ ڀڳ ٽيويهن سالن جي عرصي ۾ قرآن مجيد لهي پورو ٿيو هن جاءِ تي آئون پڇندس تہ ايڏي وڏي عرصي ۾ صاحب وحي محمد عليہ السلام قرآن مجيد جي ڪنهن بہ آيت جو تفسير ڪونہ بيان ڪيو) جمن خان مهرباني ڪري توهان اهڙي حديث ٻڌايو بہ سهي تہ هن حديث ۾ نبي سائين جن هي آيت هي سورت پڙهي پوءِ پنهنجي الفاظ مبارڪن واري حديث ۾ هي تفسير بيان فرمايو ڇا خيال آهي جمن صاحب ڪڏهن اهڙي حديث پيش ڪندا. اسان انتظار ۾ آهيون. وري جمن صاحب اڳتي ساڳئي صفحي تي لکي ٿو تہ (۽ نہ ئي ڪنهن مسلمان ڪنهن آيت جو اصل مطلب ۽ مفهوم پڇيو؟) محمد جمن صاحب! ڳڻيندو وڃجان ۽ هيٺ آئون انهن آيتن جا حوالا لکان ٿو جن جو منڍ هي آهي تہ (اي نبي) ماڻهو تو کان سوال پڇن ٿا انهن جو جواب هي آهي (2-189) (2-217) (2-219) (2-220) (2-222) (4-5) (7-187) (8-1) (18-83) (20-105) (79-42) محترم جمن صاحب شايد اوهان قرآن حڪيم کي مسائل حيات جي رهنمائي لاءِ پڙهڻ بدران اکر اکر تي ڏه ثواب ملڻ جي آسري تي پڙهندا هوندا ان ڪري جناب رسول عليہ السلام جي ساٿين جي سوالن پڇڻ وارين مٿين آيتن تي غور ڪرڻ جي اوهان کي ڪهڙي ضرورت؟ جيڪڏهن اوهان قرآن جي اهڙن جوابن کان بي خبر آهيو تہ قرآن تي حملا تہ نہ ڪيو اوهان جو

ڪم ثوابن ڪمائڻ سان ۽ قرآن خلاف ڪوڙ ڳالهائڻ تي شايد توهان جي پڳهار بہ وڌندي هجي مون ڪي پڪ آهي تہ اوهان ڪي توهان جي قرآن خلاف اهڙن بهتانن جي جواب ملڻ ڪان پوءِ اوهان پنهنجي قرآن ڪان جاهل ۽ بي خبر هجڻ جو اعلان ڪونہ ڪندا. اڳتي جمن صاحب پنهنجي ڪتاب جي ساڳئي صفحي تي لکي ٿو تہ جنهن ڏينهن نبي عليہ السلام جن جي مٿان قرآن مجيد جون پهريون آيتون لٿيون پاڻ سونهارن جبرئيل عليہ السلام سان ڪابہ ڳالهہ ٻولهہ ڪانہ ڪئي؟ ايترو بہ ڪونہ پڇيو تہ آئون اڻ پڙهيل آهيان مون وٽ هي آيتون ڇو ڪٽي آيا آهيو (جمن جي عبارت ڪي هت پورو ڪجي ٿو) جمن صاحب اوهان جون قرآني علم جي باري ۾ جيتريون اڪيون ٻوٽيل آهن ايترو ٻين ڪي تہ انڌو نہ سمجهو توهان تہ پاڻ واري امام بخاريءَ ڪان بہ ڪوڙ هٽڻ ۾ گوءِ ڪٽي ويا، امام بخاريءَ تہ نبي سائين جن جي باري ۾ ڪوڙ ڳالهايو تہ ان ڏي پهريون وحي آيو تہ خوف ۽ حراس ۾ اچي پنهنجي زال ڪي گهر ۾ ڇپائين تہ مون ڪي چادر يا رلهي ويڙهيو آئون الائي ڇا ڏسي آيو آهيان وغيره پوءِ سندس زال پنهنجي عيسائي سؤٽ ورقہ بن نوفل ڏي وني وئي اتس جنهن احوال ٻڌي چيس تہ گهٻراءِ نہ تون تہ نبي بنجي ويو آهين، اهڙي حديث تي امام بخاريءَ بہ سڄي امت ڪي شرمائي ڇڏيو جو اڄ بہ دنيا جا عيسائي اسان ڪي طعنا ڏيندا آهن تہ اسان جو عيسائي اسڪالر توهان جي نبيءَ جو استاد هئو. محمد جمن صاحب! اوهان بہ ڏاڇي هٽي ڏهہ تہ توڏي هٽي تيرنهن وانگر پنهنجي امام بخاريءَ ڪان گوءِ ڪٽندي بجاءِ نبي عليہ السلام جي، الله تي الزام هنيو آهي تہ ان اڻ پڙهيل شخص ڪي پهريين وحيءَ ۾ پڙهڻ جو حڪم ڏنو آهي رب سائين جمن ۽ ان جي دوزخ طرف سڏيندڙ امام بخاري سان گڏ سڄي دنيا جي ماڻهن ڪي ٻڌائي ٿو تہ وَمَا كُنتَ تَتْلُو مِن قَبْلِهِ مِن كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ إِذًا لَّارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ (48-29) يعني منهنجا محمد عليڪ السلام نبوت ملڻ ڪان اڳ تون علم وحي جي ڪنهن بہ ڪتاب جي تلاوت نہ ڪندو هئين ۽ نہ

ڪي لکندو هئين ان ڪي پنهنجي سڄي هٿ سان جيڪڏهن نبوت ملڻ کان اڳ ۾ تون پڙهيل هجين ها تہ نبوت ملڻ کان پوءِ تنهنجي لکڻ پڙهڻ جي ڄاڻ سبب اهل باطل شڪ ڪن ها. ترجمو ختم. هن آيت منجهان هي ثابت ٿئي ٿو تہ جناب رسول ڪريم جن نبوت ملڻ جي ڏينهن جي ويجهو ويجهو لکڻ پڙهڻ سکي ويا هوا. محترم جمن صاحب! هيءَ شاهدي نبي سائين جي لکڻ پڙهڻ جي ڄاڻ ۽ سکي وڃڻ جي تہ ٿي الله جي پر جيڪڏهن ڪنهن توهان جهڙي ڪي الله جي شاهديءَ تي اعتبار نہ هجي ۽ هو الله جي شاهديءَ کي ناڪافي سمجهندو هجي تہ اهڙن ماڻهن ڪي ڄاڻ ڏيڻ جو بہ رب پاڪ بندوبست ڪيو آهي هونئن اها بہ چوڻي آهي تہ افضل الشهاده ماشهدت به الاعداء يعني جيڪڏهن ڪو دشمن ماڻهو فائدي جي شاهدي ڏئي تہ اهو سڀ کان ڀلو. سو رب پاڪ ڪافرن جي ڳالهہ نقل ڪندي فرمايو تہ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا (25-5) يعني چيائون تہ لکيا ۽ لکرايا اٿس قصا پهرين جا پوءِ اهي صبح شام جي (ڪلاس ۾) سندس تيار ڪيل ماسٽر ڪاپي تان سندس ذميداري تي لکايا وڃن ٿا. هاڻي ڪوبہ شخص هنن ٻنهي شاهدين وارين آيتن کي ملائي پڙهي ڏسي تہ يقين سان نبي سائين جن لاءِ نبوت ملڻ مهل لکڻ پڙهڻ جي ڄاڻ ثابت ٿي وڃي ٿي سابہ هن پڌرائي سان تہ نبي سائين جن ساڄڙ هئا پوءِ محترم جمن صاحب تنهنجو جناب رسول عليہ السلام کي نبوت ملڻ وقت اڻ پڙهيل لکڻ ڇا اهو تنهنجو قرآن جي مقابلي ۾ ڪوڙين حديثن ۾ اڻ پڙهيل لکڻ واري ڳالهہ جي پوئواري ناهي؟ محترم جمن صاحب قرآن فرمائي تہ نبوت ملڻ وارن ڏينهن ۾ جناب رسول عليہ السلام سڄي هٿ سان لکڻ سکي ويا هئا ۽ اتحاد ثلاثہ جا ڀروپيا دانشور پاڻ کي امام سڏائي لکن ٿا تہ نبوت جي پهريين وحي ملڻ مهل رسول سائين جن اڻ پڙهيل هئا. الله اوهان کي قرآن جي خلاف اهڙين ڪوڙين حديثن کي ڇڏي قرآن جي طرف موٽي اچڻ جي توفيق ڏئي انهيءَ کي وڏي طاقت آهي. محترم

جمن صاحب آئون عزيزالله جيڪڏهن منڪر حديث آهيان سو هڪ تہ اهو اوهان وارن گستاخ رسول ۽ شاتم رسول امامن جي من گهڙت حديثن جو انڪاري ۽ منڪر آهيان مون ڪي ان ڳالهہ تي فخر بہ آهي تہ آئون اوهان جي ڪوڙن قصن ڪي نٿو مڃان پر جيڪڏهن سچ پچ ڪا بہ حديث جناب رسول عليہ السلام جن جي فرمايل هجي ها تہ اها منهنجي لاءِ اکين جو نار هوندي منهنجو ان تي مڪمل ايمان ۽ ويساهہ هوندو آئون اهڙي سچي حديث جو ڪڏهن بہ انڪاري ۽ منڪر نہ ٿيندس پر قرآن حڪيم طرفان جناب رسول عليہ السلام مٿان پنهنجي طرفان حديثون جاري ڪرڻ جي بندش ڪان پوءِ منهنجو ايمان آهي تہ جناب رسول عليہ السلام جن قرآن جو حڪم مڃيندي پنهنجي طرفان دين جي قانون لاءِ ڪابہ هڪڙي حديث جاري نہ ڪئي آهي، يعني علم جي دنيا ۾ نبي سائيجن جي ڪابہ هڪڙي حديث موجود ڪانهي هن ثبوت سان تہ جناب رسول عليہ السلام جن الله جي حڪم ۽ قرآن حڪيم جي طرفان بندش ڪان پوءِ ان جي وار برابر بہ حڪم عدولي ڪونہ ڪندا.

جمن صاحب توهان ساڳئي صفحي تي اڳتي لکو ٿا تہ نبي سائين جن (پهريين وحي مهل جبرئيل عليہ السلام ڪان پڇيو تہ) توهان ڪير آهيو؟ ڪٿان آيا آهيو توهان جو نالو ڇاهي توهان ڪي ڪنهن ۽ ڇو موڪليو آهي مونکي ڇا سمجهي مون وٽ آيا آهيو وري ٻيهر ايندو يا ڪونہ هي ڳالهيون ٻين ڪي ٻڌايان يا صرف دل جو دل ۾ رکي ڇڏيان وغيره؟ (جمن صاحب جي عبارت ختم) مون عزيزالله بوهيي جي تہ قسمت ڪا ڦٽل آهي جو منهنجي خلاف جمن ڪنير جهڙو علامو ۽ فاضل اهل حديثن منهنجي مٿي ۾ هنيو آهي، منهنجو اندازو آهي تہ اهل حديثن جا عالم شايد هڙيئي جمن ڪنير جهڙا آهن جو هن علم جي دشمن ڪي اها بہ خبر ڪانہ ٿي پوي تہ جيڪو عزيزالله هنن جي اماماتي علم روايات ڪي قرآن جي حڪم سبب مڃي ئي ڪو نہ ٿو تہ پنهنجي استدلال ۾ وري ان ڪان بجاءِ قرآن جي حديثون پيش ڪرڻ جو مطالبو

ڪرڻ يا ان کي قرآن بدران پنهنجي امامن جون حديثون جواب ۾ ڏيڻ جي گهر ڪرڻ اها ڪتان جي عقلمندي آهي. بهرحال آئون وڏي اميد رکندي محمد جمن کي جواب ڏيان ٿو تہ الله کيس شال قرآن ڏي موٽي اچڻ جي توفيق فرمائي. جمن صاحب! مٿي اوهان جي ڪتاب جون ٽي سٽون مون نقل ڪري لکيون آهن جيڪي اوهان چڱ جبريل ۽ نبي جي گفتگو جو موضوع ۽ دائرو متعين ڪرڻ واراءِ الله جي بدران پاڻ کي سمجهي رهيا آهيو؟ ڇا ڪجي جو اوهان حديث پرستن جي تربيت ئي اهڙي آهي تہ نبيءَ کي قرآن بدران پنهنجي حديثن جي سانچي ۾ محدود رکجي. جمن صاحب نبوت ۽ رسالت جي مان ۽ مرتبي کا ڪورو جاهل شخص ئي مقام علم وحي لاءِ اهڙا سوال سوچي سگهي ٿو يا امامي روايات جي پيداوار ذهن ئي علم وحي جو اهڙن سوالن وارو پيمانو پيش ڪري سگهي ٿو جهڙو محمد جمن پاڻ آهي جيڪو علامو صاحب جبريل کي جبرئيل ڪري لکي ٿو. محمد جمن صاحب الله جي سامهون انبياءَ عليہ السلام سان علم وحي واري گفتگو جو شان سمجهڻو آهي تہ غور سان پڙهہ ۽ ٻڌ ۽ پنهنجي ڪيل سوالن جا جواب بہ ٻڌ تہ قرآن شروعات وحي ۾ پنهنجي نبين سان ڪيئن ٿو ڳالهائي فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَى. إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى. وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى. إِنَّنِي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي. إِنَّ السَّاعَةَ ءَاتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِتُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى. فَلاَ يَصُدَّنَّكَ عَنْهَا مَنْ لاَ يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَى (11-تا 16 20-20) مفهوم: سو جڏهن موسىٰ ان واديءَ وٽ آيو آواز ڏنو ويس تہ اي موسىٰ مان تنهنجو رب آهيان بوٽ لاهي بيهي ٻڌ! تون هن وقت مقدس واديءَ طوىٰ ۾ آهين مون توکي چوندي پسند ڪيو آهي سو ٻڌ جنهن ڳالهہ جو توکي وحي ڪيو وڃي ٿو. آئون الله آهيان مون کان سواءِ ڪنهن جو بہ حڪم نہ هلندو سواءِ منهنجي، سو تون منهنجي حڪمن جي اطاعت ڪر ۽ قائم ڪر (منهنجي پهچايل وحي جي نظام کي) ان جي تابعداري

واري ڊيوٽي ڪي قائم ڪر منهنجي قانون تي هلندي (انقلاب
جي) گهڙي اچي پئي اها هن وقت تو ڪان مخفي رکان ٿو (ان
ڪري جو ٻڌائڻ ڪان پوءِ تنهنجا ساٿي انقلاب لاءِ گهربل
جدوجهد ڪونہ ڪري سگهندا) اي موسىٰ هي بہ سمجهي ڇڏ تہ
تنهنجي انقلاب جو اصل منشور ۽ هدف هي هوندو تہ جيڪو
ڪمائيندو اهوئي کائيندو يعني قرلت وارو استحصالي نظام
ختم، خبردار بي ايمان ماڻهو تنهنجي هدف کي حاصل ڪرڻ
۾ رڪاوٽ نہ بنجي سگهن جيڪي پنهنجي سڌن جا پوڄاري
هجڻ ڪري توکي بہ ناڪام ڪري ڇڏيندا.

محمد جمن صاحب! تنهنجي ڪتاب کي پڙهڻ کان پوءِ
مون تنهنجي عقل سوچ سمجهہ ۽ نوڪريءَ جو اندازو ڪري
ڇڏيو آهي پوءِ بہ مون کي توهان ۾ اميد رکڻي آهي تہ شال
اوهان بہ قرآن ڏي موٽي اچو جمن صاحب! مون کي بہ نوڪري
آهي آئون بہ تو وانگر نوڪر آهيان مون کي ڊيوٽي آهي تہ هر
حال ۾ ماڻهن کي قرآن جي طرف سڏجي اوهان کي بيڪار
سوال اٿارڻ جي عادت آهي سو متان چئو تہ هي تہ تو جناب
موسىٰ عليہ السلام سان الله جي براه راست گفتگو پيش
ڪئي آهي جڏهن تہ جمن ڀائي جي سوال جو تعلق جناب محمد
عليہ السلام طرف پهريين وحي جي حوالي سان ڪيل ڳالهہ
ٻولهہ جو هئو، سو محترم محمد جمن ڀائي اوهان انهيءَ
جواب کي سمجهڻ لاءِ آيت ڪريمہ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى
نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِن بَعْدِهِ (4-163) کي غور سان پڙهو يعني اي
(محمد عليڪ السلام) اسان تنهنجي طرف ائين وحي ڪيون
ٿا جيئن وحي ڪيوسون نوح ۽ ٻين نبين جي طرف پڇاڙان
نوح جي. هن آيت ۾ اهڙي سوال جو بہ مڪمل جواب آهي
يعني هر نبيءَ کي پهريين ئي وحيءَ ۾ تو واري سوالن جي
سموري ڪٿا سمجهائي ويندي رهي آهي.

غير قرآني حديثن جو سڀن کان وڏو انڪاري قرآن آهي

اسان شروع ۾ هت قرآن حڪيم جي اعلان کي
پڙهندڙن جي سامهون پيش ڪيون ٿا تہ اهي جمن صاحب جي

مون عزيزالله جي خلاف ڪتاب فتنہ انڪار حديث ڪي پڙهڻ وقت جنهن ۾ هو علم روايات کي صحيح ۽ برحق سڏڻ ۽ مڃائڻ لاءِ هردم آتو ٿو رهي. ان دوران هي بہ آيتون مسلسل ذهن ۾ محفوظ رکن ۽ انهن آيتن جي روشني ۾ منهنجو هي جوابي ڪتاب پڙهندا. اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاء وَمَن يُضْلِلْ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ (39-23) (مفهوم) الله نهايت سين ڪان وڌيڪ سهڻين حديثن وارو ڪتاب قرآن نازل ڪيو آهي جنهن جون حديثون پاڻ ۾ ملندڙ جلندڙ آهن جن جي پڙهڻ سان رب پاڪ جو خوف رکڻ وارن ماڻهن جا لنگ ڪانڊارجي وڃن ٿا پوءِ انهن جو بدن ۽ دليون نرم ٿين ٿيون عمل ڪرڻ لاءِ الله جي قانون (45-29) طرف اها الله جي هدايت آهي جنهن کي ان جو قانون مشيت لائق سمجهي ۽ جنهن کي ان جو قانون مشيت گمراهہ قرار ڏئي تہ ان کي ڪوئي هدايت ڏيڻ وارو ناهي. هن آيت ڪريمہ هي فيصلو ڪري ڇڏيو تہ جيڪڏهن ڪنهن کي بہ دين سکڻ جي تعليم گهرجي سابہ حديثن جي علم جي روشنيءَ ۾ هجڻ گهرجي تہ اهڙي تلاش ڪرڻ واري ماڻهوءَ کي رب سائين ٻڌائي ٿو تہ منهنجي قرآني حديثن کان وڌيڪ ڪنهن جيون بہ حديثون سهڻيون ڪونہ آهن. معلوم هجڻ گهرجي تہ الله ڄاڻي پيو تہ سامراج وارا منهنجي نبيءَ جي نالي طرف منسوب پنهنجي گهڙيل ڳالهين کي احاديث رسول جي نالي سان مشهور ڪري ماڻهن کي قرآن کان پري ڪندا. تہ اهڙي صورتحال کي بہ منهن ڏيڻ لاءِ فرمايائين تہ وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ . لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ (44-45-69). مفهوم: جيڪڏهن (هي رسول) ناهي اسان جي معاملي ۾ ڪابہ حديث (گفتو) تہ وٺنداسين ان کي طاقت سان پوءِ ان جي ساهہ ڪٽڻ واري رڳ ئي ڪاٽي ڇڏينداسين. اسان جو يقين آهي تہ جناب رسول ڪريم جن الله جي هن حڪم تي پورو عمل ڪندي ڪنهن هڪڙي بہ حديث کي جاري نہ ڪيو آهي ڊڪليئر نہ ڪيو آهي.

جيڪي ماڻهو چون ٿا ته دين جي معاملي ۾ جناب رسول جن ڪيئي حديثون ٻڌايون آهن ته اهي ماڻهو ڄڻ ته نبي عليہ السلام مٿان الله ۽ قرآن جي نافرمانيءَ جو الزام ٿا هڻن (نعوذبالله)

محترم جمن صاحب! سڀ اهل حديث ٻڌائن ته:

رب تعالىٰ جڏهن جناب خاتم الانبياءَ عليہ السلام بابت پنهنجي طرفان اقوال ۽ احاديث کي دين جي نالي جاري ڪرڻ تي ايڏي سخت وارننگ ڏني ته حديثون ٻڌائڻ جي صورت ۾ فرمايو ته اسان ان کي قوت سان جهلي سندس ساهہ ڪٽڻ واري رڳ ئي ڪاٽي ڇڏينداسين ۽ پوءِ جناب رسول عليہ السلام الله جي ان بندش تي پورو عمل بہ ڪيو آهي جو سندن وفات جو سبب ساهہ جي رڳ ڪٽجڻ ناهي ٿيو (بحمد الله تعالىٰ) ته پوءِ توهان مٿو ڇو ڪاڏو آهي ته نبي سائين جن هيتريون هيتريون حديثون امت مسلمہ کي دين جي تعبير ۽ تشريح لاءِ ڏيئي ويا آهن ڇا اوهان جي حديثن بابت ايتري واويلا ڪرڻ مار ماران ڪرڻ اهو جناب خاتم الانبياءَ عليہ السلام جن مٿان نعوذبالله الله جي نافرماني ۽ حڪم عدوليءَ جو الزام ناهي ۽ اهو وڏو ڪوڙ ناهي!!!!؟

جيڪڏهن آئون عزيزالله ٻوهيو منڪر حديث آهيان ته ان آيت ڪريمہ (39-23) (46-45-44-69) جي روشنيءَ ۾ خود قرآن حڪيم بہ ته توهان وارين حديثن جو منڪر آهي ۽ نہ صرف حديثن جو پر انهن جي گهڙيندڙ راوي امامن کي بہ قرآن حڪيم ڪوڙو قرار ڏيئي ڇڏيو، پر اڃا بہ محترم جمن صاحب! قرآن حڪيم جي آيت ڪريمہ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ (45-6) يعني اي محمد عليک السلام اهي الله جون وحي متلو واريون آيتون جيڪي حق واريون آهن اهي تنهنجي سامهون تلاوت ڪيون ٿا انهن کان پوءِ الله جي ڪهڙي حديث ۽ آيتن (39-23) جي مٿان ايمان آڻيندا، هن آيت ڪريمہ ۾ وآياته جو حرف واوتفسير ڪري ٿو جملي فباي حديث من بعد الله جو اهو هي ته الله جون حديثون

آيتن جي شڪل ۾ آهن.يعني الله جون آيتون اهي الله جون سهٽيون حديثون ئي آهن. ڇا پوءِ محمد جمن صاحب! توهان وارن امامن جي حديثن جو وڏي ۾ وڏو انڪاري تہ قرآن حڪيم ثابت ٿيو ۽ توهان تہ قرآن جي اها ڳالهہ نہ ٿا مڃو پوءِ تہ اوهان پاڻ قرآن حڪيم جا وڏي ۾ وڏا انڪاري بڻجي ويا هاڻ ٻڌايو جو مون کي تہ اوهان وارن بخارا نيشاپوري سجستاني قزويني خراساني امامن جي گهڙيل حديثن جي انڪار تي فخر آهي پر اوهان کي شايد اهڙي ئي نموني وري قرآن حڪيم جي آيتن جي صورت ۾ مليل حديثن جي انڪار تي فخر هجي!! پر منهنجي دل ۾ اوهان لاءِ دعا آهي تہ اوهان شال الله جي قرآني حديثن کي وحده لاشريڪ حديثون مڃو ۽ قبول ڪيو مجوسي حديث سازن جي مقابلي ۾. عزيزم محمد جمن صاحب! رب سائين جو فرمان آهي تہ إِنِ الْحُكْمُ إِلاَّ لِلّهِ (67-12) يعني حاڪميت ۽ بادشاهي صرف الله لاءِ آهي جمن سائين هن قرآن لاءِ رب پاڪ هُدًى لِّلنَّاسِ (2-185) جو تعارف پيش ڪري ڄڻ تہ قرآن کي انساني معاشرن ۾ حڪومت جو هلائڻ جو منشور قرار ڏيئي ڇڏيو آهي سو هاڻ جڏهن قرآن حڪيم الله جي حاڪميت ۽ بادشاهيءَ جو منشور ڪتاب آهي تہ سمجهي ڇڏيو تہ الله جو شان هي آهي تہ اهو وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا (26-18) جمن پائي الله پنهنجي حاڪميت جي منشوري ڪتاب ۾ جيڪو احسن الحديث پڻ آهي ڪنهن بہ ٻئي علم ۽ ڪنهن بہ ٻئي ڪتاب کي اٿارٽي کي شريڪ تسليم ڪرڻ لاءِ تيار ناهي.

محترم جمن ڪنير صاحب! اوهان پنهنجي ڪتاب "فتنہ انڪار حديث" جي فهرست ۾ "مضمون جو تفصيل نامو" جي مضمون نمبر 21 جي سرخي ڄاڻائي آهي. (قرآن مجيد جي ڪلام الله هجڻ تي ڪيل اعتراض جو علمي جائزو) اهو اوهان جو مضمون صفحي نمبر 504 کان 522 تائين آهي يعني ارڙهن صفحن تي مشتمل آهي ان سڄي مضمون ۾ هڪ هنڌ بہ اوهان منهنجو ڪو هڪ حوالو بہ ڪونہ ڏئي سگهيا آهيو جو

ڪنهن هنڌ مون قرآن مجيد جي ڪلام الله هجڻ جو ڪو انڪار يا اعتراض ڪيو هجي، پوءِ ڇا آئون اوهان جي شان ۾ قرآن حڪيم جو هي جملو چوڻ جو حق نٿو رکان تہ فَنَجْعَل لَّعْنَةُ اللّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ (3-61) يعني ڪوڙي تي الله جي لعنت بيشمار.

محترم جمن صاحب! يا تہ اوهان کي لفظ قول ۽ "ڪلام" جي فرق جي خبر ناهي جيڪڏهن آهي تہ اوهان پنهنجي پڙهندڙن کي پنهنجي مضمون جي صفحي نمبر 514 تي جاهل ۽ اڻ ڄاڻ سمجهي مونتي حملو ڪيو آهي سو اوهان جا پڙهندڙ جن کي ڪتاب لکڻ سان اوهان مون تي غلط الزام ڏيئي راضي ڪرڻ چاهيو آهي اهي ڄاڻو هجن يا ڄٽ هجن منهنجو ان سان ڪوبہ واسطو ناهي مون کي خوشي ٿيندي تہ اهي اوهان جي پگهار وڌائن پر اها ساڳئي مضمون جي ساڳي سرخي جڏهن فهرست کان سواءِ اندر ڪتاب جي صفحي نمبر 504 تي لکي آهي تہ اتي اوهان فهرست وارن جملن کي مٿائي هي لکيو آهي تہ قرآن مجيد تي ڪيل اعتراضن جو علمي جائزو. محترم محمد جمن صاحب معاف ڪندا جو آئون توهانجي اهڙين هيراڦيرين کان پوءِ اوهان کي ديانتدار تسليم نٿو ڪري سگهان، ماڻهن کي خوش ڪرڻ لاءِ پلي غلط بيانيون ڪيو پر الله کي تہ حاضر ناظر سمجهي ان جي اڳيان هلي پيش ٿيڻ جو بہ ڪجھ احساس ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن اوهان قيامت ۽ مرڻ کان پوءِ حساب ڪتاب کي مڃيندا هجو تہ.................. منهنجو اوهان بابت چڱو گمان ڪرڻ اهو مون مٿان اوهان لاءِ منهنجو هڪ اخلاقي فرض ضرور آهي پر جڏهن اوهان خود الله جي حڪمن آيتن کي پڙهڻ ڄاڻڻ ۽ پنهنجي ڪتاب ۾ انهن کي لکڻ ڪانپوءِ بہ الله جي طرفان جناب نبي عليہ السلام تي پنهنجي طرفان حديثن ٻڌائڻ تي بندش باوجود اوهان بار بار انهن حديثن کي جن ۾ جناب خاتم النبيين عليہ السلام کي گستاخ رسول ۽ شاتم رسول حديثون ناهيندڙ عجمي امامن طرفان سڏيون سنئيون گاريون ڏنل آهن

تہ نبي عليہ السلام بہ ساٿي ساڻ ڪري ڪجين واري شوط نامي باغ اندر ڪجي واري گهر ۾ آندل جونيہ نالي هڪ عورت وٽ ويا ۽ پنهنجي ساٿين کي باهر گهٽيءَ ۾ وهاريائون ۽ پاڻ ان عورت کي وجي چيائون تہ هبي نفسڪ لي. يعني تون پنهنجو پاڻ منهنجي حوالي ڪر پوءِ وري اهي حديث ساز ان فرضي ۽ جعلي حديث جي جعلي عورت کان رسول سائين کي گار ڏيارن ٿا تہ هل تهب الملكه نفسها للسوقہ.......... يعني ڇا ڪا راڻي ۽ ملڪ عورت ڪنهن بازاري شخص کي پاڻ هديي ۾ ڏئي سگهندي ڇا؟ (نعوذبالله) جمعن خان توهان ان حديث کي ڪوڙو ۽ توهين رسول واري حديث قرار ڏيڻ بدران جواب ۾ وري ٺوڪي ٻي مائي اميمہ سان شادي جي حديث لکي آهي تہ ان مائي نبي سائين جن طرفان ان ڏي هٿ ڊگهيرڻ تي مٿن ناپسنديدگي ظاهر ڪندي انڪان اعوذبالله پڙهي ڪراهت ڏيکاري سو محترم محمد جمن صاحب توهان پهرين جونيہ نالي عورت واري حديث کان تجاهل عارفانہ نموني ڪن لاٽار ڪري يعني ان جي جواب ڏيڻ بدران پنهنجي ڪتاب ۾ ڳالهہ کي ڪٽي وجي ٻي مائي اميمہ نالي سان شادي ڪرڻ جي ڳالهہ ڪري پنهنجي جند ڇڏائڻ چاهي آهي تہ ڇا ايمان داريءَ سان ٻڌائي سگهندا تہ امام بخاريءَ پنهنجي حديث ۾ جيڪو مائي اميمہ لاءِ بہ اڳين مائي جونيہ وانگر نبي سائين طرفان ڪيس ڏي هٿ ڊگهيرڻ کي برو سمجهو اها ڳالهہ ڪانئين ڪنوار بنجي آيل عورت جي موٽ ڇئي سگهجي ٿي؟ يا مڃي سگهجي ٿي؟ يا ڪٽي ان جمن ڪنير جي امام بخاريءَ جي هن ڪوڙي حديث کي بہ قبول ڪيون تہ ان اميمہ نالي مائي نبي سائين سان شاديءَ جي پهرين ملاقات ۾ بہ پنهنجي گهوٽ جناب رسول عليہ السلام جي هٿ لائڻ کي مڪروهہ ۽ ناپسند ڪيو تہ پوءِ لازمي طور هي ڳالهہ سامهون اچي ويندي تہ ان عورت نڪاح مهل ايجاب ۽ قبول ۾ شايد هائو ڪئي ئي ڪانهي يا جيڪڏهن ڪئي هجي تہ هي نڪاح رضا خوشي وارو نہ هجي تڏهن تہ ان عورت پهرين ملاقات ۾ ئي پنهنجي

گهوٽ جي وڏايل هٿ کي ڪراهت سان واپس ڪيو، وري جمن صاحب ان حديث جي معنيٰ اهڙي ڪنهن ٻي حديث سان اسان کي ۽ پڙهڻ وارن کي پنهنجي ڪتاب جي صفحي 984 ۾ ٻڌائي ٿو ته علم جي دنيا ۾ اهو معروف قائدو آهي ته قرآن مجيد جي هڪ آيت ٻي آيت جو تفسير ڪري ٿي اهڙي طرح هڪ حديث ٻي حديث جي تشريح ڪري ٿي (جمن صاحب ان جو مثال ڏيندي لکي ٿو ته) جنهن حديث ۾ اميمه بنت شراحيل جي انڪار جو ذڪر آهي ته ٻي حديث ۾ انجي وضاحت بيان ٿيل آهي. اڳتي جمن صاحب ڪتاب جي ايندڙ صفحي 985 تي اها وضاحت واري حديث به نقل ڪري پهريائين ان جو عربي متن ٿو آڻي پوءِ ان جو سنڌي ترجمو آئون هت عربي متن کي ڇڏي صرف جمن صاحب جو لکيل سنڌي ترجمو نقل ڪيان ٿو پوءِ فيصلو پڙهندڙن کان گهرندس ته هڪڙي حديث ٻي حديث کي ڪيئن واضح ڪيو آهي؟ ”نبي ﷺ جن سان عرب جي هڪ عورت جو ذڪر ڪيو ويو پوءِ پاڻ ابو اسيد ساعدي (رضي الله عنه) کي ان وٽ (وڃڻ ۽) ان کي وٺن آڻڻ لاءِ ڪنهن کي موڪلڻ جو حڪم ڪيو پوءِ ان (ڪنهن شخص کي) موڪليو. پوءِ اها (ان شخص سان) آئي (۽) بنو ساعده جي قلعي ۾ (ڏوليءَ مان اچي) لٿي. پوءِ نبي ﷺ جن ان (عورت) ڏانهن روانا ٿيا جو وٽس اچي پهتا. پوءِ پاڻ ڏٺائون ته هڪ عورت آهي جيڪا پنهنجو مٿو جهڪائي ويٺل آهي. پوءِ جڏهن نبي ﷺ جن ان سان ڳالهايو ته ان چيو ته آئون توکان الله جي پناهه گهران ٿي. تڏهن پاڻ فرمايائون ته: مون توکي پناهه ڏني. (پاڻ ائين چئي واپس وريا.) پوءِ ان کي چيو ويو ته: توکي ڄاڻ آهي ته اهو (شخص) ڪير هو؟ ان وراڻيو ته: نه ان کي چيو ويو ته هي ته رسول ﷺ هو. تو وٽ نڪاح جي لاءِ تشريف فرما ٿيو هو. ان (ڳالهه ٻڌڻ) تي ان چيو ته: (پوءِ) آئون ته (وڏي) بدبخت چئبيس. (حديث جو ترجمو ختم) اڳتي محمد جمن ڪنير صاحب لکي ٿو ته جنهن حديث تي عزيزالله بوهيي اعتراض ڪيو آهي ان جو جواب هن حديث ۾ موجود آهي

اصل حقيقت هي آهي تہ ان عورت کي خبر ئي نہ پئي تہ جنهن شخص مون سان نڪاح ڪيو آهي يا ڪرڻ جو ارادو رکي ٿو اهو شخص هي آهي. (جمن صاحب جي عبارت هتي ختم ڪجي ٿي) مهربان پڙهندڙن جي خدمت ۾ عرض آهي تہ مون عزيزالله منڍ ۾ عرض ڪيو تہ امام بخاريءَ جناب رسول ڪريم جن جي شان ۾ جونيہ نالي مائيءَ کي پنهنجي لاءِ گهرائي ان سان جيڪا ساڻس پاڻ حوالي ڪرڻ جي ڳالهہ ٻولهہ ڪئي ۽ مائي جونيہ جواب ۾ جيڪي نبي سائين جن کي توهين آميز لفظ چيا تہ آئون ملڪہ ۽ راڻي. (نعوذبالله) تو بازاري شخص کي پاڻ ڪيئن حوالي ڪنديس؟ اها حديث ڪوڙي آهي اها امام بخاري ۽ ان جي استادن جي جناب نبي سائين جن مٿان تبرا آهي هن وقت وڏيڪ آئون عزيزالله هي بہ چوان ٿو تہ هي حديث ناهي ئي نبي سائين جي توهين ڪرڻ ۽ گاريون ڏيڻ لاءِ وئي آهي. پوءِ جمن ڪنير صاحب منهنجي هن حديث کي نقل ڪرڻ بدران بخاري جي هڪ ٻي حديث لکي تہ تزوج النبي ﷺ اميمة بن شراحيل فلما ادخلت عليہ بسط يده اليها فكانها كرهت ذالک فامر ابا اسيدان يجهزها ويكسر ها ثوبين رازقيين. (بخاري) (جمن صاحب جو ترجمو نقل ڪجي ٿو) نبي ﷺ جو اميمہ بنت شراحيل سان نڪاح ڪيو ويو پوءِ جڏهن پاڻ ان وٽ آيا تہ ان جي طرف پنهنجو هٿ وڌايائون تڏهن ان (سندن هٿ وڌائڻ) کي ناپسند ڪيو پوءِ پاڻ ابو اسيد (رضي الله عنه) کي حڪم ڪيائون تہ ان جي سامان جو بندوبست ڪري ۽ "رازقيہ" جا بہ ڪپڙا ان کي پهرڻ لاءِ ڏئي. (ترجمو ختم) پڙهندڙ ڀائر غور ڪن يعني هتي آندل ٽن حديثن مٿان غور ڪن تہ هڪڙي حديث ۾ جونيہ نالي عورت کي نبي سائين جن لاءِ خاص طور شوط نالي باغ واري گهر ۾ آندو ويو آهي انهيءَ حديث ۾ ڪنهن بہ نڪاح شادي ۽ طلاق وغيره جو ڪوبہ ذڪر ڪونهي ۽ اها جونيہ نالي واري مائي جناب رسول الله جي وڏي توهين ڪري ٿي تہ تون بازاري آهين آئون راڻي آهيان ٻي حديث بخاري منجهان جمن صاحب آندي تہ اميمہ

نالي عورت سان نبي سائين جن نڪاح ڪيو پوءِ ان کي حرم نبوي ۾ داخل ڪيو ويو ۽ نبي سائين جن ان عورت جي طرف هٿ وڌايو تہ ان بہ نبي سائين جي هٿ ڏڳهيرڻ کي ناپسند ڪيو مڪروه سمجهيو تہ ان عورت لاءِ بہ نبي سائين جن ابو اسيد کي حڪم ڏنو تہ سامان سڙو ۽ رازقي بہ ڪپڙا پهرائي ڇڏينس. هاڻي هن حديث ۽ جونيہ واري حديث بنهي تي امام بخاري پنهنجي ترجمة الباب ۾ يعني سرخيءَ ۾ طلاق جو لفظ لکيو آهي ۽ جونيہ واري حديث ۾ شاديءَ يا نڪاح يا طلاق جو ڪوبہ لفظ ڪونهي شاديءَ جو لفظ صرف مائي اميمہ واري حديث ۾ آهي پر بنهي حديثن واريون جدا جدا مايون جناب نبي سائين جن ڪان حديثن ۾ ڪراهت ڪندي ڏيکاريون ويون آهن ۽ ٽين حديث واري مائي جنهن جي لاءِ جمن صاحب فرمائي ٿو تہ هن حديث ۾ عزيزالله بوهيي جي اعتراض جو جواب آهي ان ٽين حديث جي ٽيون نمبر عورت بابت حديث ۾ امام بخاري جا لفظ آهن تہ ذڪر للنبي ﷺ امراة من العرب فامر اباسيد الساعدي ان يرسل اليها. يعني نبي سائين جن جي محفل ۾ خدمت ۾ عرب قبيلي جي ايڪس وائي، زيد، ڪنهن عورت جو ذڪر ڪيو ويو (هتي ذڪر جو تفصيل نہ ڪيو ويو آهي) نبي سائين جن اهو ٻڌي حڪم ڪيو ابواسيد کي تہ ان کي گهرائڻ جو بندوبست ڪيو (جيڪو ڪيو ويو ۽ اها پهتي بہ) هاڻي سمجهڻ جي ڳالهہ آهي تہ هي ٽئين نمبر حديث واري هيءَ جدا ٽيون نمبر مائي آهي ۽ هن عورت کي گهرائڻ جو انداز جيڪو حديث ۾ ڏيکاريو ويو آهي اهو نہ تہ پرڻيل زال وارو آهي ۽ نہ وري اهڙو جو ان سان شادي ڪرڻ جي ڳالهہ ٻولهہ ڪرڻ جوئي ڪو مقصد هجي چو تہ جنهن سان شادي ڪرڻ مقصود هوندو آهي پوءِ يا تہ انجي عزيزن ۽ رشتي وارن سان ڳالهيون ڪبيون آهن يا وري خود انهيءَ عورت کي پاڻ وٽ گهرائڻ بدران ان جي گهر ان جي جاءِ تي پنهنجي گهر جون عورتون عورتن ۾ ۽ پنهنجي طرفان ڪوئي قاصد مرد، مردن ۾ موڪلبو آهي پهريائين اهي وجي

اهڙيون ڳالهيون ان عورت سان بہ ڪندا آهن جڏهن تہ هن حديث ۾ ائين بلڪل ڪونہ آهي بلڪ نبي سائين جن ان جي باري ۾ خبرون ٻڌي فوراً حڪم فرمائن ٿا تہ ان مائي کي مون وٽ گهرايو وڃي پوءِ اها گهرائي ٿي وڃي تہ حديث ۾ آهي تہ نبي سائين جن ان وٽ وڃن ٿا تہ هوءَ منهن هيٺ ڪيو ويٺي آهي پوءِ حديث جا لفظ آهن تہ فلما كلمها النبي ﷺ قالت اعوذبالله منک. يعني جنهن وقت ان عورت سان نبي سائين جن گفتگو ڪئي تہ ان عورت جواب ۾ چيو تہ آئون توکان الله جي پناهہ گهران ٿي. هاڻي هن حديث ۾ نبي سائيجن عورت سان گفتگو ڪئي تہ ان عورت جواب ۾ چيو تہ آئون توکان الله جي پناهہ گهران ٿي. هاڻي هن حديث ۾ نبي سائين جن جي عورت سان ڪلام ڪرڻ جي ڳالهہ تہ اجمالي ڪئي ويئي آهي يعني اها ڪهڙي گفتگو هئي اها ڳالهہ ڪانهي، پر محترم محمد جمن ڪنير صاحب فرمايو تہ هڪڙي حديث ٻي حديث جي ابهام کي کوليندي آهي ۽ معنىٰ مطلب کي واضح ڪندي آهي سو جونيہ واري حديث ۾ نبيءَ سائيجن جي گفتگو جا لفظ لڪيل آهن تہ هبي نفسک لي. يعني تون پنهنجو پاڻ منهنجي حوالي ڪر (هبي ۾ مفت ۾ ڏي) پوءِ جونيہ واري حديث ۾ بہ اعوذ بالله منک جا لفظ آهن ۽ هن عرب قبيلي واري عورت جا بہ ساڳيا لفظ آهن تہ اعوذبالله منک ۽ هنن ٻنهي حديثن ۾ ٻي مشابهت هيءَ بہ آهي تہ هنن ٻنهي عورتن سان اميمہ واري حديث ۾ جيڪو شاديءَ جو ذڪر ڪيل آهي اهو هنن حديثن ۾ ڪونهي سو بقول جمن ڪنير جي هڪڙي حديث ٻي حديث کي کوليندي آهي ان مطابق هن عربياڻي مائيءَ کي بہ نبي سائين جن جونيہ وانگر چيو هوندو تہ هبي نفسک لي پنهنجو پاڻ منهنجي حوالي ڪر (نعوذبالله) ان ڪري تہ وري عورت جو ساڳيو جواب جيڪو جونيہ مائيءَ اعوذبالله منک چيو هو اهو وري هن عربياڻي مائيءَ بہ اعوذبالله منک چيو تہ جمن ڪنير جي بقول ٻنهي حديثن ملائڻ سان ڳالهہ کلي پئي يعني هڪڙي حديث ٻي حديث جي تشريح ڪئي تہ عربياڻي عورت

سان نبي سائين جن جو ڪلام ۽ گفتگو مائي ڪان پاڻ حوالي ڪرڻ واري ئي گهر ڪئي وئي هوندي (معاذ الله) منهنجا ياءُ محمد جمن ڪنيرِ هي سڀ حديثون ڪوڙيون آهن تو وارن ڀهروپين شاتم رسول مجوسي امامن، جناب خاتم الانبياءَ عليہ السلام مٿان تبرا ڪرڻ لاءِ پاڻ گهڙيون آهن جمن پائي اوهان ڪي ايترو بہ عقل ڪونهي جو اوهان جي امامن فرضي قصا ناهي انهن ۾ فرضي عورتن ڪان نبي سائين جن ڪي گاريون ڏياري پنهنجو اندر ٺاريو آهي ۽ اوهان سمجهيو بہ ڪونہ ٿا جيڪڏهن اوهان جو ايمان جناب رسول عليہ السلام بدران انهن خراساني امامن تي آهي تہ پوءِ منهنجو هي مٿو هٽڻ قلم گسائڻ ۽ جواب لکڻ تہ ڇڻ اجايو آهي مونکي دوستن سچ چيو هئو تہ جمن جي ڪتاب جو جواب لکڻ اجايو آهي سمجهدار ماڻهو خود جمن جي ڪتاب منجهان ئي نتيجي تي پهچي ويندا تہ قرآن ڪابي شيءِ آهي ۽ حديثون قرآن جي فڪر ۽ فلسفي جي سراسر خلاف آهن. جمن صاحب! مون عزيزالله تہ ڪٽي اوهان جي بقول علم حديث ۾ جيڪي بہ وڏا نالا آهن هڪ امام بخاريءَ جو ٻيو امام مسلم جو سو مون گهٽو تٽو انهن جي حوالن سان سندن حديثن تي تنقيدون لکيون آهن پر اوهان انهن ڪوڙين حديثن ۾ ذڪر ڪيل فرضي عورتن ڪي نبي سائينءَ جون نڪاح ٻڌيون زالون سڏي انهن جي واتان نبي سائينءَ جي اهڙي تہ توهين ڪرايو ٿا جو شرم ۽ حيا جا سڀ ليڪا حديثون ٺاهيندڙن لتاڙي ڇڏيا آهن. اوهان اهڙين گستاخيءَ ۽ توهين رسول وارين حديثن ڪي ڪوڙو سمجهڻ بدران لکو ٿا تہ اهي حديثون فلاڻن فلاڻن فلاڻن فلاڻن امامن بہ پنهنجي ڪتابن ۾ آنديون آهن ايترا سارا بزرگ ۽ امام ڪئين ڪوڙ هڻندا. سو انهن راوي محدث امامن جا گرو امام بخاري ۽ امام مسلم جڏهن ڪوڙيون حديثون ٺاهيندا تہ ڇا پوءِ انهن جا پوئلڳ ۽ جونيئر امام گهٽ ڪندا؟ جمن صاحب اوهان جي ان ڳالهہ منهنجان لڳي ٿو تہ اوهان روايت ڪندڙ ماڻهن جي گهڻائي ۽ اڪثريت مٿان ڪوڙ ڳالهائڻ جو گمان نٿا

ڪريو جيڪڏهن اوهان جو گهٽائيءَ وارن لاءِ اهڙو نظريو آهي ته پوءِ قرآن حڪيم جي فرمان وَإِن تُطِعْ أَكْثَرَ مَن فِي الأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَن سَبِيلِ اللّهِ إِن يَتَّبِعُونَ إِلاَّ الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلاَّ يَخْرُصُونَ (6-116) يعني جيڪڏهن تون زمين وارن منجهان اڪثريت وارن جي پنيان هلندين ته اهي توکي گمراهه ڪندا الله جي واٽ کان، اهي صرف وهمن ۽ گمانن جا پوڄاري آهن ۽ حقيقتن بدران ڏُڪا پيا گهڙين..

جمن ڪنير صاحب معاف ڪندا جو مون وٽ مجبوراً اوهان بابت هي رايو جڙي ٿو ته توهان قرآن حڪيم تي ايمان ڪونه ٿا رکو، منهنجي ان راءِ جو مون وٽ دليل به آهي هڪ ته اوهان پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 984 تي لکيو آهي ته علم جي دنيا جو اهو معروف قائدو آهي ته قرآن مجيد جي هڪ آيت ٻي آيت جو تفسير ڪري ٿي. محترم جمن پائي اتي اوهان علم جي دنيا نالو ۽ جملو ته چيو پر ان علم جي ڄاڻ سڃاڻ تعارف ۽ تعيين ته ڪونه ڪئي ته اهو قرآن جو ئي علم آهي. سو جيڪڏهن هاڻي بقول اوهان جي قرآني آيت جو تفسير قرآن جي آيت سان ئي بيان ڪيو ويو آهي ته پوءِ علم حديث ذريعي قرآن جو تفسير ڪهڙي ضرورت لاءِ ايجاد ڪيو ويو؟ جنهن ڪي خود قرآن حڪيم به پاڻ ڏهه پيرا ورجائي ورجائي فرمايو آهي ته اسان فهم قرآن لاءِ پڙهندڙن ڪي تصريف آيات جي هنر واري واٽ ڏسيون ٿا (6-65) سو قرآن جي اهڙي ڏس بدران مطلق علم جي حوالي سان اوهان جي هيءَ ڳالهه ڪرڻ ته قرآن مجيد جي هڪ آيت ٻي آيت جو تفسير ڪري ٿي. ان منجهان ثبوت ملي ٿو ته اوهان ڪنهن به حقيقت جو حوالو قرآن منجهه موجود هجڻ باوجود به قرآن جي نالي سان ڏيڻ مٿان ايمان نٿا رکو توهان جو مس مس ايترو مڃڻ به اوهان جي مجبوري سبب ٿيو جو اوهان امام بخاريءَ جي گارين ۽ گستاخين وارين حديثن کان پاڻ ڇڏائڻ لاءِ پريشان آهيو، پر اوهان عربياڻي مائي ڪي نبي سائين جن طرفان پاڻ وٽ گهرائڻ واري حديث ذريعي پنهنجي ڪتاب جي

صفحي 985 تي لکو ٿا ته. جنهن حديث تي عزيزالله بوهيي اعتراض ڪيو آهي ان جو جواب هن حديث ۾ موجود آهي.

محترم محمد جمن صاحب! سوچي لکو ۽ سوچي ڳالهايو اوهان پاڻ ان حديث جي باري ۾ ساڳئي صفحي تي لکو ٿا ته: اصل حقيقت هي آهي ته ان عورت کي خبر ئي نه پئي ته جنهن شخص مونسان نڪاح ڪيو آهي يا ڪرڻ جو ارادو رکي ٿو اهو شخص هي آهي.

جمن صاحب! توهان کي خبر پئي ته توهان ڇا لکي ويا ته (ان عورت کي خبر ئي نه پئي ته جنهن شخص مونسان نڪاح ڪيو آهي يا ڪرڻ جو ارادو رکي ٿو). جمن هتي ته اوهان حديثن ناهڻ وارن جي تهمت کي لڪائڻ جي ناڪام ڪوشش ڪئي آهي يعني اوهان کي جناب رسول جي عصمت بچائڻ ڪان وڌيڪ راوين تي ڪڪ رکڻ جو الڪو آهي اوهان جي ذڪر ڪيل ٻن احتمالن منجهان پهريين احتمال منجهان جڻ ته ان عورت سان جناب نبي عليه السلام جي نڪاح جي ٻه ڳالهه اوهان ايئن ڪري ويا آهيو جو جڻ ته اهو نڪاح به ڪنوار جي بي خبري ۾ ٿي ويو هجي پڪ سان جمن صاحب تون پنهنجي حديث ناهڻ وارن امامن وانگر جناب رسول جو ڪو پڪو دشمن ٿو نظر اچين جو لکيو اٿئي ته نبي سائين جن هي اهڙو نڪاح ڪيو آهي جو ڪنوار کي گهوٽ جي سڌ ئي ڪانهي.

جمن صاحب! توهان هت عربياڻي مائيءَ جي گستاخيءَ تي ڍڪ رکڻ لاءِ لکو ٿا ته ان وٽ نبي سائين جن جي اچڻ ۽ ڳالهائڻ ڪان پوءِ به ان کي خبر ڪانه پئي ته هي شخص ڪير آهي. محترم ڪنير صاحب! حديث گهڙيندڙن ته عبارت جي متن ۾ هي به لکيو آهي ته فلما ڪلمها يعني نبي سائين جن ان عورت سان ڪلام ڪيو آهي، جمن صاحب! ڇا توهان ٻڌائي سگهندا ته ان ڪلام ۾ ان گفتگو ۾ ان عورت کي نبي سائين جن ايترو به ڪونه ٻڌايو هوندو ته آئون ڪير آهيان. نيڪ آهي اهو سوال ته مون عزيزالله جو ٿيو ته نبي سائين

جي گفتگو ان عورت سان ڪهڙي ٿي؟ پر جمن صاحب ته پنهنجي ڪتاب ۾ لکي ٿو ته ان عورت کي خبر ئي نه پئي ته جنهن شخص مون سان نڪاح ڪيو آهي يا ڪرڻ جو ارادو رکي ٿو. هاڻ اسان خود جمن صاحب جي هنن جملن منجهان ئي نبي سائينءَ جي ان عورت سان ڪيل ڪلام کي سمجهڻ جي ڪوشش ڪيون؟ ڇا نبي سائين جن ان عورت سان ڪيل ڪلام ۾ پنهنجو تعارف ڪرايو ته آئون تو وٽ ڪير آيو آهيان. جمن صاحب فرمائي ٿو ته نبيءَ سائين بابت ان عورت کي ڪا خبر ڪانه پئي ته هي ڪير شخص آهي تنهن ڪري ان عورت اعوذبالله پڙهي (جنهن منجهان هڪ وڏي نفرت ثابت ٿئي ٿي) ڇڳو جيڪڏهن نبي سائين عربياڻي وڏيريءَ کي پنهنجو تعارف نه ڪرايو بلڪه يقين سان ٻي ڪا ته اهڙي ڳالهه ڪئي جنهن تي هوءَ ڇڙي ڪري اعوذبالله چوڻ لڳي. ۽ جمن صاحب جي توجيهه ۾ به احتمال آهن لکي ٿو ته ان عورت کي خبر ئي نه پئي ته جنهن شخص مون سان نڪاح ڪيو آهي يا ڪرڻ جو ارادو رکي ٿو اهو شخص هي آهي. جمن صاحب! جيڪڏهن انهيءَ ڳالهه کي قبول ڪجي ته معنىٰ ٿيندي ته نبي سائين جن خابرو ماڻهن کان حوال ٻڌي ان عورت کي گهرائڻ جو حڪم ڏنو، پوءِ بقول جمن جي جيڪو ساڳئي صفحي تي لکي ٿو ته (اها عورت ڪنهن وڏي گهراڻي جي هئي ان کي وڏي مان شان سان بنو ساعده جي باغ ۾ آندو ويو هو) جمن صاحب کان پڇون ٿا ته ڇا ڪنهن عورت جي تعريف جو ٻڌي ان سان نڪاح ڪرڻ لاءِ ان ڏي ڪنهن ماڻهوءَ کي موڪلي پنهنجي گهرتر بدران پرائي باغ ۾ گهرايو ويندو آهي ڇا؟ ۽ ڇا بقول توهان جي اها عورت وڏي گهراڻي جي هئي ته اها وري ڪنهن به ايري غيري سان گهرائيندڙ ماڻهو جي گهر تر بدران پرائي قلعي ۾ هلي آئي پنهنجي خاندان وارن سان ڪا مشاورت به نه ڪئي ۽ نه وري پنهنجي خاندان جي ڪنهن فرد کي ساڻ وٺي آئي ۽ نه ئي جونيه مائي وانگر ڪا پنهنجي باڊي گارڊ قسم جي مائي آندي يا وري جمن ڪنير جي ڳالهه

منجهان هي ثابت ٿئي ٿو تہ نبي سائين پنهنجي مجلس جي خابرو ماڻهوءَ ڪان خبر ٻڌي تہ اها عورت وڏي گهراڻي جي بہ آهي تہ ان سان نڪاح ڪرڻ لاءِ ان ڪي پاڻ وٽ گهرايائين، ڪير ٻڌائي سگهي ٿو تہ ڪوئي بہ شخص ڪنهن عورت سان شاديءَ جي خواهش رکڻ ڪان پوءِ ان جي طرف پاڻ ويندو آهي يا شاديءَ ڪان اڳ ۾ ئي ان ڪي پاڻ وٽ ڪوئي الف بي ماڻهو موڪلي ان ڪي پاڻ وٽ گهرائيندو آهي؟ ائين تہ ڪڏهن بہ هرگز ڪونہ ٿيو آهي البت هيئن ٿي سگهي ٿو ۽ ٿيندو بہ آهي تہ پهريائين مطلوبہ عورت جي طرف ڪنهن بہ مناسب قاصد ذريعي ان سان شادي ڪرڻ جي خواهش جو پيغام موڪلي ان جي راءِ معلوم ڪئي ويندي آهي پر هتي ان رواج جي بلڪل ابتڙ حديثون ناهيندڙن پنهنجي عبارت جي متن ۾ ڄاڻي ٻجهي اهڙي ڪابہ پڌرائي ڪانہ ڪئي آهي مون ڪي لڳي ٿو تہ اڳئين زماني جي دشمنان رسول يهودين مجوسين ۽ نصارن نبي سائين جي شان خلاف نون سالن جي ڇوڪريءَ سان شادي ڪرڻ ۽ ڪنهن اجنبي عورت ڪي ڪنهن يار دوست جي پرائي باغ يا بنگلي ۾ ان ڪي گهرائي وري ان وٽ وڃي ڪاهم نہ تم حديث ۾ ائين لکڻ ۽ چوڻ تہ هبي نفسک لي نبي سائين ان ڪي چيو تہ تون پنهنجو پاڻ منهنجي حوالي ڪر. جمن صاحب! ٻڌايو تہ ڇا اهي لفظ نڪاح يا شاديءَ لاءِ چيا ويندا آهن ڇا جڏهن تہ شادي ڪان پوءِ نڪاح ٻڌي زال ڪي بہ ائين ڪونہ چيو ويندو آهي ازدواجي تعلق واري ڳالهہ تہ قول بدران عمل سان ئي ٿي ويندي آهي اهڙيون حديثون ناهڻ وارن پنهنجي عبارت جي لفظن ۾ ڄاڻي ٻجهي اهي جهول رکيا آهن جن سان انهن جي ايجنٽ سلمان رشدي يا خود يهودين جي پنهنجي ميڊيا ٽرائيل وارا ادارا ڊنمارڪ، سويڊن ناروي وارن سان انهن جي صديون پوءِ ايندڙ يهودين مجوسين ۽ نصارن ڪي اسان جي نبيءَ جي خلاف ميڊيا ۾ اهڙا خاڪا ناهي رسالن ۾ ڪپڙن تي انٽرنيٽ تي دنيا وارن ڪي ڏيکاري ڇڏين اهوئي تہ سبب هئيو جو محمد علي جناح غازي علم دين جي راجپال ڪي قتل

ڪرڻ واري ڪيس منجهان وڪيل بنجي ڇڏائڻ لاءِ ڪتاب "رنگيلا رسول" منجهان، گستاخي وارين حديثن کي علم دين کان جج اڳيان اهي ڪوڙيون حديثون هجڻ جو بيان ڏيارڻ جو مطالبو ڪيو هو جنهن کي لاهور ۾ قائم ٿيل ڪيس ڪميٽي جي اهل حديث ممبرن اهڙين حديثن کي ڪوڙو مڃڻ کان انڪار ڪيو، جنهن ڪري جناح صاحب به ڪيس جي وڪالت ڪرڻ کان به انڪار ڪيو.

جمن ڪنير صاحب! اوهان جي مون خلاف لکيل ڪتاب "فتنہ انڪار حديث" جي صفحي 509 ۾ لکيل ۽ گهڙيل ڳالهه جيڪا اوهان منهنجي نالي سان منسوب ڪري پنهنجي حديثن وانگر ڪوڙي ڳالهه لکي آهي تہ: "ٻوهيي احاديث مبارڪ جي صحت تي شڪ جو اظهار ڪندي لکيو آهي تہ بروقت نہ لکڻ جي ڪري فرمان نبوي ۾ ڦيرڦار ٿيڻ جو انديشو آهي" اوهان هونئن تہ منهنجيون ڪوڙ ساريون ڳالهيون منهنجي ڪتاب جي نالي ۽ صفحي جي نمبرن سان لکيون آهن پر هن ڳالهہ لاءِ اوهان نہ ڪتاب جو نالو لکيو آهي نہ صفحو نمبر سو پڪ سان اوهان مناظري باز ملن واري حرفت سان ڪوڙ گهڙي اهو منهنجي نالي سان منسوب ڪري وري ان جو جواب لکي فاتح بنجڻ جي فنڪاري ڪئي آهي عقل وارا سمجهي سگهن ٿا تہ عزيزالله ٻوهيو جڏهن قرآن پاڪ جي حمايت ۽ تائيد ۽ حوالن سان آهي ئي تو وارن امامن جي حديثن جو منڪر حديث (69-44-45) تہ پوءِ اهو بروقت حديثون لکڻ جي ڳالهہ ڪيئن ڪندو؟ سو جيتري تائين مون بابت لکيل پنهنجي ڪوڙ جو حوالو نہ ٻڌائيندين تہ آئون آيت ڪريمہ لعنت الله علي الڪاذبين پڙهندو رهندس.

جمن صاحب ٻڌي ڇڏ تہ فتنہ انڪار قرآن نزول قرآن جي زماني کان شروع ڪيو ويو هو، جنهن فتني جا ڪيئي قسم آهن انهن منجهان هڪ فتنو مروج علم حديث آهي. جنهن لاءِ خود جمن ڪنير ۽ ٻيا اهل حديث سڏائڻ وارا چوندا

آهن تہ حديثون نبي سائيجن جي زماني کان ئي لکيون ويندڙيون هئيون.

هاڻ اچو تہ آئون اها ڳالهہ قرآن حڪيم کان پڇي اوهان کي ٻڌايان وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ (26-41) يعني ڪافر آهن اهي ماڻهو جن چيو تہ هن قرآن کي نہ ٻڌو ۽ لغويات (بيهوده ڳالهيون) ان ۾ شامل ڪيو شايد تہ ان طريقي سان توهان غالب ٿي وڃو.

مهربان قارئين! توجہ فرمائيندا تہ آئون اوهان جي خدمت ۾ لغو قسم جون اهڙيون تہ حديثون پيش ڪيان ٿو جن کي پڙهي پوءِ فيصلو اوهان ڪندا تہ اهي حديثون بيهوده آهن يا ناهن. امام بخاري پنهنجي ڪتاب جنهن جي نالي ۾ دوکي ڏيڻ لاءِ الصحيح جو لفظ ڳنڍيل آهي ان جي ڪتاب الطلاق جي چوٿين نمبر واري حديث آندي اٿس تہ آباديءَ کان ڪجهہ پري ڪجين جي باغ ۾ جونيہ نالي هڪڙي عورت آندي وئي جنهن وٽ رسول ڪريم جن ويا ۽ ان مائيءَ کي چيائون تہ "هبي نفسک لي" يعني تون پاڻ کي هبي ۾ (مفت ۾) مون کي ڏي (پاڻ حوالي ڪر) تہ ان عورت جواب ۾ چيس تہ هل تهب الملكة نفسها لسوقہ. يعني ڇا ڪا بہ راڻي پنهنجو پاڻ ڪنهن بازاري ماڻهوءَ جي حوالي ڪري سگهي ٿي؟. منهنجو تہ خيال آهي جو آءٌ هن حديث مٿان ڪو بہ تبصرو نہ ڪيان پر هن مقام تي پڙهندڙن کي آئون جمن ڪنير صاحب جي هنر طرف ضرور متوجہ ڪندس جنهن مون خلاف لکيل پنهنجي ڪتاب ۾ هن حديث لاءِ جيڪا بخاريءَ جي فن "ٿو ان ون" جو مصداق آهي يعني امام بخاري حديث جي هڪڙي نمبر ۾ بہ حديثون لکيون آهن ۽ ٻئي نمبر واري حديث کي لفظ حديث جي سرخي بہ کانہ ڏني اٿس يعني پهرينءَ حديث جي ختم ٿيڻ سان ئي الزام تراشي واري ٻي حديث ۾ سند کان ئي شروع ٿي ويو آهي جنهن کي جمن صاحب (5257) جي نمبر ڏيڻ سان نقل ڪري لکيو آهي تہ عزيزالله بوهيي پنهنجي ڪتاب (امت

مسلم کي شعور کي خدمت مين اپيل) جي حوالي سان لکيو آهي ۽ عبارت جي نقل ڪرڻ ۾ جمن صاحب جيڪا ايمان داري ڏيکاري آهي پڙهندڙ مهربان ان تي به غور ڪن آئون پهريائين جمن صاحب جي نقل ڪيل عبارت لکان ٿو پوءِ جيڪا منهنجي لکيل اصل عبارت آهي اها به نقل ڪري لکان ٿو جيڪا حقيقت ۾ مون حديث جي اصل عبارت کان به گهٽو گهٽ ۽ اختصار سان لکي آهي ان کانپوءِ بخاريءَ جي حديث جي اصل عربي عبارت به لکان ٿو پوءِ پڙهندڙ فيصلو پاڻ ڪن ته جناب خاتم الانبياء عليه السلام جن کي گاريون امام بخاري ٿو ڏيئي يا عزيزالله بوهيو؟ ۽ پوءِ هي به فيصلو ڪندا ته آئون پنهنجي ڪتاب ۾ بخاريءَ جي کهڙي حديث طرف پڙهندڙن کي متوجه پيو ڪيان ۽ جمن صاحب ان حديث بدران ٻي حديث نقل ڪري ڪيئن ٿو پيو فنڪاري ڏيکاريندي پڙهندڙن کي دوکو ڏئي ۽ پنهنجي بخارا جي امام تي ڪک رکي. مون کي جمن صاحب پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 983 ۽ 984 تي حيا شرم جا ليڪا لتاڙي ڇڏڻ وارو ۽ ٻيو به گهڻو ڪجهه لکيو آهي. هاڻي پهريائين جمن صاحب جيڪا مٿي نقل ڪيل عبارت پنهنجي ڪتاب ۾ نقل ڪئي آهي اها پڙهندا: بخاری کی کتاب الطلاق کی چار نمبر حدیث ہے جس میں معاذ اللہ رسول کو ان مجوسی اماموں کی حدیث میں جونیہ نامی عورت کے پاس ایک جوڑا کپڑوں کا لیکر اس سے برائی کیلئے جاتے ہوئے دکھاتے ہیں پھروہ عورت جناب رسول کو گالیاں دیکر گھر سے نکال دیتی ہیں یہ ہوئیں ازبک اور ہراتی اماموں کی لائی ہوئی فعلی حدیثیں۔

جمن صاحب واري نقل جي عبارت هتي پوري ٿي، هاڻي ڪتاب ۾ جيڪا منهنجي عبارت نقل ڪيل آهي اها پڙهي ڏسندا. کتاب بخاری میں کتاب الطلاق کی چوتھی نمبر حدیث میں لکھا ہوا ہے کہ جناب رسول اللہ (معاذاللہ) جونیہ نامی ایک عورت سے شہر سے باہر واقع اسکے ہاں گئے اور اس سے برائی کا مطالبہ کیا تو جواب میں اس عورت نے کہا کہ

چل چل میں ایک رانی اور ملکہ ہوں آپ جیسے بازاری شخص کو کیوں کر اپنے قریب آنے دونگی (استغفراللہ) **منهنجي نقل ڪيل عبارت هتي ختم ٿي هاڻي اڳتي ڪتاب بخاري تان اصل عربي عبارت ترجمي سان نقل ڪيان ٿو ان تي غور ڪرڻ فرمائيندا.** عن ابي اسيد عن اسيد رضي الله عنہ قال خرجنا مع النبي ﷺ حتي انطلقنا الي حائط يقال لہ الشوط حتي انتهينا الي حائطين فجلسنا بينهما فقال النبي ﷺ اجلسوا هٰهنا ودخل وقدا تي بالجونيہ فانزلت في بيت في نخل في بيت اميمه بنت النعمان بن شراحيل ومعها دا يتها حاضنة لها فلما دخل عليها النبي ﷺ قال هبي نفسک لي قالت وهل تهب الملكة نفسها للسوقہ؟ قال فاهوي بيده يضع يده لتسكن فقالت اعوذبالله منک فقال قد عذت بمعاذ ثم خرج علينا فقال يا ابا اسيد اكسها رازقيتين والحقها با هلها.

محترم قارئين! هتي ٿو ان ون وارين بن حديثن منجهان پهرين حديث پوري ٿي جنهن جو شارث ترجمو نهايت اختصار سان مون پنهنجي ڪتاب (مسلم امت کے شعور کی خدمت میں اپیل) **۾ لکيو آهي جنهن جو حوالو جمن صاحب پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 982 تي ڏنو آهي هاڻي ان حديث جي عربي متن جو مڪمل سنڌي ترجمو ملاحظہ فرمائيندا. ابو اسيد پنهنجي پٽ اسيد** ﷛ **عنه کان روايت ڪري ٿو تہ ان چيو تہ اسان نڪتا سين نبي عليہ السلام سان گڏ ايتري تائين جو هڪڙي باغ وٽ پهتاسون جنهن جو نالو شوط هئو ۽ ان تائين دنگ ۽ چيڙو ڪيو سون بن پتين تائين پوءِ ويهي رهياسين انهن جي وچ ۾ پوءِ فرمايو نبي** ﷺ **جن تہ توهان اتي ويهو ۽ پاڻ اندر ويا ۽ اتي آندي وئي هئي جونيہ** (نالي هڪ عورت) **جيڪا لاتي وئي هئي ڪجي واري گهر ۾ جيڪو گهر اميمہ بنت النعمان بن شراحيل جو هئو ۽ ان سان گڏ هڪڙي آيا سارسنڀال واري بہ گڏ هئي پوءِ جڏهن داخل ٿيو ان وٽ نبي عليہ السلام چيائينس تہ هبي ۾ ڏي تون پنهنجو پاڻ مون کي، جواب ۾ جونيہ چيو تہ ڇا هڪ راڻي (يا) ملڪہ پنهنجو پاڻ ڪنهن بازاري ماڻهوءَ کي هبي ۾ ڏئي سگهي**

ٿي؟ (راوي فرمايو تہ) پوءِ وڌايو هٿ پنهنجو نبي سائين جن جيڪو رکي پيو مٿائنس تسڪين خاطر پوءِ جونيہ چيس تہ مان توکان الله جي پناھ ٿي گھران پوءِ جواب ۾ چيائون تہ تو پناھ گھري آهي اهڙي ذات جي جنهن جي پناھ گھري ويندي آهي پوءِ نڪري آيا ٻاهر اسان وٽ ۽ فرماياؤن تہ اي ابا اسيد پاراءِ وجي ان جونيہ کي هي رازقي بہ وڳا ۽ گھر ياتين وٽ پڄائي اچينس. حديث ختم. هن حديث تي تہ پڙهندڙن جي خدمت ۾ آئون ضروري گذارشون ڪيان ٿو پر پهريائين جمن ڪنير صاحب ۽ ان جي امام جي ايمانداري ۽ پڙهندڙن کي دوکي ۾ وجهڻ جي چالبازي عرض ڪندو هلان اها هيءَ تہ مون عرض ڪيو تہ امام بخاريءَ لفظ. حديث جي هڪ سرخيءَ ۾ هڪ بدران بہ حديثون لکيون آهن پهرين حديث جيڪا مون هاڻي نقل ڪئي ان ۾ ذڪر آهي تہ جونيہ نالي هڪ عورت ڪجين جي باغ ۾ آندي وئي ۽ اهو ڪجيءَ وارو گھر هو اميمہ ڏيءُ نعمان پٽ شراحيل جو غور ڪيو وجي تہ محمد جمن ڪنير منهنجي نالي هي ڪوڙ لکيو آهي تہ عزيز الله بوهيي جنهن حديث تي اعتراض ڪيو آهي اها هي آهي تہ: تزوج النبي ﷺ اميمه بنت شراحيل فلما ادخلت عليه بسط يده اليها فكانها كرهت ذالک فامراباسيد ان يجهزها ويكسوها ثوبين رازقيين يعني شادي ڪئي نبي ﷺ جن اميمہ ڏي شراحيل سان پوءِ جڏهن داخل ڪئي وئي ان وٽ تہ هٿ ڊگهيريائون پنهنجو ان ڏي تہ ان رام المؤمنين بنايل) اميمة نالي مائيءَ مڪروه سمجهو ناپسند ڪيو هٿ کي پو حڪم ڏنائون ابو اسيد کي تہ سامان بہ ڏئيس ان کي ۽ بہ عدد ڪپڙا رازقي ڪواليٽي وارا بہ ڊڪائينس حديث ختم. مونکي تہ گهٽ آسرو آهي جو جمن ڪنير صاحب امام بخاري جي هتي هنن ٻن حديثن کي گڏ آڻڻ جو مقصد سمجهي سگهي پر ڪوشش ڪيان ٿو محمد جمن صاحب کي پنهنجو ياءُ سمجهي ۽ الله کان دعا بہ گھران ٿو تہ شال جمن سائين اهڙين توهين رسول ۽ تبرا وارين حديثن کي سمجهي بہ سگهي (جيڪڏهن سندس امام بخاريءَ بدران

نبي سائينجن مٿان ايمان هجيس) سو جمن صاحب جي خدمت ۾ عرض آهي تہ هي توهان مون مٿان جيڪو ڪوڙ هڻي حديث لکي آهي تہ عزيز الله هينين حديث تي اعتراض ڪيو آهي اها ڳالهہ غلط آهي مون پهريين حديث اختصار سان لکي آهي جنهن ۾ مون جونيہ جو نالو بہ ذڪر ڪيو آهي جڏهن تہ توهان انهيءَ باوجود بہ مون ڏي ٻي حديث منسوب ڪئي آهي جنهن ۾ جونيہ بدران اميمہ مائي جو نالو آهي نڪي ٻئي نمبر واري ۽ اها اها آهي جيڪا مون هاڻ نقل ڪئي محترم پڙهندڙ پائرو! هاڻي مهرباني ڪري انهن ٻنهي حديثن تي غور ڪيو پهرين حديث ۾ جيڪا جونيہ نالي مائي آندي وئي آهي اها جاءِ ۽ گهر آهي اميمہ ڏيءُ نعمان پٽ شراحيل جو. ٻي حديث جيڪا جمن ڪنير نقل ڪئي ۽ مون بہ هاڻ نقل ڪئي ان ۾ نبي سائين جن ڪي اميمہ ڏي شراحيل سان نڪاح ڪندي ڏيکاريو ويو آهي هاڻي ٻنهي حديثن منجهان ثابت ٿيو تہ اميمہ نالي بہ مايون آهن جن جو پاڻ ۾ رشتو ٿيو پڦي ۽ پائٽيءَ جو ۽ پهرين حديث ۾ پائٽيءَ جي گهر ۾ نبيءَ سائين جن جي شان خلاف ڪوڙي حديث ناهن ٿا تہ نبي سائين جن لاءِ ان حديث ۾ جونيہ نالي هڪ عورت آندي وئي ۽ انهيءَ نبي سائين جن ڪي معاذ الله بازاري سڏيو ۽ پاڻ ڪي ملڪ ۽ راڻي سڏيو ۽ نبي سائين جن ان ڏي هٿ وڌايو تہ ان نفرت وچان اعوذبالله پڙهيو محترم جمن اوهان ڪي الله هدايت ڏئي ڪجهہ سمجهي سگهيا تہ امام بخاري جنهن هنر سان نبي سائين جن تي تبرا ڪري ويو اها ڪيڏي تہ وڏي گار آهي جو ڪنهن هٿرادو ڪهاڻيءَ جي فرضي عورت جي واتان هڪ تہ نبي سائين جن ڪي بازاري سڏيو ويو ٻيو امام بخاريءَ ان مائي جي واتان نبي سائين جن ڪان ان جو هٿ واپس ڪري بخاريءَ اعوذ بالله پڙهائي آهي اميد تہ اوهان بخاريءَ جي انهي ٽيڪنڪ ڪي سمجهي ويا هوندا تہ اعوذ بالله پڙهڻ جي مشهوري ڇا بابت آهي هونئن آئون اوهان ڪي ٻڌائي ڇڏيان تہ تبرا جي فن ۾ امام بخاري شيعن جي عبدالحڪيم ترابي جهڙن تبرا باز

ذاڪرن ڪان گهڻو مٿي آهي ۽ ٻي ڳالهہ تہ نبي سائين جن سان هن ڪهاڻي واري عورت جيڪو سلوڪ ڪيو آهي اهو حديث جي منهڙين راوين ڪي جيڪي ٻاهر گهٽي ۾ ويهاريا ويا هئا انهن پت تي چڙهي حديث ۾ ڄاڻايل نبي سائين جن سان ٿيندڙ اها واردات ڏٺي؟ يا نبي سائين جن ٻاهر نڪري انهن راوي ساٿين سان پاڻ اها روئداد بيان ڪئي؟ يا گهر جي مالڪياڻي اميمہ ڏيءُ نعمان پنهنجي پڦي اميمہ ڏيءُ شراحيل کي ٻڌايو تہ اڄ منهنجي گهر نبي سائين جن سان مائي جونيہ هي سلوڪ ڪيو آهي!!! جنهن اهو پنهنجي ڀائٽيءَ کان احوال ٻڌي بقول توهان واري حديث جي غيرت ۾ اچي پاڻ بہ پهرين ملاقات ۾ ئي نئين مڙس جناب رسول ڪريم سان ڪاوڙ ۾ اچي جونيہ مائي وارو سلوڪ ڪيو.

محترم جمن سائين! رب تعالىٰ اسان ڪان پنهنجي پياري رسول جي باري ۾ پڇندو تہ اوهان جو ان جي مٿان ڪيترو ايمان هو؟ بخاري مٿان ايمان آڻڻ جو سوال ڪونہ ڪندو. سو آءٌ اوهان ڪي الله جو ۽ قرآن جو واسطو ٿو ڏيان تہ توهان آيت ڪريمہ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ (45-6) مٿان ڳوڙها ئي سان غور ڪيو جو اها آيت ڪريمہ چڱي طرح سمجهائي پئي تہ الله جون حديثون يعني قرآن حڪيم جيڪو نهايت سهڻين حديثن وارو ڪتاب آهي (39-23) ان جي وحي ڪيل علم حديث کي آيتن جي نالي سان ئي سڃاڻڻ گهرجي توهان وارين وحي خفي جي حديثن کي عالمي سامراج ۽ ان جي فرمانبردار مولوين ۽ سعودي حڪومت وارن هن وقت تائين ڪتاب بخاريءَ کي قرآن وانگر ٽيهن سيپارن ۾ تہ ورهائي ڇڏيو آهي جنهن سان هو ماڻهن کي بخاريءَ لاءِ قرآن ثاني تسليم ڪرائڻ ۾ انهن کي سولائي ٿئي پر اهو بہ ٻڌي ڇڏيو تہ قرآن جي بہ اها ٽيهن پارن ۾ ورڇ بہ الله جي طرفان ڪانهي ٽيهن سيپارن ۾ قرآن جي ورڇ قرآن دشمن حديث برستن جي آهي ڇو تہ قرآن حڪيم کي رب پاڪ سورتن جي

شڪل ۾ صورت ۾ نازل فرمايو آهي (1-24) منهنجي معلومات مطابق عالمي سامراج ۽ ان جي نوڪر سعودي حڪومت ڪيترن ئي مولوين ڪي اتحاد ثلاثہ وارن جي جوڙيل علم حديث ڪي آيتن جي شڪل ڏيارڻ لاءِ وڏيون وڏيون سٽيپون آچون ڪيون آهن پر اجا تائين تہ نتيجو سامهون ڪونہ آيو آهي. اها جدا ڳالهہ آهي تہ اهل حديث فرقي جي لاهوري مولوين ۽ قارين سن ۾ هزار ڏهن تائين تحريف ڪيل سورتون قرآن ناهيا آهن جڏهن تہ اهل حديثن جي رسالي ماهوار رشد لاهور جي ڏنل ڄاڻ مطابق مصر، ڪويت ۽ سعودي حڪومت هن وقت تائين ٻہ ٻہ ۽ ٽي ٽي قرآن مس مس تيار ڪيا آهن پر لاهوري اهل حديث متي ڄاڻايل حڪومتن ڪان ٻہ گوءِ ڪٽي ويا، باخبر ماڻهو هيءَ حقيقت بہ ڄاڻندا هوندا تہ پاڪستان جي اهل حديث فرقي وارن ڪي ملڪ هلائڻ واري ايجنسي آءِ ايس آءِ ۽ جماعت اسلاميءَ جي ڀرپور حمايت حاصل آهي، جماعت اسلامي ڪيتري طاقتور پارٽي آهي ان جو اندازو هن ڳالهہ منجهان لڳائيندا تہ صدر جنرل ضياءِ الحق پنهنجي دور ۾ سکر شهر جي دوري تي آيو ان جي لاءِ لب مهران تي ڪجهہ استقبالي ننڍا ننڍا پروگرام رٿيل هوا صدر جنرل ضياء الحق سان گڏ منهنجو دوست مرڪزي وزير صحت مير صبح صادق خان کوسو بہ گڏ هئو ان مونکي چيو تہ عزيزالله ملٽري روڊ سکر تي واقع پبلڪ اسڪول جو جيڪو فلاڻو جماعت اسلامي وارو پرنسپل آهي ان پنهنجي پٽ ڪي لب مهران واري پروگرام مهل اتي موڪليو تہ هو جنرل صاحب ڪي نياپو ڏيئي تہ جڏهن واپسي مهل ايئرپورٽ طرف وڃو تہ مون ڪي هت اسڪول ۾ اچي ملندا وڃجو ان پيغام ڪان پوءِ واقعي جنرل صاحب هوائي اڏي طرف موٽڻ مهل پهريائين ان صاحب موصوف ڪي اسڪول ۾ وڃي مليو پوءِ اسلام آباد ويو هو ۽ هيءَ تازي ڳالهہ بہ ڪنهن ڪان ڳجهي ڪانهي تہ جماعت

اسلامي جي اڳوڻي صدر منور حسن پنهنجي امارت جي ڏينهن ۾ چيو هو تہ جيڪڏهن پاڪستاني فوجي ۽ طالبان پاڻ ۾ وڙهي مئا تہ آئون صرف طالبان کي شهيد قرار ڏيندس ان بيان تي ملڪ جي فوجي طاقتن کي مجال ئي نہ ٿي تہ هو منور حسن جو وارو بہ ونگو ڪري سگهن.

محترم جمن پائي دنيا جي حياتي تمام ٿوري آهي عقل کان ڪم وٺو الله جو قرآن صرف انهن حديثن کي دين جي لاءِ سند قرار ڏيئي ٿو جن حديثن جو ٻيو نالو قرآني آيتون آهي (6-45) سو فارس وارن جي تبرائي روايتن کي جن کي علامہ اقبال بہ خرافات قرار ڏنو آهي انهن جي اهڙين حديثن کي قرآن لغو حديثون (26-41) ۽ لهو حديثون سڏيو آهي (6-31) جن جو مختصر نمونو اوهان بخاري جي مٿين حديثن ۾ پاڻ ڏنو توهان جيڪو دنيا وارن کي خاص ڪري مسلم امت وارن کي بيوقوف بنائڻ لاءِ جناب رسول سلام عليہ جي نالي هي کوڙن جا طوفان اپاريندا رهو ٿا تہ انهن جا سڀ فرمان حديثن جي نالي سان اهي سڀ وحي خفي ۽ غير متلو الله جي طرفان آهن. اهڙي واويلا سراسر لغو ۽ خرافات آهي توهان جي وحي خفي ۽ غير متلو واري ڍڪوسلي کي قرآن هڪ ئي نوڪر سان اڏاري ڇڏيو آهي تہ أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (29-51) يعني ڇا انهن باطل نظريا ڦهلائيندڙ ماڻهن جي لاءِ هي ڪافي ناهي جو اسان تو مٿان اهڙو الڪتاب نازل ڪيو آهي جنهن جي هر ضرورت ۾ تلاوت ڪئي ٿي وڃي (يعني اهو وحي متلو وارو ڪتاب) ڇا انهن لاءِ ناڪافي آهي؟ جمن ڪنير صاحب ۽ شبير احمد جمالي صاحب آئون اوهان کان سوال ڪيان ٿو تہ ڇا هن آيت ڪريمہ غير قرآني حديثن جي پيروڪارن جي وحي خفي ۽ غير متلو واري ڍڪوسلي کي رد نہ ڪري ڇڏيو؟ ۽ حڪم ڏنو تہ وحي متلو واري هن قرآن کي ڪافي تسليم ڪيو ۽

صرف ان ڪي مڃو ۽ غير متلو قسم جا ڍڪوسلا ناهي ماڻهن ڪي ايمان مان نہ ڪڍو سو سمجهي ڇڏيو تہ جيڪو بہ جمن پارو اهل حديث هن آيت ڪريمہ (51-29) ڪانپوءِ بہ منهنجي دوست قاضي احمد جي خميسي ڪوسي جهڙن ساده دل ماڻهن ڪي فارس وارن جي غير قرآني روايتن ڪي وحي خفي ۽ غير متلو سڏي برغلائيندو رهندو تہ اهڙن سڀن ابوجهہ ماڻهن جي گمراهہ ٿيڻ جو وبال بہ پنهنجي ڳچيءَ ۾ وجهندو سو محترم محمد جمن ڪنير صاحب! ڪجهہ الله جو خوف بہ ڪيو ۽ ڪجهہ ديانت داري تي بہ عمل ڪيو جو اوهان مون خلاف لکيل پنهنجي ڪتاب "فتنہ انڪار حديث" جي صفحي 971 تي نبي عليہ السلام جي انصارين سان محبت جي عنوان هيٺ هڪ حديث غلط ترجمي سان لکي پوءِ جيڪا مون مٿان ڪاوڙ چندي آهي ۽ پنهنجي پڙهندڙن ڪي مون خلاف توهان بہ زهراوڳاڇيو آهي ان جي صفائي لاءِ بهتر ٿيندو تہ پهريائين آئون اوهان جي ڪتاب جي عبارت جو فوٽو اسٽيٽ هت نقل ڪيان پوءِ ان متعلق اوهان جي خدمت ۾ ۽ عام پڙهندڙن جي خدمت ۾ اصل ڪيس پيش ڪيان:-

جمن پائي جي ڪتاب جو ڦوٽو اسٽيٽ

جمن صاحب جي ڪتاب جي فوٽو ڪاپي ڪان پوءِ پڙهندڙن جي خدمت ۾ منهنجي گذارش:

محترم جمن صاحب اوهان پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 971 تي جيڪا حديث لکي آهي پوءِ ان حديث جي فضيلتن تي واعظ لکي پوءِ مون مٿان تبرا ڪئي آهي اها بہ اهڙي جو ڄڻ ڪنهن بہ بي سمجهہ جوشيلي ماڻهوءَ کي مون خلاف چيڙائي ڀڙڪائيو آهي جنهن سان توهين رسالت جي ڪيس جو مون کي اهڙو شخص جوابدار سمجهي بغير ڪتابي چند ڇاڻ جي رڳو اوهانجي ڪتاب تي اعتبار ڪري ۽ مون کي اچي ماري تہ پوءِ ان قاتل کي رڳو ثواب ڦٻي ۽ جمن صاحب ان جي اهڙي ڪارنامي جو انعام اڪيلي سر پنهنجي آقائن کان وصول ڪري ڏيکاري تہ ان ٻوهيي ڪافر کي مون مارايو آهي مون کي مزوري ڏيو.

جمن صاحب! شايد بلاشاه جو چوڻ آهي تہ اک نکتے وچ گل مکدی اے. اهو هڪ نڪتو هي آهي تہ اوهان واري نقل ڪيل حديث ۾ هڪ تہ بخاري اندر استعمال ٿيل جملو هي آهي تہ والله انکن لاحب الناس الي يعني قسم آهي الله جو تہ توهان انصارين جون مايون مون کي ڏاڍيون محبوب آهيو. يا وڻنديون آهيو. يا پسند آهيو جيڪو بہ انهن معنائن منجهان جيڪا معني وٺي اها صحيح ڇئبي لفظ انکن بدران اوهان پنهنجي نقل ۾ خيانت ڪندي لکيو آهي تہ والله انکم لاحب الناس اليّ يعني قسم آهي الله جو تہ اوهان انصارين جا مرد مونکي ڏاڍا وڻندا آهيو.

جمن صاحب! آئون عزيزالله ڪنهن جو پگهاردار ڪونہ آهيان جو ڪنهن جي پروف جي غلطي کي بہ بهانو بنائي ان جي مخالفت ڪيان ۽ ان تي بہ مزدوري وٺان پر منهنجا سائين حديث ۾ استعمال ٿيل جمع مؤنث کي تہ اوهان جمع مذڪر بنايو پر اڳتي معنیٰ ۾ بہ پنهنجي غلط استعمال جي درستي

توهان ڪانہ ڪئي آهي يعني معنىٰ ۾ بہ انصاري عورتن بدران اوهان بريڪٽ ۾ صيغي جي لحاظ سان انصار مرد لکي ويا آهيو انهيءَ منجهان هي ثابت ٿيو تہ اوهان جو ضمير ۽ اندر جو جج بہ امام بخاري جي حديث جي اصل لفظ جمع مؤنث واري صيغي کي غلط قرار ڏئي ٿو تنهن جي ڪري اوهان انکي مٿائي پنهنجي نقل ۾ جمع مذڪر بنائي ڇڏيو آهي شايد اهو سمجهي تہ توهان جي نقل کي اصل سان پيٽا ڪرڻ جي تڪليف ڪير نہ ڪندو ۽ آئون پنهنجو اهڙو دجل ڦٻي ويندس مون تہ اوهان جو مون خلاف لکيل ڪتاب وچواڙي ڏسي هي جواب لکيو آهي سو لڳي ٿو تہ ڪتاب ۾ توهان پيا بہ ڪوڙسارا دجل ڪيا هوندا. سو اڳتي اوهان جي مون خلاف سموري لفاظيءَ جا جملا ۽ تبرا سڀ اوهانجي پنهنجي نوڪري پڪي ڪرڻ جي ڳالهہ چٽبي ورنہ اوهان جي دل اوهان جو ضمير تہ امام بخاري جي خلاف ٿو نظر اچي اوهان بہ تہ حديث ۾ ايتريءَ تبديلي سان بخاري جا منڪر بہ بڻجي ويا سچي ڪيو يا نہ ڪيو سو محترم جمن سائين خبردار آئون عزيزالله ڪنهن ايري غيري نٿو خيري جو پڳهاردار ناهيان توهان مون خلاف لکيل ڪتاب جي ٽائيٽل تي پاڪستاني ڪورٽن جا ڪتاب رکي انهن مٿان ڪورٽ جو هٿوڙو رکي مون تي اڳتي هلي ڪيسن ڪرڻ جي ڌمڪي ڏني آهي آئون ناموس رسالت جي حفاظت خاطر پاڪستان جون ڪورٽون تہ ڇا پر سعودين جي ڪورٽن کي بہ چخي ئي ڪونہ ڪيان منهنجي لاءِ اهو وڏي فخر جو ڏهاڙو ٿيندو جو مونکي اوهان جون عدالتون قرآن کي الله جو وحده لاشريڪ قانون جو ڪتاب سڏڻ جي ڏوهہ ۾ ڦاسيءَ تي چاڙهيندون تہ ان مهل آئون صاحب قرآن پنهنجي الله کي چوندس تہ:

در عشــق تــومـے ڪشــند غوغائيســت
تو نيز بر سربام آچہ خوش تماشائيست
مدتسـيت کـہ آوازه منصـور کہـن شـد،
من از سر نـو جلـو ه دہـم دارورسـن را
سنا ہے کل تيرے در پر ہجوم عاشـقاں
ہوگـــــــــــــــــــــــــــــــــــــا
اجاز ت ہـو تـوآکر مـيں بھـی شـامل ان
مــــــــــــــيں ہوجـــــــــــــاؤں

جمن يائو! اٽيـي ۽ رکـي مـاني کـائڻ ۾ ڏاڍو مـزو آهـي تون دشمنان رسول جي تبرا وارين ڪـوڙين حديثن تـي سـٽيي ماني کائڻ چڏي ڏي زنـدگي ڏاڍي مختصر آهـي اجهـا ٿـي ختـم ٿئي نـہ تـہ حقيقت ۾ اوهان ۽ ذاڪـر نائـڪ جهڙن ۽ گهـٽن ٻـين جيئرن مئلن جي خبر اٿم تـہ انهن جو مارڪيٽ ۾ ڪـيترو مان مرتبو آهي ۽ هئيو.

محتـرم جمـن صـاحب! اوهـان جنهـن خـلاف قـرآن علـم روايات جي وڪـالت ڪرڻ وقت وهلور پيا وجـو ٿـا انهـيءَ علـم جي روايتن جي بنياد تي برصغير جي ورهاڱي کان اڳي جناب رسالتمآب عليہ السلام جن جي ذات اقدس خلاف هڪ هندو مصنف پنڊت چموپتي ڪتاب رنگيلا رسول لکيو، جيڪـو ڪنهن مسلمان هندن جي مقدس ڪردار ديوي سيتا جي خلاف ان کي رنڊي ڪري پنهنجو پمفلٽ ڇپايو هئو، ڪتاب "رنگيلا رسول" ان جي بدلي ونڻ لاءِ لکيو ويو هئو پوءِ مولوين جي واعظن علم دين کي تيار ڪري ان جي هٿارؤن ڪتاب جي مصنف بدران پبلشر راجپال کي قتل ڪرايو پوءِ علم دين کي غازي سڏي ڪورٽ منجهان آزاد ڪرائڻ لاءِ انوقت جيڪـا

ڪيس ڪاميٽي ناهي وئي هئي انهن جناح صاحب کي مليو اهو ڪيس ڪٺائڻ ۽ علم دين کي آزاد ڪرائڻ لاءِ وڪيل بنجڻ جو مطالبو ڪيو ۽ وڪالت جي في به جناح سان ٽيهه هزار روپيه طئه ٿي وئي هئي جناح صاحب صرف گستاخي وارو ڪتاب "رنگيلا رسول" پڙهڻ لاءِ گهريو جيڪو ان کي اهو ڏنو ويو ۽ چيو ته توهان سياڻي مونسان ملو ته رات ۾ آءٌ ڪتاب پڙهي پوءِ اوهان کي ڪيس بابت ۽ غازي علم دين کي آزاد ڪرائڻ بابت فائنل ڳالهه ٻڌائي سگهندس پوءِ جناح صاحب ان ڪتاب کي پڙهڻ کان پوءِ ٻئي ڏينهن تي ڪيس ڪميٽيءَ وارن کي گهرائي چيو ته ڪتاب ۾ جناب رسول عليه السلام جن تي غير عورتن سان ملڻ جون حديثون لکيل آهن انهن لاءِ اوهان جيل ۾ وڃي غازي علم دين کي سمجهايو ته اهو جج سامهون ڪورٽ ۾ بيان ڏئي ته انهن حديثن ۾ اسان جي رسول تي ڪوڙا بهتان لڳل آهن ۽ جناب رسول عليه السلام جي شان خلاف دشمنن ڪوڙيون حديثون ناهيون آهن سو جڏهن علم دين ڪورٽ ۾ اهڙو بيان ڏيندو ته پوءِ آئون ان کي آزاد ڪرائي ويندس. انتي ڪيس ڪاميٽي وارن اهل حديثن جناح صاحب کي چيو ته اسان غازي علم دين کان ڪورٽ ۾ انهن حديثن جي ڪوڙي هجڻ جو بيان ڪونه ڏياريندا سون اوهان اهڙي بيان ڏيارڻ کان سواءِ اسان کي علم دين آزاد ڪرائي ڏيو پوءِ جناح صاحب به تمام تيز طبیعت جو ماڻهو هئو سو ان ڪاميٽي وارن کي اهو چئي ڪيس موٽائي ڏنو ۽ پاڻ وٽان اٿاري ڪڍيو ته جيڪڏهن ڪتاب اندر حديثن ذريعي لڳايل اهڙا الزام سڀ سچا هوندا ته پوءِ علم دين ڪيئن آزاد ٿيندو؟ جمن صاحب! پوءِ دنيا کي خبر آهي ته علم دين طرفان ڪوڙين حديثن کي ڪوڙيون نه چوڻ سبب ان کي ڦاسي اچي

وئي ۽ اوهان جن ڪوڙين حديثن ناهڻ وارن امامن جي پاڪائي لاءِ وهلور پيا وجو ڇا اوهان کي انهن امامن جي باري ۾ قرآن حڪيم جي هن اطلاع جي خبر ناهي تہ جاگيردارن جي جاءِ نشين نسل لاءِ رب پاڪ فرمايو تہ وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ (28-41) آل فرعون يعني جاگيردار طبقي جي ماڻهن کي افرادن کي سندن غلط نظرين سبب اسان جي قانون، پيشوا ۽ امام بنائي ڇڏيو جن جو ڏنڏو ۽ ڪرت ئي اها هئي جو هو پنهنجي، خلاف قرآن نظرين طرف جنهن کي تنهن کي سڏڻ ڪري جهنم ۾ ماڻهن جي ڀرتي وڌائڻ جا امام بنجي ويا آهن.

محترم جمن ڪنير صاحب پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 232 تي لکي ٿو تہ "بوهيي لکيو آهي تہ هر حج اڪبر جي موقعي تي وقت جي حڪومت کي سڏ ڏيڻو آهي نوٽيفڪيشن جاري ڪرڻو آهي، اسين بوهيي کان پڇون ٿا تہ جنهن وقت الله تعالیٰ ابراهيم عليہ السلام کي حج جي پڙهي ڏيڻ جو حڪم فرمايو هو ان وقت سندس حڪومت هئي ڇا؟ ان سوال جو جواب ڪنير صاحب جي خدمت ۾ آهي تہ هائو جناب ابراهيم عليہ السلام شهنشاهہ بادشاهہ هئو ان لاءِ قرآن پڙهي ڏسندا قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا (2-124) (6-83) رب پاڪ جناب ابراهيم عليہ السلام کي فرمايو تہ آئون توکي ذات انسان جو قائد پيشوا ۽ اڳواڻ بنايان ٿو، محترم جمن خان منهنجي اوهان لاءِ دعا آهي تہ شال رب سائين اوهان کي دشمنن کي سڃاڻڻ جي توفيق ڏئي جو رب پاڪ پنهنجي سين نبين لاءِ فرمايو تہ وَكُلًّا آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا (21-79) يعني اسان سين نبين کي حڪمراني بہ ڏني ۽ علم وحي بہ ڏنو پر ڇا ڪجي جو مترفين ڪلاس جيڪي پورهيتن جي ڪماين جو استحصال

ڪري سڀن نبين جي سياسي انقلابن ۽ حاڪميت جو ذڪر جاڻي ٻجهي ڪونہ لڪرايو آهي انهن پنهنجي وڪائو مال لڪارين ڪان ڪوڙين حديثن وانگر انهن حديثن جي حوالن سان ڪوڙيون تاريخون بہ لڪرايون آهن اجا بہ توريت انجيل ڪي عهدنامہ عتيق ۽ جديد جي نالي بلڪ بائيبل جي نالي سان بہ جيڪي تحريف ٿيل نبين جا ڪتاب مارڪيٽ ۾ آندا آهن ۽ مسلمانن ۾ قرآن جي رد طور بائيبل منجهان ورتل ڪوڙا قصا ۽ ڪهاڻيون انهن ڪي اسان جي نبي عليہ السلام جي حديثن جو نالو ڏيئي مسلم امت جي علم ڪي بہ پنهنجي بگاڙيل علم جهڙو ڪري ڇڏيو اٿن جو امت وارا دين سڪڻ لاءِ قرآن بدران يهودين جي سبائي تحريڪ جي باني عبدالله بن سبا واري ۽ ٻئي نمبر تي امت مسلمہ جي اندر عالمي سامراج جي ايجنٽ ابن جرير طبري ۽ زهري جهڙن ماڻهن ذريعي الله جي طرفان بندش پيل غير قرآني علم ڪي مٿي ڄاڻايل ماڻهن حديث رسول جو نالو ڏيئي امت وارن ڪي قرآن ڪان پري ڪري ڇڏيو آهي ڄاڻڻ گهرجي تہ اهڙي جٺ عيسائين سان بہ يهودين ڪئي هئي جو هو منڍ ۾ وفات عيسىٰ عليہ السلام ڪان پوءِ ان ڪي ٻين انسانن ۽ نبين وانگر انهن جي هتي زمين تي مري وڃڻ ۽ مدفون هجڻ جو عقيدو رکندا هئا ۽ هتي عيسىٰ جو زمين تي مري وڃڻ جو ذڪر خود قرآن ۾ بہ آهي (5-117) پر جنهن سازشي يهوديءَ پنهنجو مذهب ڇڏي عيسائي بنجڻ جو اعلان ڪيو هو پوءِ آهستي آهستي انهن ۾ هن نظريي ڪي بہ ڦهلائڻ شروع ڪيائين تہ عيسىٰ ڪي مرڻ ڪان پوءِ الله مٿي ڪڻي ورتو آهي هاڻي اهو چوٿين آسمان تي جيئرو رهائش پذير آهي ان ڪان پوءِ مسلمانن ۾ عيسىٰ جي جيئري هجڻ ۽ وري موٽي اچڻ جون ڳالهيون يهودين حديث

رسول جي نالي مشهور ڪرايون آهن. پوءِ اڳتي هلي جناب خاتم الانبياءِ عليہ السلام متعلق انهن بائيبل وارن ظاهر ۾ مسلمان بنجي ان لاءِ بہ حديثون ٺاهيون تہ الله ان کي معراج ڪرايو هو ۽ عرش معلىٰ تي ويندي ويندي رستي ۾ چوٿين آسمان تي عيسىٰ عليہ السلام سان ملاقات بہ ڪيائين وغيره وغيره. محترم محمد جمن صاحب عيسائي مذهب وارا جناب عيسىٰ عليہ السلام لاءِ پنهنجي يهودي استاد جي سيکارڻ کان پوءِ هي عقيدو رکن ٿا تہ عيسىٰ عليہ السلام پهريائين هتي دنيا ۾ فوت ٿيو هو پوءِ ان کي الله مٿي کڻي آسمانن تي جيئرو ڪري رهايو آهي ۽ هو اتاهون قيامت جي ويجهي اچڻ مهل هت دنيا ۾ وري موٽي ايندو ۽ قرآن حڪيم بہ عيسىٰ عليہ السلام بابت دنيا ۾ مري وڃڻ جي ڳالهہ ڪئي آهي فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنتَ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ (5-117) هاڻي وفات کان وٺي قيامت جي قائم ٿيڻ تائين وچ واري عرصي کي قرآن حڪيم برزخ جو نالو ڏنو آهي سو جيڪڏهن اوهان اهل حديثن کي الله جي قرآن تي ايمان هجي تہ پوءِ سورت المؤمنون جون آيتون نمبر نوانوي ۽ هڪ سؤ پڙهي ڏسندا تہ رب پاڪ مرڻ کان وٺي قيامت ڏينهن اٿڻ کان اڳ وچ واري عرصي کي برزخ سڏيو آهي ۽ انهي وچ ۾ دنيا ڏي موٽي اچڻ جي مطالبي ڪرڻ وارن کي رب پاڪ دڙڪي سان وراڻي ڏني آهي تہ "ڪلا" خبردار ڪنهن کي بہ دنيا ۾ وري ڪونہ موٽايو ويندو انها ڪلمة هو قائلها يعني اهڙو دنيا ۾ موٽي وڃڻ جو مطالبو ڪرڻ وارو اسان جي ڪلمي ۽ اصول سان هٿ چراند ٿو ڪري اسان جي هڪ طئہ ٿيل اصول کي ٽوڙڻ جو اعلان ٿو ڪري خبردار زندگي هڪ دفعو ملندي آهي ان دنياوي زندگي کانپوءِ قيامت ڏينهن اٿڻ تائين وچ وارو سمورو عرصو برزخ جو

پيرڊ آهي. عيسىٰ عليہ السلام جهڙي اولي العزم نبيءَ جي ٻيهر دنيا ۾ موٽي اچڻ جو نظريو جنهن ته فرقي ناهيو آهي ان فرقي وارا ماڻهو جناب خاتم الانبياء محمد عليہ السلام جي ختم نبوت جا دشمن آهن سو آئون محمد جمن ڪنڀر ۽ ان جي اسلاف کي جاهل ڪونہ ٿو سمجهان البتہ هو سازشي ۽ قرآن حڪيم جا دشمن ضرور آهن باقي عيسىٰ عليہ السلام جي ٻيهر دنيا ۾ قيامت ويجهو موٽي اچڻ جي نظريي رکڻ وارن اهلحديثن حنفين مالڪين حنبلين شافعين شيعن سنين سڀن کي آءٌ منڪر ختم نبوت قرار ڏيان ٿو هن دليل سان تہ ڪو بہ نبي مرڻ تائين نبي هوندو آهي پر جناب محمد عليہ السلام جي نبوت انجي مرڻ کان پوءِ بہ قيامت تائين هلندي ان ڪري جناب محمد عليہ السلام جي نبوت باقي ۽ جاري هجڻ ڪري اهي حيات النبي بہ آهن (2-154) ۽ پنهنجي جيئري هو ڪڏهن بہ نبوت کان رٽائر نہ ٿيندو آهي سو جيڪڏهن عيسىٰ عليہ السلام ٻيهر دنيا ۾ واپس ايندو تہ ڇا پوءِ اهو انجيل تي هلندو يا قرآن تي هلندو جيڪڏهن هو قرآن تي هلندو تہ پوءِ ڇڻ پنهجي انجيل واري نبوت کان رٽائر تصور ڪيو ويندو ۽ قرآن حڪيم ۾ جناب عيسىٰ عليہ السلام جي نبوت جو دائرو تہ محدود ڄاڻايو ويو آهي جو ان لاءِ رب پاڪ ٻڌايو تہ وَرَسُولاً إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ (3-49) يعني عيسىٰ جي نبوت صرف بني اسرائيل لاءِ هوندي، پوءِ ڇا عيسىٰ الله جي ڏنل ڊيوٽي (3-49) کان آسمان تان لهڻ کانپوءِ رٽائر ٿيبو ڇا؟ سوهي حديثون گهڙڻ تہ هو اچي دجال کي ماريندو اهڙيون حديثون قرآن جي معنىٰ ۾ دجل ڪرڻ وارن دجالن پاڻ ناهيون آهن هن لاءِ تہ قرآن حڪيم جي هدايتن ۽ مفهومن ۾ ڪيل انهن جي پنهنجي دجل جي طرف ڪنهنجو بہ ڌيان نہ وڃي جيئن اهل حديث وارن

لکيو آهي تہ مصر وارن ۾ قرآن ناهيا آهن ڪويت وارن بہ ٻہ قرآن ناهيان آهن سعودي وارن ٽي چار قرآن ناهيان آهن لاهوري اهل حديثن سورنهن قرآن ناهيا آهن سو قرآن جيڪو خود ئي سهڻين حديثن وارو ڪتاب آهي (39-23) ان جي مقابلي ۾ اڇي اهل حديثن قرآن سان جنگ شروع ڪئي آهي سو انهن جو اهڙو دجل ڪٿائين ڪلي نہ پوي ان ڪري انهن حديث پرستن هر دور جي قرآن دشمن دجالن کي بچائڻ لاءِ انهن تي ڍڪ رکڻ لاءِ اهڙيون حديثون ناهيون آهن تہ قيامت جي ويجهو چوٿين آسمان کان عيسىٰ عليہ السلام يهودين جي قبضي واري مسجد بيت المقدس جي مٿان ملائڪن تي ٽيڪ ڏئي اچي لهندو ۽ هيٺئن ماڻهن کي چوندو تہ آئون عيسىٰ آهيان هاڻي ڪا ڏاڪڻ ڪڍي اچو تہ هيٺ لهان چوٿين آسمان تان مسجد جي ڇت تائين بنا ڏاڪڻ جي لٿو وري ڇت کان هيٺ زمين تي اچڻ مهل ملائڪ ڪلهو ڪڍائي ويا انڪري ڏاڪڻ ڪانسواءِ نٿو لهي سگهي سو هاڻي نڪو عيسىٰ ڪي دنيا ۾ ٻيهر اچڻو آهي ۽ نہ وري هتي موجود دجالن کان مسلم امت وارن کي غافل رهڻو آهي جنهن کي بہ سعودي حڪومت جي دجل کي چيڪ ڪرڻو هجي تہ اهو هنن جي ملاوٽ واري قرآن کي انٽرنيٽ تي قرآن البوزي سرچ ڪري گوگل کان پڇي معلوم ڪري سگهي ٿو مون خلاف فتنہ انڪار حديث لکڻ واري محمد جمن ڪنير کي پنهنجو بہ نظريو کولي ٻڌائڻ گهرجي تہ مصر ڪويت سعودي ۽ لاهوري اهل حديثن جي حرفي واڌارن سان ملاوٽ وارن قرانن بابت سندس ڪهڙو خيال آهي ڇا جمن صاحب ٻڌايو تہ قرآن حڪيم سان اهل حديثن جي ايڏي هٿ چراند کان پوءِ اهي اسلام جي دائري ۾ رهي سگهن ٿا؟ سو ڄاڻي ڇڏيو تہ دجال بابت علم حديث ناهڻ

وارن جون اهڙيون روايتون ناهڻ تہ اڳتي هلي امام مهدي بہ پيدا ٿيندو ۽ دجال بہ پيدا ٿيندو جنهن دجال کي امام مهدي تہ ماري ڪونہ سگهندو البت ان کي مارڻ لاءِ آسمان تان عيسىٰ لهندو اهڙيون سڀ حديثون انهن حديث سازن جو پنهنجي دجل لڪائڻ جو هنر آهي فريب آهي ۽ قرآن جي ڏنل علم ۽ فلسفي سان ٺڳي آهي فراڊ آهي ڇو تہ حيات عيسىٰ جو قرآن پاڪ خود انڪار ڪري ٿو پڙهي ڏسندا سورت الانبياء جي آيت (21-34) ۽ (5-117). محترم محمد جمن ڪنير صاحب! امام مهدي، دجال ۽ جناب عيسىٰ جي آسمان تان ٻيهر هيٺ زمين تي لهڻ جون حديثون ٺاهي قرآن جي فلسفي سان دجل ڪرڻ جون حديثون تہ توهان جي وڏن پيشوائن ٺاهيون آهن جن کي اوهين امام سڏيندا آهيو سو اهي اوهان جا پيشوا ۽ امام تہ ٿيا صديون پراڻا قرآن سان دجل ڪرڻ وارا پر اوهان جيڪو منهنجي خلاف ۽ منهنجي ڪتابن جي رد ۾ فتنہ انڪار حديث نالي سان ڪتاب لکيو آهي جيڪو هڪ هزار صفحن کان بہ وڌيڪ صفحن تي مشتمل آهي ان ۾ مون کي مخاطب ٿي الائي ڪيترا ڀيرا توهان بہ دجل ڪندي لکيو آهي تہ اوهان قرآن جي سمجهڻ لاءِ لغت جي علم تي ويساهہ ڪيو ٿا ۽ ماڻهن کي ان وات جو ڏس ڏيو ٿا سو جمن صاحب منهنجا تقريبا سڀ ڪتاب توهان وٽ موجود آهن ڪنهن هڪ بہ ڪتاب ۾ منهنجي لکيل اهڙي سفارش ثابت ڪري ڏيکاريو تہ خبر پوي جيڪڏهن منهنجي فهم قرآن لاءِ اوهان اهڙي ڳالهہ پيش نہ ڪئي تہ آئون آيت قرآن لعنت الله على الكاذبين پڙهندو رهندس ڇوتہ مون جتي بہ ڪا تعليم قرآن بابت ڪا وات ڏسي آهي تہ اها مون تصريف آيات قرآن جي حوالي سان ئي لکي آهي سو ڇا اوهان جو منهنجي باري ۾ يا مون کي مخاطب ٿي ائين لکڻ اهو

اوهان جو ڪوڙ ناهي ۽ اهو اوهان جو دجل ناهي؟ فراڊ ناهي؟ جڏهن تہ آئون اجا مئو بہ ڪونہ آهيان مونتي اوهان منهنجي جيئري ڪوڙ پيا لکو سو صاف ثابت ٿئي ٿو تہ دجال بابت اوهان جي وڏن جون ناهيل حديثون اهي خود اوهان جي پنهنجي دجل ڪي لڪائڻ لاءِ ٺاهيل آهن، يعني قرآن خلاف ۽ جناب خاتم الانبياء عليہ السلام جي ختم نبوت خلاف هر دور ۾ اڄ تائين دجال پيدا ٿيندا رهيا آهن ۽ اڄ بہ سموري امت وارن جو سواءِ اهل حديث سڏائيندڙن جي هي ايمان آهي تہ جناب خاتم الانبياء قرآن حڪيم مٿان مڪمل طرح سان ايمان آڻيندڙ ۽ عمل ڪندڙ هئا پوءِ اهي ڪيئن الله جي حڪم فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِن قَبْلِ أَن يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُل رَّبِّ زِدْنِي عِلْمًا (20-114) يعني قرآن جي مقابلي ۾ پنهنجي حديث بڌائڻ ۾ تڪڙ نہ ڪر! سو ان منع کان پوءِ ڪيئن غير قرآني فيصلا ۽ فتواؤن پنهنجي طرفان حديث جي شڪل ۾ ڏئي سگهندا. جناب خاتم الانبياءِ سلام عليہ ڪيئن الله جي وارننگ مثل حڪم وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ. لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ. ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ (69-44-45) يعني هي نبي سلام عليہ جيڪڏهن اسان جي ديني معاملي ۾ ڪو بہ گفتو پنهنجي طرفان ملائيندو تہ اسان طاقت سان هن کي جهلي ان جي ساهہ واري رڳ ٺئي ڪاٽي ڇڏيونس جمن بڌاءِ تہ هيترين سخت بندشن کان پوءِ بہ جناب رسول عليہ السلام پنهنجي طرفان ڪا بہ هڪڙي حديث جاري ڪري سگهن ٿا؟ ڇا تون جناب رسول عليہ السلام جن کي الله جو فرمانبردار تسليم نٿو ڪرين؟ جو پنهنجي ڪتاب فتنہ انڪار حديث ۾ بار بار مون مٿان اصحاب رسول جي نافرمانيءَ جو بہ الزام ڏيندو رهيو آهين تہ اهي جناب رسول کان حديث ٻڌڻ ۾ پهريان راوي

آهن سو حديث رسول کي نہ مڃڻ سان جناب رسول ۽ ان جي راوي اصحابن جو بہ ماڻهو انڪاري ٿي ويندو، جمن صاحب! پڌي ڇڏيو تہ اوهان جي حديث ساز اسلاف ڪوڙين حديثن ناهڻ مهل جناب رسول ڪريم جي اصحابن جا نالا بہ هٿرادو ۽ ڪوڙا لکيا آهن هن دليل سان تہ رب پاڪ قرآن ۾ فرمايو يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَومٌ مِّن قَوْمٍ عَسَى أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاء مِّن نِّسَاء عَسَى أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الاِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ (49-11) آهي تہ ايمان آڻڻ ڪانپوءِ برين معنائن وارا نالا ۽ لقب نہ رکو جيڪو هن حڪم تي عمل نہ ڪندو تہ اهو ظالمن منجهان هوندو سو يقين سان جناب رسول ڪريم جن هن حڪم قرآن مٿان عمل ڪندي برين معنائن وارا نالا مٽايا هوندا سو اوهان پنهنجي ڪوڙين حديثن ۾ استعمال ڪيل غلط ۽ تبرائي معناؤن جاچي ڏسو. ابوبڪر معنیٰ ڪنواريءَ جو پيءُ عمر جي لقب فاروق جون بہ معنائون هڪ فرق ڪندڙ ٻي ديڄو ۽ بزدل (9-56) عثمان معنیٰ نانگ جو ٻچو علي تہ ٺيو يلي معنیٰ سان نصيرين جي مذهب مطابق الله جو نالي پيائي (يعني خود الله). معاويہ جي معنیٰ ڀونڪندڙ عباس جي معنیٰ بڇڙو ٻوٿ خديجہ جي معنیٰ ڏاچيءَ جو ڪريل ڪچو ڦر عائشہ جي معنیٰ مبالغي جي صيغي مطابق عياشي ڪندڙ (المنجد) فاطمہ جي معنیٰ ڪاٽيندڙ ۽ جدا ڪندڙ، اصول ڪافي مطابق علم کي ڪاٽيندڙ، رقيہ جي معنیٰ ڦيٽو ۽ دم ڪرڻ تہ وارا تبرائي امام تہ ٿيا اتحاد ثلاثہ وارن جا هم مذهب سو خد واسطي اوهان تہ مجوسي نہ بڻجو. جمن ڀائي شال الله ڪنهن جي مت نہ ماري توکي مون مٿان اهڙا الزام هڻڻ مهل ايترو بہ عقل ڪونہ آيو تہ انهيءَ ڏوهہ جا ڏوهاري تہ توهان پاڻ پيا ٿيو

جو جڏهن جناب رسول عليہ السلام مٿان پنهنجي طرفان حديثون ٻڌائڻ جي الله جي طرفان بندش بہ آهي ۽ يقين سان جناب رسول ڪريم جن بہ الله جي حڪم جي اطاعت ڪندي ڪابہ حديث پنهنجي طرفان جاري نہ ڪئي آهي تہ پوءِ ڇا جو فتنہ انڪار حديث ۽ ڇا جو اصحاب رسول جي عظمت جو انڪار، تنهنجي اڪين ۾ ايترو بہ پاڻي ڪونهي جو جناب رسول ڪريم جن مٿان حديثن بيان ڪرڻ جي خدائي بندش ڪان پوءِ بہ تون الله جي حڪم جو تہ انڪاري ٿئين پر ٻين ڪي بہ جناب رسول جي حديثن جو انڪاري پيو سڏين ۽ ڪوڙن مٿان ڪوڙ بار بار حديث رسول، حديث رسول، جي ورد ڪي پيو دهرائين جمن صاحب منهنجو هن ڳالهہ تي ايمان آهي تہ الله جي حڪم ۽ قرآن جي حڪم تہ جناب آقاءِ دوجهان خاتم الانبياء عليہ السلام جن رب تعالیٰ طرفان مٿس پنهنجيون حديثون ماڻهن کي ٻڌائڻ کان ان منع نامي (20-114) (45-69) مٿان مڪمل عمل ڪيو آهي سين مؤمنن ۽ جناب رسول ڪريم جن لاءِ قرآن ٿو فرمائي تہ اتَّبِعُواْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلاَ تَتَّبِعُواْ مِن دُونِهِ أَوْلِيَاء قَلِيلاً مَّا تَذَكَّرُونَ (3-7) يعني تابعداري ڪيو ان علم جي جيڪو اوهان جي طرف نازل ڪيو ويو آهي ۽ نہ تابعداري ڪيو ان کان سواءِ ڪنهن کي بہ دوست ۽ ولي سمجهي (پر) ٿورا ماڻهو (هن حڪم کي) سمجهي سگهندا سو هن آيت ۾ تہ غير قرآني حديثن مٿان عمل ڪرڻ جي بہ بندش وڌل آهي جمن صاحب الله عزوجل جي طرفان جناب رسول عليہ السلام جن جي مٿان پنهنجي طرفان حديثون بيان ڪرڻ جي مڪمل بندش جي حڪمن (45-44-69) (18-17-16-75) کان پوءِ بہ اوهان خلاف حڪم قرآن غير قرآني ۽ خلاف قرآن من گهڙت حديثن جي پچر نٿا ڇڏيو، آئون توهان جي حديثن کي

من گهڙت حديثون هن ڪري چوان ٿو جو پڪ سان جناب خاتم الانبياء عليہ السلام جن الله جي حڪم يعني پنهنجي طرفان حديثون نہ بيان ڪرڻ تي مڪمل عمل ڪيو آهي ۽ جناب رسول عليہ السلام جن قرآن تي عمل ڪندي ڪابہ حديث ڪانہ جاري ڪئي آهي پوءِ اوهان کهڙي منهن سان رسول ڪريم جن مٿان پنهنجي طرفان حديثن جاري ڪرڻ وارن الزامن جي مار ماران لايو بيٺا آهيو جيڪڏهن اوهان الله جي قرآن جي احسن الحديث (23-39) نهايت سهڻين حديثن کي ناڪافي قرار ڏيو ٿا جيڪو وحي متلو بہ آهي تہ پوءِ چا اوهان جناب رسول جي شان خلاف ناموس رسالت خلاف جيڪي حديثن مٿان حديثون پيا آڻيو اهو تہ چڻ اوهان جناب خاتم الانبياء عليہ السلام مٿان الزام پيا هڻو تہ ان الله جو بندش وارو حڪم ڪونہ مڃو آهي ۽ چڻ تہ هي بہ الزام پيا هڻو تہ جناب رسول ڪريم جن الله جا فرمانبردار ڪونہ آهن (نعوذبالله) ان طرح سان توهان ناموس رسول جا منڪر ٿيڻ سان گڏوگڏ ناموس قرآن جا بہ منڪر ٿئيو ۽ ڏارين عورتن طرف نبي سائين جن کي هٿ ڊگهيرڻ واريون حديثون ناهڻ سان تہ اوهان جا سڀ اهڙيون حديثون ناهيندڙ امام بہ گستاخ رسول ٿيا ۽ شاتم رسول بہ ٿيا۔ جمن صاحب چا توهان پاڻ پنهنجي ڪتاب ۾ صفحي نمبر 227 تي هيءَ اڏڙ حديث آندي آهي تہ لتاخذو امناسككم فاني لاادري لعلي لا احج بعد حجتي هٰذه. يعني مون کان پنهنجي حج جا عمل سکي ونو پوءِ آئون نٿو ڄاڻان شايد آئون پنهنجي هن حج کان پوءِ ڪو حج ڪري سگهان. جمن صاحب هن حديث لاءِ اوهان مسلم ابوداؤد، نسائي، ابن ماجہ، مسند احمد وغيره جا بہ حوالا ڏنا آهن، تہ چا پوءِ اوهان پاڻ ۽ پنهنجي مٿي ڄاڻايل امامن سميت چڻ تہ اهو عقيدو رکو ٿا تہ

جناب رسول ڪريم جن الله جي ڪتاب قرآن کي حج جي مسئلن جي معاملي ۾ ناڪافي، ناقص ۽ ڪٽل تصور پيا ڪن جنهن جي ڪري فرمايائون ته وارو ڪيو مون کان پڇي وٺو چڻ ته دنيا ۾ قرآن کي موجود ئي قبول نٿو ڪيو وڃي!!! جناب رسول ڪريم جن مٿان ايڏو ڪوڙ ايڏو الزام!!! ڪجهه ته شرم ڪيو.

جمن صاحب مونکان پنهنجي ڪتاب ۾ سوال ڪيو آهي ته تو جناب ابراهيم عليه السلام طرف حج جي لاءِ نوٽيفڪيشن جاري ڪرڻ جي ڳالهه ڪئي آهي سو ٻڌاءِ ته قرآن منجهان کهڙي عربي لفظ جي معنىٰ تو نوٽيفڪيشن ڪئي آهي. مون ٻڌو آهي ته محمد جمن ڪنير پروفيسر به آهي خبر ناهي ته اها ڳالهه سچي آهي يا ڪوڙي پر هو پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 232 تي لکي ٿو ته اسان اٻوجهه ماڻهو آهيون بهرحال جيڪي به هجي جواب عرض آهي ته انگريزي لفظ نوٽيفڪيشن اهو هڪ قسم جو سرڪاري حڪومتي فيصلي جو ليٽر هوندو آهي جنهن جي حيثيت قانوني درجي جي هوندي آهي ڪورٽن ۾ ان جي حوالي سان به ڪيئي معاملا بحث هيٺ دليل طور وڪيل ماڻهو پيش ڪري سگهندا آهن محمد جمن کي رب پاڪ هدايت ڏئي هو جناب ابراهيم عليه السلام جن لاءِ پنهنجي ڪتاب جي صفحي نمبر 233 تي لکي ٿو ته الله ان کي فرمايو ته ماڻهن ۾ حج جو پڙهو ڏي، جمن صاحب توهان ابن ڪثير جي حوالي سان ڪوڙي روايت لکي پوءِ اهو جملو لکيو آهي جڏهن ته قرآن حڪيم ۾ وَأَذِّن فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ (22-27) جي حڪم سان لفظ اذن جي معنىٰ تو وارو پڙهو غلط آهي پڙهو هر قسم جا عام خاص ماڻهو به ڏيندا آهن. تنهنجي يا سين اهل حديثن جي قرآن سان ته

دلچسپي اسان کي معلوم آهي آئون هاڻي عرض ڪري آيس تہ نوٽيفڪيشن بالادست اٿارٽي حڪومتي ادارا جاري ڪندا آهن جنهن جي عبارت ۽ متن جي ورڊنگ قانون جي حوالن لاءِ بہ ڪورٽن ۾ ڪم اچي سگهندي آهي سو سمجهي ڇڏيو تہ وَأَذَانٌ مِّنَ اللّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الأَكْبَرِ أَنَّ اللّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ (3-9) يعني حج اڪبر جي ڏهاڙي (عدالت عظمیٰ طرفان) هي آرڊر جاري ڪيو وڃي ٿو. هن آيت ۾ الله ۽ رسول جا لفظ بہ آهن تہ ان جي معنیٰ هر دؤر ۽ وقت جي حڪومت طرفان بہ ڪري سگهبي، وڌيڪ آيت (110-5) جي هنن جملن مٿان غور ڪندا تہ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِىءُ الأَكْمَهَ وَالأَبْرَصَ بِإِذْنِي (110-5) هاڻ هتي هڪ آيت ڪريمہ ۾ چار ڀيرا اذن جو لفظ استعمال ٿيو آهي اتي چارئي ڀيرا معنیٰ ساڳي يعني قانون ٿيندي جمن ڀاؤ توهان اهل حديثن قرآن کي ختمن ۽ ايصال ثواب طور جيئرن ماڻهن بدران مئلن لاءِ موڪليل ڪتاب قرار ڏئي ڇڏيو آهي، توهان جناب خاتم الانبياء عليہ السلام کي الله جي فرمان إِنَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ (105-4) جي معنیٰ تہ اي محمد عليڪ السلام اسان تنهنجي طرف حق وارو ڪتاب نازل ڪيو آهي هن لاءِ تہ تون ان کي حڪمرانيءَ جو منشور سمجهي ان جي روشنيءَ ۾ ماڻهن جي وچ ۾ حڪومت هلاءِ اها معنیٰ توهان ڪڏهن بہ پنهنجي ترجمن ۾ ڪونہ لکندا ۽ مڃيندا سو جيڪڏهن منهنجو اهو ترجمو غلط آهي تہ انهي سنڌي ترجمي لاءِ اوهان ڪابہ عربي عبارت آڻي ڏيکاريو. هي ڳالهہ هميشہ لاءِ سمجهي ۽ ياد رکي ڇڏيندا تہ پڙهي ڏيڻ لاءِ قرآن عربيءَ ۾ "ندا" ۽ "منادي" جو لفظ آهي اذن جي معنیٰ پڙهو ناهي لفظ اذن ۾ قانون جو

تصور شامل آهي باقي ندا مڙئي سڏ آهي، جنهن ۾ قانون جون باريڪيون ۽ جزئيون ڪونہ بہ هونديون آهن. توهان جي اسلاف جنهن نماز کي جيڪا جناب رسول عليہ السلام جن کان اندازاً سايا ٽي سو سال اڳي باه جي اڳيان پڙهڻ لاءِ امام بخاري ۽ فارس جي ٻين امامن جي اسلاف ايجاد ڪئي هئي ان نماز کي اسلامائيز ڪرڻ لاءِ ان سان گڏ بانگ ملائي ڇڏي جنهن کي اوهان اذان سڏيو ٿا ۽ ان نماز کي قرآن جي اهم اصطلاح اقامة الصلواة جي ترجمي ۾ اوهان مشهور ڪيو آهي جيڪا اوهان خيانت ڪئي آهي سو صلواة جو لفظ قرآن ۾ نوانوي ڀيرا استعمال ٿيو آهي جن منجهان هڪ جاءِ تي بہ صلواة سان گڏ اذان جو لفظ رب تعالىٰ استعمال نہ فرمايو آهي. محترم جمن صاحب الله شال اوهان کي هدايت ڏئي ٻين کي خبر هجي يا نہ هجي پر توکي تہ پڪ سان معلوم هوندو تہ امام بخاري ۽ امام زهري علم حديث لکڻ مهل ۽ حديثون ٺاهڻ مهل بہ مجوسي مذهب مطابق باهہ جي پوڄا ڪرڻ کي جائز سمجهندا هوا حوالي لاءِ وڃي پڙهندا بخاري جي اندر ڪتاب الصلواة ۾ باب من صلي وقدامہ تنور اونار اوشيء ممايعبد فارادبہ وجہ الله عزوجل وقال الزهري اخبرني انس بن مالک قال قال النبي ﷺ عرضت علي النار وانا اصلي. هن حديث ۾ تو واري آئيڊيل امام بخاريءَ باهہ جي پوڄاڪرڻ کي الله جي رضا مندي لاءِ جائز بنايو آهي ۽ امام زهريءَ وري ڏاڍي هٽي ڏهہ توڏي هٽي تيرنهن وانگر نعوذبالله جناب رسول عليہ السلام کي ئي باهہ جي پوڄاڪندي ڏيکاريو آهي.

جمن صاحب! توهان جهڙا حديثن جا عالم هن حديث جي ترجمي مهل جيڪو ماڻهن کي بيوقوف بنائيندا آهن تہ نبي سائين کي نماز دوران جهنم جي باهہ ڏيکاري وئي هئي اهو تہ

زهريءَ جي ڪوڙ ڪان بہ وڏو ڪوڙ آهي هڪ تہ توهان جي حديثن مطابق جيڪڏهن جهنم جي باھ دنيا ۾ اچي تہ سڄي دنيا سڙي وڃي مطلب اها باھ دنيا ۾ اچي نٿي سگهي ٻيو تہ نار (باھ) جو لفظ قرآن ۾ سوا سؤ ڀيرن ڪان وڌيڪ استعمال ٿيو آهي انهن منجهان ڏه ڀيرا لفظ نار سان جهنم جو لفظ استعمال ٿيو آهي يعني بقايا استعمال منجهان جهنم جي باھ مراد ناهي سو جيڪڏهن حديث ۾ اوهان جي ترجمي مطابق نماز ۾ سامهون آندل باه دوزخ واري هجي ها تہ ان سان گڏ قرآني اصطلاح ۽ ٻوليءَ مطابق نار جهنم جو مرڪب جملو ضرور استعمال ٿيل هجي ها. سو اوهان معناؤن ڪندي ماڻهن کي بيوقوف ڇوٽا بنايو؟